

309473

(ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును)

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 7 వ తేది సోమవారము

NO. 5.

నంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర శ్రవణ శుక్ల పక్షమిది.

సంచిక ౫

అమృతం జనము

అన్ని నొప్పులకు పరమావధము

వెల న్నల్పము
తల నొప్పులకు
వేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ వైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
సువాసన గలది.



గుణ మధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒకసారి పరీక్షించి
చూడుదు.
చక్కని డబ్బీలో
వెల రా అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతం జనము డిపో,

6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్ట్, బొంబాయి



పోయెదము:— అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ టెంకెట్ కంపెనీ, నెం. 155, హమ్మెట్ నీరు వీధి, బొంబాయి.
మదరాసు యేజంటు:— మెహతాపురం త్రొమ్మలూరి, వై నాబహర్ రోడ్, మదరాసు.

100 విక్రీతి మనోహరముగు సువాసనకలిగిన 126

(రెజిస్టర్డ్)
కాబడినది

ఆటో డిల్ బహర్

(రెజిస్టర్డ్)
కాబడినది

ఇప్పుటి కాలపు కలికనుపడును. సాటిలేని మనోహరముగు సువాసనగలది.
ఆటో హోలగాని, సారాయము గాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము
చేయబడిన కేవల పుష్పసాము.

నీ తువాలపై కొన్ని విధములు చిహ్నకరించినవో, మనోహర
మగు సువాసన నిచ్చులవలెను.

ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములలో మందును.

(చిన్నవైపు అర (డాం)	సీసా 1-కి దు 0.8-0
మధ్యరకం వైపు 1 (డాం	" " 0.12-0
పెద్దవైపు 2 " "	" " 1.4-0
పెద్దవైపు 4 " లేక ౫ బెంబులు " "	" " 2.0-0

వి. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-కి 0.6-0, 8 బుడ్డులు 0.14-0 ప్రత్యేకము
వల్లెల, పట్టణములందలి ప్రకృతిమగు ప్రతిపాపులలోను దొరుకును. దీనికి
అనేకమగు నకలు సెట్లు కలవు. కావున తాము కొనుగట్టును సీసాపై
ను, కార్డుపైను ఆటో డిల్ బహర్ రను పేరును పరిశీలింపుము. ఈ ఆటో
డిల్ బహర్ యొక్క సులభములను పరిశీలించేయగోరువా రీ దిగువనానికి
(వాసివో అణాకివత్తు గల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదు.

శ్రీకృష్ణ భారతము

1511

కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి కాశ్మీరీ గారిచే మూలా
నుసారముగా మలభిక్షుని రచింపబడినది. ఇందు నన్నయాయల
భారతమున లేని కథ లెన్నో కలవు.

- 1 వ సంపుటము (అదివభావగ్యము) వెల ర. 8.0-0
- 2 వ సంపుటము (అరణ్యపర్వము) 8 0.0
- 3 వ సంపుటము (విరాటోద్యోగములు) 8.0.0

పోస్టల్ కొనుగడారే భరింపవలెను. ప్రైవేట్ ప్రకములు రా
యర్ ప్రజా స్వేచ్ఛాకాగితము కాలికోబైందు. వలయువాడు:
మనోహర, కలావతి ప్రిన్టు, రాజమండ్రి అని వ్రాయవలెను.

మలను చందనము



(1251) సుగంధముగల మలము
మందు పుష్పకొనుమన్నట్లు ఎరిగి
తెలియును. పట్టణము లేదు. పిడికా
మన్నును కనబడితేవలె చూడెడు. దివ్య
ప్రేమ మాయగలదనమును సమస్త
తెలుపు, పచ్చ అమృత మును విధియల
సెగరోగమును మూడుపూటలలో మాన్పును. డబ్బీ 1-కి 2.0-0
గంధర్వశార్వసి, రాజమండ్రి.

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

వివోదమైన గాలి తలగడలు.

విజయంబును కొనాయెయ్యక మరచిలను తీసికలి

కావలసినవలె గాలిని నింపుకొని మరను మునుపటివలె దిగి

విజయంబుల మిక్కిలిసాఖ్య
యైన తలగడలు దగును. ఆ
కృతతేనెపూడు మరనుతీసి
గాలియంతయు పోయినట్లే
తేలులో నాలి విడియించు
గాని యులయికోనబచ్చుక.
ఇది వివోదాద గలవానికిని.

ప్రయాణికులకును విడితర ప్రజాసామాన్యులకును మిగుల
ప్రయోజనకరమైనది. ఒక సారిపరీక్షించి సాఖ్యమును పొందుదు.
కలదిండు 1-కి అణాలు 0.8-0. కలబాఖ్య ప్రత్యేకము.
(886) దిరునామా:— ధవలమ్మి కంపెనీ,
నెం. 6, కంకపేటపేట్రీవీధి, సామలకాడపేట, మద్రాస్.

ఉచితము! రు. 3000. ఉచితము!

వివరములకొరకువారికి తెలుచుబడును.

ఏజెంట్లకు మంచి కమిషను యివ్వబడును.

అడ్రెస్సు:— ఇ. ఎం. శర్మ అండ్ కంపెనీ,

1527

ఫోన్ నెంబర, నోవాటా జిల్లా

సుందరమయిన కాలెండరు.

1919 సం॥ అనేకరంగులచే చిత్రవిచిత్రముగ ముద్రించబడినది.
అమృతపుత్రుని. త్వరపడు. 1-కి 0.8-0, 2-కి 0.5-0,
2-కి 0.8-0, 6-కి 0.14-0, 12-కి 1.8-0. పోస్టల్ వేరు
3 రూ॥ మా మందులు సిరామాత్రము తీసికలిగి 1కి ఇనాం.
పి. పి. వి. అంతుకో, పొంబాయ, గుంటూరు జిల్లా.

దిగుమతిదారులు ఎగుమతిదారులు

కమిషన్ యేజెంట్లు.

1548

విద్యుత్తు, గో నెలు, నూలు, అయిదము, సెనకా, నూలు, ధాన్య
ములు కామధాన్యములు మొదలగు పదములు, స్వచ్ఛతల తర
పునను, పరాయిజాతీయులకేరపునను కొనబడి విక్రయించబడును.
వివరములు తెలియగోరువాడు ఈ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.
Pareek & Co., 135 B, Amherest, St, Calcutta.

కొత్త ఆర్థికయుద్ధము

ఇక్కడ ప్రపంచయుద్ధము సుఖకరముగ వంత
మొందినందువలన మీ మాన్యదేశము యొక్క
పారిశ్రామిక ముక్తికై పోరాడవలయునని ఇందు
మూలముగా మిమ్ము హెచ్చరించుచున్నాము.
భారతమాత తమ పుత్రులందరు స్వదేశీ పరిశ్ర
మలను ప్రోత్సహింపవలెనని తలచుచున్నది.
సంక్రాంతి పుణ్యకాల మే తెంచుచున్నది. జాపకము
తెచ్చుకొని మా కంపెనీలో సభ్యత్వమునకై మీ
పేర్లను రిజిస్టరుచేయించుకొనుడు. పేరు 1-కి 25
రూపాయలు మాత్రమే. ప్రవేశ దాసుము 4 ర
ణాలు ధరభాస్త్ర కరములు వచ్చి రాయి దరభాస్త్ర
మీద పంపుబడును. 962

స్వదేశీ ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్,

బ్రాంచి: మధుర.

కంజీవరం.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

నైజాంయలకా నల్లగొండ జిల్లాకుండు ఆంధ్రజాతి య భజనమాతములకు పురోహిత్వై "సంకల్పరాదినేనా సంఘ" మొకదానిని నెలకొల్పిరి.

కృత్తియాంధ్ర విద్యార్థి మహాభారతాశ్రయిత్వాహల నెన్నకొనుట కత్తభా ఆహ్వానసంఘసభ్యులు శ్రీలక్ష్మీ నరసారెడ్డిగారి పురసాధమున 8-4-19 తేదీ మంగళవారము వాడు సమావేశ మగుదురు. ఆహ్వానసంఘసభ్యులెల్లరును విచ్చేయ బ్రార్థితులు అని నెల్లూరునుండి కార్యదర్శి వాయుచున్నాడు.

శ్రీ గుని రాజావారి హైస్కూలు:— "గుని శ్రీ రాజావారి హైస్కూలుయొక్క ప్రాత విద్యార్థుల అయిదవ సమావేశము ఈ నెల 26, 27 తేదీలను జరుగును గావున ప్రాత విద్యార్థులు దయచేయఁ బ్రార్థితులు. వారు త్వరలో, తమ తమచంబాలను వంపుడరుని విక్రయించుచున్నాము. అని కార్యదర్శి మ॥ కామేశ్వరరావు గారు వ్రాయుచున్నాడు.

గుడివాడతాలూకా దొండపాడు బోర్డు ఎలిమెంటరీ స్కూలు వార్షికోత్సవము:— పాఠశాలయొక్క వార్షికోత్సవము మార్చి నెల 30 వ తేదీని గుడివాడతాలూకా బోర్డుప్రెసి డెంటుగారు శ్రీయత రామకృష్ణ మల్లుకయ్య నాయకుని యేగారి ఆధిపత్యముక్రింద మిక్కిలి జయప్రదముగా జరుపబడినది. వాటియొక్క శ్రీరామచంద్ర ప్రసాదవర్ధనీ నాటక సమాజమువారిచే గయోపాఖ్యాననాటక ప్రదర్శనము గానింపబడినది.

శ్రీ త్యాగరాజు మహోత్సవము, గుంటూరు:— ఈ మహోత్సవము గత పుష్యమాసమున జరుగవలసినది. ప్లేటవ్యాధివలన ఆగినది. దైవానుగ్రహమువలన నెమ్మదియైతే గుంటూరు చలమయ్యగారి సక్రమము ఈ చైత్ర మాసము 8-4-19) యీ శు ౧3 తే 12-4-19) వరకు జరుపుటకు ఏర్పాటులు చేయబడినది. కావున అభిమానులు సంగీతపాటలను మొదలగు వారు విచ్చేయుటకు ప్రార్థితులు. అని ఒకరు వాయుచున్నాడు.

అమలాపురం తాలూకా అల్లవరం కాపురములగు లక్ష్మీ వతి రాజుగారి కుమార్లు వేంకటకతిరాణుగారు ప్రస్తుతము, శ్రీ విజయనగరం సంస్థానమువారి తరపున జోమ్మూరు జిల్లాలో తహశీలుదారుగా నుమారు 5 సం॥నులనుండి పనిచేయుచుండిరి. యుద్ధనయమున, వైద్యము సమకూర్చిన సందర్భమున, మార్చి 22-వ తారీఖున జరిగిన గంర్న మెంటు దర్బారులో శ్రీవారికి ఈ రాజధాని గవర్నరుగారి దస్కతుతో సర్టిఫికెట్లు ప్రసాదించబడినది తెలుపుటకు మిక్కిలి సంతసించుచుంటిని.

సంకల్పరాది సంఘా దివసంబున తురుమెళ్లలోని పుర ప్రముఖుడు, బాద్మి కాంసేమక నెకండర్ పాఠశాలాధ్యాపకులును తురుమెళ్లలో పాఠశాలాధనమున మొక సమావేశమును గానించిరి. తత్సందర్భమున మ॥ రా॥రా॥ కొండపర్తి వీరభద్రాచార్యులుగా రగ్రాసవాధిపత్యము వహించిరి. తదుపరి యీపాఠశాల ప్రాత విద్యార్థియును మ॥రా॥రా॥ కాటకర్ణి శిల్పయ్యగారు సంకల్పరాది సంఘము గూర్చి చక్కగా నుపన్యసించిరి. ఈ పాఠశాలాధ్యక్షులగు మ॥రా॥రా॥ కొసరాజు రామయ్యగారు మానకనేన, శోకనేన గూర్చి వృద్ధుడుమధురవచనములతో కడురమ్యముగ నొక గంటకాలముపర్యంతి సభ్యుల కానంద మొల్పిరి. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నాడు.

వెంటపాడు శ్రీరామనరమీ పర్యయ:— మా వెంటపాడు పురమున రాబోవు శ్రీరామనరమీ మహోత్సవమునకు సంతకబాధలో తాడికొండ లక్ష్మీ వెంకటాద్రిగారు వారి కొట్టదగ్గర నిర్మించబడిన చిత్రచిత్రచననాలంకృత మగు విశాల మంటపమునందు, గరిసంకల్పరములలో వలసే మా మూలప్రకారము శ్రీ కళ్యాణ మహోత్సవము, హస్త్య, స్వర్ణ గానించు దివసములచే శ్రీమద్విద్రాధిపాదు సం॥వ చైత్ర శు ౮ జయనారం ప్రభృతి యైన దినములను వేడుకలతో, వేదలకు శస్త్ర దానము మొదలైన ధర్మకార్యములు

చేయుదురని వినుటకు ఎంతయు సంతసించుచున్నాము. కాన శ్రీ లక్ష్మీ వెంకటాద్రిగారికి, తగిన ప్రోత్సాహ మొసంగుచు, వైదుదినమును ఎల్లరును దయచేసి జరుగబోవు వేడుకలు వీక్షించి మ మ్యానందింపజేయుటకు ప్రార్థితులు. మహోత్సవ కార్య నివేదికము, ప్రత్యేకము వారిచే ప్రకటింపబడిన పత్రిక వాచిన జెలియవలగు. అని యొకరు వ్రాయుచున్నాడు.

గోదావరిమండల తృతీయ గ్రంథాలయసభ.

తృతీయ దినపత్ర చర్య.

(1) శ్రీ సూర్యారాయనిఘంటువును కీర్తికాలములో పూర్తిచేయించి యాంధ్రదేశమున కందజేయుచుటకు శ్రీ రాజావారి నీ సభవారు కోరుచున్నారు.

(2) గోదావరి మండలములోని గ్రంథాలయములలో నత్తుల్రమమైనదని మండలస్థరసంఘమువారిచే చతుర్థ గ్రంథాలయమండలసభలో హోగ్గనబడిన మొదటియొక్క గ్రంథాలయముల వారికి శ్రీ రాజా కొచ్చెర్లగారి వేంకట కృష్ణారావు బహద్రులవారిచే ప్రకటితమైన నుమారు నలువదిగ్రంథములను బహుమానముగనిచ్చుటకు బ్రి॥ శ్రీ దివాకర్ల తిలవతి కాశ్రిగారు వాగ్దానము చేసినందున వారి కీ సభవారు కృతజ్ఞులు.

(3) రాబోవు తక్కుర మీసభ జరుపుటకు విశాఖురం, కాకినాడ తుని పట్టణములవా రాహ్వానంపగా కాకినాడలో జరుపుట కీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

వై తీర్మానములను నితరములు కొన్నియు నీ సభలో నామోదించబడినవి.

నవ్వ పరిహారముల సమన్వయ

లండను, ఏప్రిలు 8:-2 వ తేదీరాత్రి పార్ల మెంటు లో జల సభలో నీవిషయము బాగుగా చర్చింపబడినది. జర్మనీయు పరిహారము నియ్యకుండ తప్పించుకొనువట్లున్నది. పశ్చిమము వారు భవహీనులుగానున్నను ముందు వారు సంపన్నులగుదురు. జర్మను లింత సామూహముతో మే చెల్లింప గలుగుదురని నిర్ధారణ చేయుట సంధి సభవారి పని కాదు. చెల్లింపవలసిన సొమ్మును నిర్ధారణ చేసి జ్యూరీవారికి తెలుపుటయే వారిపని దానిని తీర్చుటకు ఏర్పాటులను జర్మనులే చేయవలసియుండు రని కొందరు సభ్యులు నడిచిరి. తెను దొరతనమువారెట్టి సంధి పరతులను చూచి చివట్లు నాకును లాడుకు బాద్మి గారికిని తెలియదు. జర్మనీ వలన రాబట్ట గలిగినంతసొమ్మును రాబట్టుట బ్రిటిషుదొరతనము వారు సుకల్పించిరి గాని విల్లును సభాపతిగారిసలహా నకుని రింపలేదు. కాశ్వతమగుకాంతిని బ్రిటిషువారు కోరుచున్నాడు. ఆమెరికావారికిని మనకును చాలసభిప్రాయభేదములు కలిగినవి. వరానువారికిని మనకును ప్రారంభమునుండియు సభిక మగు సామరస్యము కలిగినది. గాన నీ రెండు దేశములలోను సమగ్రియ సామరస్యము కలిగినగాని చాలసమయ కలుగును. మిక్కిలించుదలి దేశములలో కొందరి కత్తధికమగు నవ్వము కలిగినది. వారికి న్నాయము జరుపబడునెను. కాని పరిహారముగూర్చి సామ్రాజ్యమునందలి అన్ని దేశములకును న్నాయముగా పనిచేయ వలెను. (నా వ్వము) నిన్నటి వరకు నుపసంఘమువారు పరిహారము నిర్ధారణచేయలేదు. ఈవిషయమున నాసభలోని మన ప్రతినిధులుగూడ మనవలెనే శ్రద్ధగా పనిచేయుచుండురని మనము భావించుట న్నాయము. మిక్కిలించుదలివారు నట్లే శ్రద్ధవహించెదరు గాన మిక్కిలించుదలి వారే దీనిని పరిష్కరింతురు గాని దీంతో ఆమెరికావారి కంటె బ్రిటిషు పరాను దేశముల వారికి సంబంధ మధికముగ నున్నది. నవ్వవలసినముక్రింద జర్మనులకు పన్ను విధించుట వేరు. దానిని రాబట్టుట వేరు, ఒకదేశమువారిధర్మము మరియొక దేశమువారికి మార్పుట చాలకష్టము. దేశమున కొట్టి పాక్షులు ఋణముండినను తొందరలేదు. గాని విదేశమున ఋణముపానులు ఋణముండిన చాల చిక్కుకలుగును. 25) వేల లక్షల పానులను రాబట్టవలెనని లోదగుగాదు నుడిచిరి. రాబట్టవలసినది న్నాయమగును. రాబట్టుట ఎట్లు అను పోక్షనుగూర్చియే వార్తలుకోజ్జునుండి ప్రసీలుబందరు నాలోదించుచున్నాడు. మొత్తమునంతయును రాబట్టుట అసంభవము. ఏదో కొంత మొత్తమును రాబట్టవచ్చునని బోసల్లాగారు నుడిచిరి.

మిక్కిలించుదలి సంఘములు.

కోపనుహేగను, ఏప్రిలు 2:-బ్రిటిషు పరాను రాయ బాతుల సంఘములు బుడా పెట్టునుండి బెల్జీకుకు వచ్చెను.

హంగరీ బోల్లివిక్కులు నగలను ధనమును కోరుట.

కోపనుహేగను, ఏప్రిలు 1:- 2000 కో నెనులు నెల గల నగలను నగదును ఒక్కొక్కరు ఉచితముగ సంఘాభివృద్ధి కొరకు ప్రజాశాఖాద్యోగి కియ్యవలెనని యుక్తవృత్త చేయబడినదం బుడా పెట్టుకుండి వార్త వచ్చినది.

జర్మను ఆస్తియా.

బెర్లిన్, ఏప్రిలు 2:-జర్మను ఆస్తియాలో సోని యటు రివల్విక్ విర్యుతులగును. మనకిప్పుడు ఆలోచనలకత శములేదు. పనిజరుగవలెను. హంగరీవారిని చూచినవో మనకెట్టి సంశయము నుండరాదని స్పష్టమగును. ఆహోపద్ధానములు చిక్కవను నాపదకు కూడ కార్యనిరతులు జంకరాదు. ఒక జాతీయ రక్షక దళము కమ్యూనిస్టులతో కలసినదని రమ్య వారు ప్రకటించిరిని కార్మిక నానికసభయందు తెలుపబడినదని వియన్నాకుండి వార్త వచ్చినది.

రుష్యాలో కలవరము

స్టావూహు, ఏప్రిలు 2:- పెద్ద శుల్కకాలలలో పరిక్రమితుల తొందరలు కలిగినవి. పులులపు యంత్రకాలయందు మితిమీరినది. అచట ప్రజాశాఖోద్యోగి పట్ల కైరభావమును చూపి నెడలగొట్టిరి. సోనియుటకు ప్రతిఘోరగు పని వారిడను తమముటకు నాకాదశమునా రంగీకరింపవలసినచీ నానెనను వంపబడినది. రక్తపాతముతో గూడినపాత జరిగెను. పనివారిచు చేతిగోళముల నుపయోగించిరి. మరల పనిలోనికి రావలసి. వారిని యుద్ధలోకుండి యువోగ్యులు నెడల గొట్టిరి. ఆహారపు చీట్లకు తీసుకొనిరి. గాని మరల యువోగ్య గులు పనివారిచు కోరిన ఏర్పాటులకు చేసి పొచ్చుగా ఆహారపదార్థములకు పనివారిడ కందజేసి రని నివెట్రోగ్రుకు నుండి తంతివార్త వచ్చినది.

మూరలు హేగుగారు

కోపను, ఏప్రిలు 1:-వీరు నేను రైతుమొదల బ్రిటిషు సేనను పరిశీలించి ఇంగ్లాండుకు వెళ్లిరి.

జరసిలో అల్లరులు

లండను, ఏప్రిలు 2:- ప్రాంతస్థులలో చాలవరకు కాంతికలిగినది. 12గురు పురుషులు 4గురు స్త్రీలును (బోపిడిగాండు) వధింపబడిరి. యూసెకు బోబెములందు సమ్మె కట్టు కొద్దిగా పొచ్చినదని బెర్లినుకుండి తంతివార్త వచ్చినది.

జనరలు స్వెన్సు హంగరీకి వెళ్లుట.

లండను - ఏప్రిలు 2:- తాత్కాలికసంధి సమస్యలను గూర్చి కొన్ని విషయము లాన్నతసభవారి కవసరముగా తెలియవలసి యుండుటచే వానిని తెలిసికొనుటకు జనరలు స్వెన్సుగారు హంగరీకి వెళ్లెవరని పొనుముకి వార్త వచ్చినది.

యుద్ధవారి కచ్చటము.

లండను, ఏప్రిలు 3:- ఈ చట్టము మూడవసారి పార్ల మెంటు ప్రజలసభలో చదువబడినది. 12-వ నిబంధనలో సేనలను ప్రతిఘోరముగ చేయవారికి 2 ఏండ్లు కారాగృహవాసము విధింపబడవలెనని యున్నది. ఆ నిబంధనమును తీసివేయవలెనని కార్మికవారి ఆదంపకుగా నుపసాదించిరి. మరికొందరు కార్మికవాదులు దానిని బలపరిచిరి. ఇతరమగు సభికారము వలదనగా నది ఆనరసరమని చెప్పుటగారు దానిని రద్దుపరచుకొనిరి.

వ్లాడి కవత్తా నాక్రమించుట.

లండను, ఏప్రిలు 3:- జనరలు సకరుసేన వ్లాడి కవత్తా నాక్రమించెను. అతడుండి గల బోల్లి రిక్ సేన పూర్తిగా నోడిపోయెను. 50 వేలమంది బోల్లి విక్కులు పట్టుకొనిరి. 200 ఫిరంగులు 18 సాయుధులూ మరేమునులూ పట్టుకొనబడినది. ఉత్తర కాక్సునుండి బోల్లి విక్కులు పూర్తిగా తమముబడిరి. జనరలు సకూరు క్రొత్త సేనలను సమకూర్చుచున్నాడు. మూడు కాక్సులు సేనల నుత్పన్నని యుద్ధవార్తలకు తెలుపు నుద్యోగులు ప్రకటించిరి.

అధికార వార్తాసంఘము నిలువబడుట

లండను, ఏప్రిలు 3:- ఈ నెల 30 వ తేదీ గాత్రు నే జేసి అత్యవసర కారణము కలిగిన కప్పు ఆ తేదీని అధికారవార్తాసంఘ మెత్తివేయబడును. వాటితో పరిశీలన ముతనిమనని వార్తాసంఘము వారు తెలిపిరి.



పండిత మదన మోహన మాధవ్యగారు రాజీనామా నిచ్చుట.

మానసియు లగు పండిత మదనమోహన మాధవ్యగారు సామ్రాజ్య శాసనసభయందలి తమ సభ్యత్వపదవికి రాజీనామా నొసగుచు రాజప్రతినిధిగారి కీక్రింది యుత్తరమును వ్రాసిరి:—
 చాలఁగా శాసనము విషయమున దొరతన మత్యావశ్యక మని యెంచి తాల్చినవైఖరిని జూచియు, లేదను గుణముగ సామ్రాజ్యశాసనసభలో జరిగిన చర్చలు జూచియు మిక్కిలి ఆశ్చర్యతో, చాల దూర మాలోచించి, ప్రస్తుతపు యేర్పాటుల ప్రకార మింక నీ సభయం దెంతమాత్రము నుండరాదని నేను నిశ్చయించుకొనవలసి వచ్చినందులకు చింతించుచున్నాను. అట్టి సభ్యత్వపదవికి నే నతివిచార ముతో రాజీనామా నీయ గోరుచున్నాను. దాని సంకీర్ణంప నతివిధేయతతో ప్రార్థించుచున్నాను.

మదరాసు శాసనసభ

ద్విత్వికచర్యలో మిగిలినభాగము వసూలు చేసిన వస్తులు యిచ్చివేయుట, వస్తులు వసూలు చేయకుండుట.

మా॥ రా. బి. టి. రంగారావుగారు

అధ్యక్షి చేతన అనావృత్తి చేతన పంటలు పోయిన స్థలములకు ఇద్దరు అసభ్యులతో కూడ జిల్లా కలెక్టరుపోయి పరిశీలించి వసూలుచేసిన వస్తులు ఎవరికి ఇయ్యవలయునో ఏర్పాటులో వస్తులు వసూలుచేయకుండా పండిత మదనమోహన మాధవ్యగారు జిల్లా కలెక్టరులకు అజ్ఞుల సంకలనన దని ఈ సభ్యులు కోరుచున్నారను నొక తీర్మానమును ఈసందర్భమున నిట్టి దానియగు కలెక్టరులకు యులలో ఫామిలీకోడ్డు నిబంధనల బట్టి నడచుట దుర్లభము. ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతపు పరిస్థితిని తెలిసికొనవలయునని, నే తెచ్చిన తీర్మానములలోని నిషేధముల సంకీర్ణంచేయ. అర్జించిన సామ్యుతో రెండుపూటల భోజనమునకు పరిమితమైన దుర్లభమగు ఆర్థికస్థితిలో నున్నాము గత 10 వత్సరములలోను నిట్టి దుర్లభమగునట్టి స్థితి తటస్థింపలేదు. మాటికి 6 వ వత్సరమున పంట తక్కువగా నున్నది. 1,9 క భాగము గానుబడి తప్పినది. ఇట్టి సమయములలో కోడ్డు రచనప్రకారము నడచుటకు నీలలేదు. ఆర్థికపక్షంలో ఇచ్చిన సామ్యులకు తక్కువగా నున్నది. రెమిటనులు ఇచ్చుట నిశ్చయించుటకు కేవలము కరణముల నివేదికలమీదనే నీలబడి నుండగూడదు. సరియైన లిపోర్టు పొందుటకు రివెన్యూ డిప్యూటీ యిద్దరు అసభ్యులతో కూడ అనుమతమును పొందవలసి యున్నది. ఈ తీర్మానమును ఆంగీకరింపబడునని, ప్రభుత్వమువారు ప్రజల దయకు తావులగుదురు.

మా॥ బి. వి. నరసింహాచార్యులుగారు ఈ తీర్మానమును సమర్థించి.

మా॥ బిక్కిగారు.

ఈ తీర్మానమును జ్యోతిశింకెమంట ప్రభుత్వమువారిచే భాగంపబడితిమి. 1918 సం॥నం నవంబరు నెలలో ఇట్టి తీర్మానము లేనిదేను. వస్తులు వసూలుచేయకుండుటకు, వసూలు చేసిన వస్తులు తిరిగి ఇచ్చివేయుటకు జిల్లా కలెక్టరులతో ఆలోచననొంది. వసూలుచేసిన వస్తులన్నియును వసూలైనదని కలెక్టరులకు అంచనా మొత్తము రూ॥ 25,12,000 లు. అయిదుజిల్లాలు మాత్రమే నైవాటికి విజ్ఞప్తి చేసెను. అది యను మొట్టమొదటగా నే. ఆ మొత్తపు అంచనా రూ॥ 1,84,000 లు. వస్తులు వసూలుచేయకుండు విషయము నూతనముగా కలెక్టరులకు తెలుపబడెను. వారు విచారణ చేయుచున్న ను తిరుగ విచారణ చేయవలసినదని తెలుపుటలన లాభములేదు.

మా॥ రా. బి. టి. రంగారావుగారు

మాగాని పంటలకు కూడ వస్తులు వసూలుచేయకుండా పంటలలో పట్టాభావ కష్టములలో నున్నట్టి విషయము ఈ విషయమై కలెక్టరులకు ప్రభుత్వమువారు తెలిపి కోరినా తెలియదు. ప్రభుత్వమువారు తెలిపినయెడల ప్రజలకు చాల లాభపడును.

అధ్యక్షులు

రెవెన్యూ వసూలు చేయకుండుటకు ఏదీ కలెక్టరు చేయబడనదో అది ఆంగీకరింపబడినది. ఇట్టి కలెక్టరులు చేసినయెడల అది భాగంగా విచారింపబడునని సభ్యులకు నిశ్చయముగా తెల్పుచున్నాను.

ఈ తీర్మానము ఈ సందర్భమున పరిష్కరింపబడెను.

అంగవైకల్యముగలవిచ్చగండ్లకు కరణాలయములు

మా॥ టి. రంగారావుగారు.

అంగవైకల్యము గలిగియున్న, కేక్రిసిన వైకల్యము, చెరుజిల్లాలకు భాగంపబడునట్టి విచ్చగండ్లకు తగిన స్థలములలో గృహములను కట్టించి భోజనవసతులను చేసి, కరణాలయములు నిర్మించి ఈ సభవారు గోరుచున్నారను నొక తీర్మానము

ను సమర్పించుచు, ఈ తీర్మానములో వివరించిన వారి స్థితి చాల విషయముగా నున్నది. ఈ విషయములో ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసికొనవలసిన సమయము వచ్చినది. సంతకం, తీర్మానములకు వెల్లివచ్చును, ప్రాముఖ్యత ప్రయోజనము చేయుచున్నపుడు, ఆ నేక జిల్లాలచేత భాగంపబడు నట్టివారలు విచ్చగములకు త్రురు. ఇట్టివారలు వేలకొలది గలరు. ఇట్టివారు తిరుగుబాటులన ఆటడుజాడ్యము బయలుదేరును. వారిని తిరుగ నిర్మించుచుంది గారు. ప్రభుత్వమువారు వీరిని తిరుగనీకు నూడదు. ప్రజలు వీరిని రక్షించునట్టి స్థితి తీర్చుచున్నది. సమిష్టి కుటుంబముల చీకాచున్నది. అంగవైకల్యములో 1601-వ సంవత్సరము మొదలుకొని ఇట్టివారి విషయమై శ్రద్ధతీసికొనడెను. ఈ విషయమై చాల భక్తియు మనుగ ప్రభుత్వమువారికి ప్రజలలో కొందరు కూడ భవవిషయమున సహాయము చేయుదురు.

మా॥ పితాపురము రాజగారు.

ఈ తీర్మానమును బలపరచుచు, నే నీ విషయము కొంతకాలముండి విచారింపుచున్నాను.

అందరికంటెను ప్రభుత్వమువారు తప్పుక సహాయము చేసి తీరవలయును. ఇట్టి విషయములో, దెబ్బతీదని ప్రభుత్వమువారు చెప్పవచ్చును. తక్కినభక్తులు తగ్గించి, ప్రజల సహకారమునుకూడ కోరి ఈ కార్యమును నిర్వహించుట యుక్తము.

మా॥ సి. పి. రామస్వామి అయ్యులుగారు.

ఈ తీర్మానమును బలపరచుచు, పూర్వము ఈజేమున వీధల చట్టమును ఆమోదించుటకు ఆనవకము లేకపోయినది. సమిష్టికుటుంబము బున్నవచ్చును, ఇట్టివానికి ఆనవకములేక పోయినది. పోషించుకొనలేనట్టి ప్రజల సంఖ్య హెచ్చుచున్నది. చట్టములలో ఈస్థితి హెచ్చుగా నున్నది అనునదివిరి.

మా॥ డాక్టరు ఏలియనుగారు.

ఈ తీర్మానమును బలపరచి.

మా॥ డేవిసును గారు.

ప్రభుత్వపు తరపున ప్రభుత్వర మిచ్చుచు, నే నీ తీర్మానములన భిక్షాటనమును ఆపివేయ వలసినదని తలచితిని. ఈ విషయమై తీర్మానమును తెచ్చుటకు ఇది మొదటి తీర్మానముగాను. ఒక సంవత్సరము క్రిందట మా అజ్ఞాతైకత్యగా నిట్టి తీర్మానమును తెచ్చినపుడు ప్రభుత్వమువారి విషయములో జోక్యము కలుగజేసికొనుటకు తమకు ఇష్టము లేదని నడిచిరి. ఈ కనులు ప్రజలు చేసికొన వలసినది. పూర్వపు సమిష్టి కుటుంబములను గురించి మా॥ రామస్వామి అయ్యులుగారు చాల గర్వమును వారు వీధలకు అంగవైకల్యము గలవారికి భోజనగృహముల నిర్మించిరి నుడువుచున్నారను. రామస్వామి అయ్యులుగారు భాగం నాలోచించలేదు. ఈ జేములో ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేయవలసిన స్థితిలోలేదు. ఇందులన చాల భవత్వము కలుగును. అంగవైకల్యము గల వారిసందర్భం శాసనములలో కరణాలయములలో నే ఉంచుట కేర్పరచిన మరయొక సమస్య బయలుదేరును. భాగంపబడునట్టి ఇట్టి తీర్మానమును సమర్పించినపుడు చాలసంతోషకరమైన చర్చ జరిగెను. అదియు వీధల చట్టమును నిర్ణయించుట సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారిచు నుపరమదేను.

వీధలకు లేకుండా భక్తియుచేయువారలకు నిష్కానము కలుగునట్లు చేయవలయును. ఈ సమస్యను పూర్తిగా ప్రజలకు విడుదలచేసి. గత సంవత్సరము పునాలనానవేదిక చూచి యెడల ప్రభుత్వమువారు కడుదీరవలసి సహాయముజేసినదియు, మజేగాను సత్రిమును భరించినదియు, నుదరాను గాని లంఖన నాలయ, నాలుగుములలోని లంఖనభావాలను, భరించుట యును తెలియును. మదరాసులో నీ వ్యవస్థాగ్రస్తుల కరణాలయమును ప్రభుత్వమువారు పోషించుచున్నాను.

మా॥ కృష్ణరావుగారు

ప్రభుత్వపు చర్య చాలా నియంత్రణగా నున్నది. ఈ తీర్మానములో వివరింపబడిన విషయములు ప్రభుత్వము వారు పూనుకొనలేనట్టి కఠినతరమైన విషయములు గావు. ఈ విషయమై చర్య తీసికొనవలయును. ఇట్టి నిర్వాసములు ప్రభుత్వమువారి సహాయమును బడచుటకు నని నడిచిరి.

మా॥ బి. వి. నరసింహాచార్యులుగారు

ఈ తీర్మానమునై జరిగిన చర్యను చాలమంది చదువుదురు. చాలమంది ఈ విషయములో శ్రద్ధతీసికొందురు. భిక్షాటనమును ఆంగవైకల్యములన దని దుర్భిప్రాయపడిరి. స్థానిక సంఘముల ఆర్థికవిషయముల పరిశీలించి వారు ఈ విషయములకు సహాయము చేయవలయు ఏర్పాటుల గోరుచున్నాను.

సత్యాగ్రహ వ్రత దినము

చెన్నపురియందు జయప్రదముగ జరుగుట

మా: రామచంద్రరావు మా: దేవిదుసన్ గారు ఈ తీర్మానమును సరిగా అర్థము చేసికొనలేదు.

మా: ఆ. సూర్యనారాయణరావుగారు

భారతీయులు కొందఱు ముప్పువాండ్రును శరణాలయములను కట్టించిరి. వీరిని ఆస్థలములకు ఎప్పుడును వెళ్ళు. బలవంతముగా వారిని నిర్బంధించి వెళ్ళమన్న గాని వారు వెళ్ళరు. నిర్బంధమునకు కాసన ముండవలయును. కాసనము లేనియెడల సహాయ మొనర్చినను వృధాయగును.

అధ్యక్షులు

ఇట్టి శరణాలయముల స్థానిక సంఘమువారు నిర్మించిన, ప్రభుత్వమువారును సహాయము చేయుదురు. ప్రభుత్వము వారు స్థాపించవలసినదని ఈ తీర్మానము చెప్పుచున్నది అని నుడివిరి.

మా: కృష్ణరావుగారు.

ఒక సవరణను ఉపసాదించగా మా: రా. బ. రంగాచార్యుగారు అంగీకరించిరి.

ఈ తీర్మానమును వోటులు పెట్టగా వీగిపోయెను.

మా: రా. బ. టి. రంగాచార్యుగారు.

ప్రావిన్సులో సర్వీసులోని న్యాయకాశులలో విశేష అనుభవము కలిగిన యువ్వోగి నియమింపబడునట్లుగా హామీ కాశులలోని పెక్కుటో కార్యస్థానము తిరుగ నిర్మించవలసిన దను నొక తీర్మానమును ఉపసాదించిరి.

మా: సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు ఈ తీర్మానమును బలపరచిరి.

మా: దేవిదుసన్ గారు.

1914 సంవత్సరము నుండియు శ్రేక్రతులులోని హామీ ముఖ్య చాలమార్పులు చేసిరి. తగినట్లుగా నువ్వోగులచేత నియమింప బడియున్నది. కడచిన రెండు నెలలలోను 1847 అర్డరులను ఆకాశులు ఆమోదించిరి. అందులో 48 అర్డరులకు న్యాయ కాశులవిజ్ఞానము అవసరమయ్యెను. అందులలో 15-వఱకు అర్డరులను తగ్గించిరి. సివిలులా అవసరమైనకేసులు చాలాతక్కువ. సేను తీర్మానమును కృతీరేకించు చున్నాను.

మా: ఏ. ఎస్. కృష్ణరావు గారు.

మా: దేవిదుసన్ గారిని కృతీరేకించిరి.

మా: డి. బ. రామచంద్రరావుగారు

ప్రావిన్సు సివిలు సర్వీసులోని యువ్వోగులకు ప్రమాదము లేకుండుటకు అసంతృప్తి బహుళమైనది. ఈ మధ్యను చాల ఉద్యోగము లేర్పరుపబడినవి. సాక్ష్యములు గలగ జేయుటకు అనేక తీర్మానములను తెచ్చితిని. అన్నియును వీగి పోయినవి.

మా: అధ్యక్షులు.

మా: రంగాచార్యులుగారు తెచ్చిన తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు రాలొందించెదరని నుడివిరి.

ఈ తీర్మానమును మా: రంగాచార్యుగారు బలవంత పెట్టలేదు.

స్థానిక వార్తలు

గ్రంథాలయ సభలు, చెన్నపురి:—రాజాపు

వేసవియందు వన ఆటల యాంధ్రజేత గ్రంథాలయ సభయును, విదన యాంధ్రభాషాసమ్మేళనమును, జరుపవలసియున్నయిది. అందుతో కభిభారత గ్రంథాలయ సభయు నొకటి జరుగ నున్నయిది. అని కార్యదర్శులు వ్రాయుచున్నారు.

రాజమాన్య శ్రీమత రావుబహదూర్ కలవల కలెక్టరేట్లో గారికిని, రాజమాన్య శ్రీమత దివాన్ బహదూర్ కలవల రామానుజం శ్రేష్ఠిగారికిని చెన్నపురి చాత్రాద శ్రీవైష్ణవ విద్యాభివృద్ధి సమాజమువారు తమ బాహర విద్యాభివృద్ధి యొక్కయొ, తమచే స్థాపించబడిన రాత్రి పాఠశాలయొక్క యొ అభివృద్ధినిగూర్చి ఏతత్సమాజములు విజ్ఞాపించుకొనగా, వారు మిక్కిలి సంతసించి రాత్రిపాఠశాల కొరకు నెల 1 కి 10 రూపాయలను, వారిచే స్థాపించబడి యుండు మ్రోముఖులను సంతకర్తవలసిన రి గురు బాల్యము ఉచితముగ జేర్చుకొనుటకును ఆదరప్రార్థనగా సంగీకరించిరి. ఈ సోపకారచింత గల కలవల సోదరద్యయమునకు ఈ సమాజమువారు రెంతయొ గృతజ్ఞులై యున్నారు. అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

భారతీయులు మహాత్ము గాంధీ పోరాత్మకు క్రిందను నాలోచిద్దరణమునకును జేకోద్దరణమునకును మహాత్రతారాధనమును జేయ నుత్సాహించిరి. నిన్ను భరతఖండమునందు ప్రజలు చూపిన నిగ్రహభర్యము భారతీయుల ధర్మస్థితికి మంచి నిదర్శనము. ప్రజల వ్యక్త కష్టముల ననుభవించినను వారి ధర్మ పుష్ప త్రివిధమగును. లోకమునందే యికరజేతమునందుకు భారతీయులకు గల నిగ్రహదీక్ష లేదని తెలియగలదు. విహికభోగము జరుపుచుండునప్పుడు భారతీయులకు సోపకారణములు సామాన్యముగ గన్పట్టును. నిదురించుచున్న భారతీయుల యంతశ్శక్తులు మెల్లొనినపుడు వారి నిర్వక్తపరాక్రమ మవ్యవహారముగ నుండగలదు. భారతజాతీయాత్మ రౌటు బిల్లుల దౌర్జన్య స్వభావమును గ్రహించిన దనుటకు సత్యాగ్రహ క్రతాచరణము నిదర్శనము. చెన్నపురి యందు పరమోత్సాహముతో సత్యాగ్రహ మారంభపడినదని భానవానరము నందు పట్టణమును జూచినవారలకు విదితమయినది పాలకులకి సత్యాగ్రహక్రతారంభ గుణపాతముగ నుండు గాత !

మైలాపురము.

చెన్నపురియందు భిన్న భాగములందు భజనలు సంక్రీర్ణము కాలక్షేపములు జరుపుట కేర్పాటులు చేయబడినవి. మైలాపుర



గాంధీ మహాత్ముని సందేశము

నిన్నటి సత్యాగ్రహ వ్రత దినమున మదరాసులో జరిగిన సమావేశమునందు గాంధీ మహాశయుడంపిన ఈ క్రింది సందేశము చదువబడెను:—

దక్షిణాఫ్రికాలో నెపరితో కూడి కృషి సలుపు భాగ్యము నాకు గలిగెనో, అట్టి వల్లియమ్మ, నాగప్ప, వారాయణస్వామి మున్నగు పుత్ర పుత్రతల్లముల గాంచిన మీరాష్ట్రము స్వాధీన్యమునకు వెనుదీసుదని నా విశ్వాసము. ప్రభుత్వమున మనతో భాగస్థులుగ నుండువారు మనలను గౌరవింపక పోయినయెడల, సంస్కరణములు నిష్ప్రయోజనము లగునని నా నిశ్చితాభిప్రాయము. ఆశయలకై పై స్వార్థత్యాగము గావించ శక్తిగలవారినే వారు గౌరవించుదురు. మనము ఇతరుల రక్తపాతిముల గావించక, మన రక్తమునే భారపోయి టకు మనము గంకణము కట్టికొనుటచే మన ఉద్యమము అత్యుత్కృష్టమై యున్నది.

మనందు దుకాణము లన్నియును మూయుబడినవి. ఒక కూరగాయల నమ్మ దుకాణము గాని కాఫీదుకాణముగాని తెరచి యుండలేదు. మాంసపు దుకాణములు సయితము మూయుబడినవి. జరులందరును సుఖవాసము చేయనపుడు దుకాణములను తెరచితిమి కొనుపాతుండవలెనా ! మైలాపురమునందు ప్రాంతకాలమునందే సత్యాగ్రహక్రతాగ్రహీతలను తదితరులను తలొగడులందును సాగరమునందును స్నానమాచేసి జేవాడయంబులకు పోయిరి. శివాలయమైన కపాల్కేశ్వరాలయమునకు శి గంటల వేళకు నేలకొలిపి ప్రజలు వచ్చి నుండిరి. డాక్టరు

నంజుంపరావుగారి నాయకత్వముక్రిందను శివరామ భజనలతో పుర సంక్రీర్ణమును ప్రజలు చేసిరి. సంక్రీర్ణమునందు అరవ న్యాయ వారు లు చాలమంది వచ్చియుండిరి. ఆంధ్రనాథులైన రాక పోవుట వోద్యముగ నున్నది. ఉపమానము చేయుటకు జేవుని ప్రార్థించుటకు నధికారుల ప్రావకము గాని సమృత్తి గాని పొందవలసిన యవసరమునకు భరతఖండమునకు సంప్రాప్తముగా లేదు.

భజనసమూహము కపాల్కేశ్వరాలయముండి శి గంటల వేళకు బహుళు జేరినది. సత్యాగ్రహతోరణమును సత్యాగ్రహ పతాకమును బాలురు చేతను ధరించి మార్గప్రసక్తముగ నుండిరి. భజనసమూహము మాడవీధులందు ప్రదక్షిణము చేసి మాధనస్వామి కోవెలజేరి స్వామిని సేవింపి తదవతరము దక్షిణాది జేవాలయమునకు వెదలి స్వామిని సేవింపి తిరిగి 11 గంటలకు కపాల్కేశ్వరాలయమునకు జేరినది. మార్గమునందు సోలీసువారు కర్రలకు బట్టుకొని నిలబడి ముండుటకు జూచి, పుడు నవ్వు వచ్చినది. మహాత్ముని ముసీనును సమీపించి నపుడు హిందువులు మృదంగతాళముల నాపి కేవలము భగవద్గీతానుసారము మూత్రము చేయుచు నిలవబడిరి. ఇంతియే కాకను “అల్లాహ్ అక్బరు” అనుచు ప్రార్థించిరి. ఈ సోదరభావమునువీచుచు గల మహాత్మునియులను ముక్తిమలను పొసినది. కపాల్కేశ్వరాలయమునందు 11 మొదలు 1 గంటవరకును రుద్రాభిషేకము చేయబడినది. రుద్రాభిషేకమునందు సత్యాగ్రహవ్రత చేయబడినది. ఒక గంట మొదలు మూడుగంటలవరకు ఆంధ్రమహాభాగవతమునందలి ప్రహ్లాదచరిత్రము పురాణకాలక్షేపము చేయబడినది. తిరిగి భజనసమూహము 4 గంటలకు కపాల్కేశ్వరాలయముండి బహుళు జేరి. పుర సంక్రీర్ణమును జేయుచు 5-40 లకు సముద్రతీరమునందు చిత్తి శివలయము జేరినది. సమూహమునందు 3000 ప్రజలున్ను కొంచెమైనను కాంతిస్థితికి భంగము గలగ లేదు. ప్రజలు చూపిన శ్రద్ధాభక్తులు వారి సౌజన్యము నోకు నిదర్శనము. ప్రభావసమూహమునందు మతభేదముగాని జాతి భేదముగాని యగోచరము. వైపులు వైష్ణవులు బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు వారవార, చూడేవ, శ్రీకృష్ణ, శ్రీరామ, గోవింద, జయమహాత్ముగాంధీ, జయభారతమాత, జయభావ సత్యాగ్రహముని భజనజేయుచు నిష్ఠాగరిష్టులై ప్రార్థనను సాయంతనమునకు భజనజేసి సత్యాగ్రహదీక్షను నిర్వహించిరి కొందరు కృపాస్థులు సంపూర్ణోపవాసదీక్షను గవించిరి. నాలుగేండ్లపిల్లలు సయితము సత్యాగ్రహకోపవాసమునుజేసి మహాత్ముని తారాధనమునకు యథాశక్తిని వోడ్చుచిరి. సత్యాగ్రహక్రతానిర్వహారము భారతీయులయందలిమీదకు గలదు. ఉపమాదేవతారాధనము మూఢాచారములని నిరసించెడి భారతీ సోదరులును గలరు. కాని యీ భావము ప్రమాదముగా చెన్నపురియందు సృజనచూపిన యుత్సాహము వ్యక్తము యుచున్నది. సముద్రతీరమునందు మైలాపురము సమూహముడరజేడిక గాటుచినది. సముద్రతీరమునందు సత్యాగ్రహ సమృద్ధిలు లక్షమందిరి ప్రకాశభివృద్ధి సందర్భించినపుడు సత్యాగ్రహుల కానందమును ప్రితిపాదురకు విషాదముకు గలుగుట సహజము.

రాయచేట

రాయచేటలో ప్రాంతకాలమున ముహూర్తములై, భజన సభలు జేయం దురేలును నిగ్గి, శుభము సముద్రతీరమునకు జేరిరి. అంగను లన్నియు మూసివేయబడిన. బ్రాహ్మణేతరుల త్రితరదీక్షయందర్శంత్రేక్షద వహించిరి. మహాత్ముని యుజూత అంగణుల మూసివైచిరి. మధ్యాహ్నము రాయచేటయందలి మాద్రే రోడ్డులోని కస్తూరి రంగయ్యగారి గృహమున, సి ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు హరికథా కాలక్షేపమును జరిపి, తమ మృదుమధురగానముతో సభ్యులను భక్తిపరకుల జేసిరి. కస్తూరి రంగయ్యంగారు, రంగస్వామి అయ్యంగారు, ములహ్యణ్యభారతి, సుందర కామయ్య, చల్లా శేషగిరి రావుగారు, కృష్ణలగువారా కాలక్షేపమును నుండిరి. పోలీసు కమిషనరు కస్తూరి రంగయ్యంగారికి విన్నపముల గూర్చి సంపత్తి అయ్యంగారు, అల్లుల కెడ పుండవని ఆభయము ప్పిరి.

ప్రభుత్వము సర్వత్రా సామాన్య పట్టికలను తయారు చేసి గ్రామ పంచాయితీలకు పంపిస్తుంది.

తెలుగు పత్రిక

ఉదయమున తెలుగు పత్రిక పాఠశాలకు సమాధానమును మంగళవాద్య పుస్తకముగా గావించి వందల కొలది భజనసంఘములలో బయలుదేరి వీధుల వెంట పుష్ప మాలికా లంకృతముగా గాంధీ భాయాపటము నూరేగించుచు భజనములకు బోయి, అభిషేకములను అర్చనలను గావించిరి. కూరగాయల లంగర్లు మొదలగునవి కాఫీ దుకాణములు నియమింపబడి యింకా చిరకాలము కనబడుచున్నావని ప్రభుత్వము భజనములకు ప్రోత్సహించుచున్నదని తెలిపి పట్టణ వెళ్లగా అందఱును కుమ్రావ వాసము నాచరించి గాంధీమహాత్ముని సత్యసంకల్పపు ప్రభావమును పోషించిరి. 1 పాఠశాల, 2 మండల పీఠి లాని పాఠశాలకు భజనమందిరము (3) అగ్నిగోపాలము పీఠిలోని విద్యార్థి వసతిగృహములు, (4) వైకృత్ పీఠిలోని వసతిగృహములకు సుస్మృతపాఠశాల (5) మధ్యసంఘము మొదలగు ప్రాంతీయము, అర్చనలు భజనము మండల కాలక్షేపములు, మహావాగ్దేవతాభిషేకములు, ఉపవాసములు మున్నగువానిని గావించి దేశమునకు అభివృద్ధి లో అంగీకరించుచు భజనములను ప్రోత్సహించి పుష్పాదముల స్వీకరించిరి.

జాతీయము

ప్రజలకు అభివృద్ధి పొందు భజనములకు మంగళ వాద్యములు మున్నగువానితో గాంధీగారి చాతుర్యములను వీధుల వెంట నూరేగించుచు సమాధానములకు వేరి స్నానములకు వేరి తర్జనముల గావించి భజనములకు వేరి ప్రార్థనలను పూజలను పలికిరి. ప్రార్థన ప్రజలకును టంగుటపాటి మున్నగు వీధులలో నూరేగించుచు గావించిరి. మధ్యాహ్నమునందు యే ప్రజలందఱును వీధిలో సమావేశ మగుటచేత వగరయంతయు నిర్లక్ష్యమై యుండెను. ప్రజలు యెవరి తోమిద్ది గంటలకు సమావేశములను ముగించిరి ఇంట్ల కేగి ప్రసాదములను స్వీకరించిరి. ఈపురి యందలి పెద్దవారకు కొత్తవారి మార్కెట్టు మొదలగునవి చిన్న రేణులపాటల దుకాణములన్నియు మూయబడినవి.

జాతీయము గోమతా హేయసంఘం ౧-వ సెలవుల గల గృహమునందు ముగిసిన సందర్భము కను యనవర్తనముతోడను ఉదయము దైవప్రార్థనలతో భజనము జరిపి మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు తీర్మానము యందగూర్చును శ్రీ గాంధీమహాత్ముని-పటముతో నూరేగి, ఆదివారమున కేకడిత్తో ఉపవాస ప్రతీకమునకు రోజులుచట్టములకు కను అసమృద్ధిని జాతులకు సాయంత్రము సమాధానములకు గాంధీమహాత్ముడు "జే" అను కరతాళధ్వనులతో వెడలికట్టిరి.

అమరకలా విలాసిని సభవారి యాహ్వానమున కింకె తెట్టిపిది 200 సేలకు గల కాంతాళిపురమును నివృత్తితోజూప మొక గొప్ప సభచేసి మహాత్మునిగాంధీగారి మహిమయును ఉపవాసభక్తియునుకల్ప మహిమయును సుతమ్యునించి భగవద్భజనముతో సాయంత్రము సమాధానములకు వెళ్లివారు.

మూర్తి

ప్రజలకు అభివృద్ధి పొందు భజనములకు మంగళ వాద్యములు మున్నగువానితో గాంధీగారి చాతుర్యములను వీధుల వెంట నూరేగించుచు సమాధానములకు వేరి స్నానములకు వేరి తర్జనముల గావించి భజనములకు వేరి ప్రార్థనలను పూజలను పలికిరి.

దుకాణములన్నియు మూయబడుట

ఆదివారమున 1 1/2 లక్షల పాఠశాల

గాంధీమహాత్మునితో నుభవించుచున్న సత్యాగ్రహ ప్రదీక్షను మదరాసు పాఠశాల నివృత్తిదినము ఏప్రిలు ౨౭న తేది ఆదివారము నాడు బూనిరి. వగరయనా దినమున పాఠశాల కేంద్ర రోజులు చట్టములను సభలలో ఖండించిరి. సామాజ్యకావనధర్మాలని తమ ప్రతినిధులకు, ఈ కావనములను తీర్చుముగ ఖండించవలసిన దనియు, ఒకవేళ ఈ చట్టములు కావనములైన యెడల, సభకు వడిదిరావలసిన దనియు తమ ప్రతినిధులకు తంతివార్తల నంపిరి. వీరి ప్రయత్నములన్నియు బూడిదపాలయ్యెను. అఖిలభారతప్రజలు రోజులు చట్టముల పాటించుటకు మహాత్మునిగాంధీ మహాత్ముడు, ఈ అఖిలభారతీయ అవదను తొలగించుటకు అనేకప్రయత్నములు చేసెను. ప్రయత్నములు వృథాయయ్యెను. ప్రభుత్వమువారు నిరంకుశభావము వీడలేదు. సర్వప్రయత్నములను వృథాయయినప్పటికీ, ప్రభుత్వ ఆజ్ఞకు వ్యతిరేకమునంద సత్యమైన అగ్రహమును బాతుటకు వేదము క్షమైన దనియును, ఆదివారము నుండి మహర్షులచేతను మహామహులచేతను, భారత వర్షమునందు ఆచరింపబడినట్టియు ఏమహావిప్లవ దేశమునకు గాని వ్యక్తికిగాని సంభవించినయెడల సాత్వికముగా నిర్యామి యుట్టి ఆ సత్యాగ్రహప్రదీక్షను ప్రజలకు పంపిరి. ఇందు వల్ల ప్రజలు ప్రభుత్వమువారిని గాని వారి యనుచరులను గాని నిర్యామియుట తీరుచుండును. ప్రభుత్వమువారిని బాధించి వెట్టి నకు ఈసత్యాగ్రహ ప్రదీక్షను సర్వభావలను బడుదును. సత్యాగ్రహమునకు ప్రాణములైన విడుచుదును.

గాంధీ మహాత్ముడు ఈ యుద్ధమునకు భారత వర్షము నంతయును వ్యవహరించుచు, తీరదౌర్భాగ్యమునైనను సరకులేకుట, ఈ యుద్ధమునకు తెలిసికొనగోరువారికి విప్రులు ముగానుడి రాష్ట్రీయ సంఘములను నిర్మించిరి. ప్రతిరాష్ట్రీయ సంఘము రోజులు చట్టములను రద్దుచేయుటకు సత్యాగ్రహసభ తీర్మానము. వందలకొలది ప్రజలు గాంధీ మహాత్ముని సత్యాగ్రహప్రదీక్షను ముగించుచు వేళవలచేసిరి. అన్ని రాష్ట్రములలో ఈ రోజులుచట్టము ఆచరింపబడినదియు (ఆదివారము) విచారకరమగు దినముగా పరిగణించుట కేర్పడుచుండెను. వివిధ రాష్ట్రములలో గతవారమున కే ఈవ్రతము ఆచరింపబడినది. బంగాళా రాష్ట్రమున విప్లవ రాష్ట్రీయ. సమావేశములో ఈ దినమును విచారించుటకు. మహాబు రాష్ట్రమునందు లాలా మున్షీరావు నాయకత్వమున గత ఆదివారమునను, నివృత్తి దినమునకు దీర్ఘపాఠలంఠకు దుకాణములను మూసి విచారకరమగు దినముగా గడపిరి.

బొంబాయియందును ఇది ఆచరింపబడినది.

మదరాసునందు

మదరాసు దినములందు సత్యాగ్రహసభ ఉపాధ్యక్షులు కార్యదర్శులు ఏప్రిలు ౨౭న ఆదివారము విచారకరమగు దినముగా గడపుటకు, సత్యాగ్రహదీక్షను పూజకుటను, సర్వజనులకు ఈవిషయములు తెలియునట్లు చేయుటకును, చాల పాటుకడిరి. గాంధీ మహాత్ముని సంజేయును, వారిసత్యాగ్రహప్రదీక్షను కరతాళధ్వనులతో అన్ని భావలలో యుద్ధింపబడినది.

తనివారకు వాడు

సత్యాగ్రహపాఠశాలలోను, మంగళధ్వనులతోను, మదరాసు వీధులలో తిరుగుచు కరతాళధ్వనులకు పందివెట్టిరి. ఆదివారమున పట్టణమునందు పాఠశాల ఈ సత్యాగ్రహప్రదీక్షను గూర్చి మువ్వటింపనివారలు లేరు.

ఆ యుద్ధమున మన నే యు పరికా సంపాదకులు, అంధ్రీకే సత్యాగ్రహసభాకార్యదర్శులు, ముఖ్యస్థ దేశాధిపతులుగను గాడిచర్లవారి సర్వోత్తమరావు. ఎమ్. ఏ. గారును, టంగుటూరు ప్రకాశము బాబు-ఎల్-బాగూరును వెన్నుపులో అయిరావు స్థలము-లోనికి వెడలి సత్యాగ్రహప్రదీక్షను గూర్చి యుత్సహించిరి. ఆదివారమునాటి అన్ని ప్రయత్నములు చేయబడినవి.

తనివారము రాత్రి సత్యాగ్రహప్రదీక్ష ఉపవాసమున రంధించి.

ఆదివారము ఉదయము.

ఆదివారము ఉదయమున చెన్నపురిలో అన్ని విధములగా మూయబడినది. ఒక్క-వైసలెట్టి ఏకమ్రపును అవకాశము లేకపోయెను. ఇసుల వేళలు కొత్తగా కట్టిరి. నిరాశించి తిరిగివెడలిరి. ఇట్టి విధిగా మూయబడుట చెన్నపురిలో ఎక్కడను జరుగలేదు.

ప్రజలు తేలకొలది సమాధానమునకు వెళ్లి స్నానముచేసిరి. భజనలతో సత్యాగ్రహప్రదీక్షలు తేలకొలది జనులతోను, సత్యాగ్రహపాఠశాలలోను జరిగిరి. ఇట్టి యిరంగులు విచారు బయలుదేరి మెలాపూరు, తిర్పి, రామపురము, వార్లపేటలు మున్నగు స్థలములను మధ్యాహ్నమునకు జరిగిరి.

మధ్యాహ్నము

మధ్యాహ్నము 11 గంటలకు మద్రాసులోని అన్ని రోజులయెడలలోను అర్చనలు జరిగెను.

ప్రజలకు అభివృద్ధి పొందు భజనములకు మంగళ వాద్యములు మున్నగువానితో గాంధీగారి చాతుర్యములను వీధుల వెంట నూరేగించుచు సమాధానములకు వేరి స్నానములకు వేరి తర్జనముల గావించి భజనములకు వేరి ప్రార్థనలను పూజలను పలికిరి. ప్రార్థన ప్రజలకును టంగుటపాటి మున్నగు వీధులలో నూరేగించుచు గావించిరి. మధ్యాహ్నమునందు యే ప్రజలందఱును వీధిలో సమావేశ మగుటచేత వగరయంతయు నిర్లక్ష్యమై యుండెను. ప్రజలు యెవరి తోమిద్ది గంటలకు సమావేశములను ముగించిరి ఇంట్ల కేగి ప్రసాదములను స్వీకరించిరి. ఈపురి యందలి పెద్దవారి మార్కెట్టు మొదలగునవి చిన్న రేణులపాటల దుకాణములన్నియు మూయబడినవి.

ఈ సభాస్థలమునకు కర్ణాటకములలోని వనివాండ్లు వెలుమంది వచ్చిరి. బ్రాహ్మణులు వేదపారాయణ చేయు ప్రారంభించిరి.

కన్యాశ్రమ ఆయ్యంగారు అగ్ర్యుత్తర కళించిరి. వేద పారాయణముతో బ్రాహ్మణులు గాంధీమహాత్ముని కుమారుడు వేదవాసు గాంధీగారికి పూర్ణమంధమును సమర్పించిరి. మా|| బి. వి. నరసింహ అయ్యంగారు.

గాంధీమహాత్ముని పంజేకమును కమిషనరీయలో నడుపుచు, దక్షిణా అఫ్రికాలో సత్యాగ్రహప్రదీక్షను పూర్తింజేరినప్పుడు ప్రాణత్యాగము చేసి నారాయణస్వామి జాతి వారలకు నాసంతోషము తెల్పుటకు ఆనందించుచున్నా నను గాంధీమహాత్ముని సంజేయు విప్రులుగా తెల్పిరి. ప్రజలలో అమితోత్సాహము కలిగెను.

కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు

ఈ దినము ఏప్రిలు ౨౭న ఆదివారము విచారకరమగుదినముగా పరిగణించుటకు ఏర్పడుచుండెను. ఈ దినము భారతీయులు అవమానమును బొందినదినము. యుద్ధసమయమున మనము అంగ్లదేశమునకు ఆమిత సహాయము తీసితిమి. మనకు ఈ రోజులుచట్టము ప్రతిఫలముగా ప్రసాదించబడినది. ఈచట్టమును రద్దుచేయుటకు సత్యాగ్రహము పూజకు యుక్తము. ఈదినమున ఆదాయము ఈతరదీక్షను పూజకులసినది. అది ప్రతీకముయొక్క వివరములను విప్రులుగా నుడిచిరి.

సత్యమూర్తిగారు

ఈ దినము మనము విచారమును సత్యాగ్రహము చూపుదినము; మనము అగౌరవమును పొందినదినము. ఈ తీర్థము కొత్తదిగాను. ఇదియును శ్రీరాముడు, కన్యకుడు, రావణుడు మొదలగు పారాదేశికనాయకులు ఈ తీర్థమును ఆచరించి, కన్యకలయలందు జయము నొందిరి. ఉపనిషత్తులతో నుభవించిన తీర్థ మిది. మితవాదులు ఈ తీర్థమును ఒప్పుకొనక పోరుదురు. ఆయెడలమన జనులకు అగ్రహము లేదు. సత్యాగ్రహము మూలముననే మనము రోజులుచట్టములను రద్దు చేయగలమనియు, ఈచట్టము ప్రజల స్వేచ్ఛను బంధించుచున్నదనియు నుడువుచు ప్రజలలో అత్యుత్సాహమును కలుగజేసిరి. ప్రతిపాక్షాంతమునకు కరతాళధ్వనులు చేలరేగును.

జి. ఎన్. రాఘవమూగారు.

నేను మూడురోజులనుండి ఉపవాసముతో నున్నను నేను ను ఉపవాసముతో నున్నాను. నామాటలు విను దినమందే వచ్చును. నా ప్రయత్న పాఠశాల సత్యాగ్రహ తీర్థ సభలోని సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చిరిని విని చాల ఖేదించుచుంటిని. బొంబాయిలో ఇట్టి రీతిగా భజనలు ఉత్సాహమును జాతులని నేను కలవకు ఈ చట్టములను రద్దుచేయుట కిదియే సరైన మార్గమని నుడిచిరి.

ఈ సభాతీర్థములన్నియును ప్రజలు ఆచరించిరి.

అధ్యక్షుల కడవటి యుపన్యాసము.

మిమ్ములందరిని మునుటకు నాకు చాలాసంతోషముగా యున్నది. మారు కాంతభావముతో వర్తించుటలను విశేష అసంతోషము కలిగించు చున్నది. ఈ సభా విషయమై పోలి ను కమిషనరు గారు మాట్లాడిరి. నారు కాంతి సెలకొల్పటకు మునుపిరి. పోలిను ఉద్యోగులు చాలమంది గిల్లికయ్యెను తేదీయుటకు మధ్యస్థులై యున్నారు. సభావర్గము కాంతముగా వెడలికెను. ఈ దినము ఆనందమైనది.

ఆంధ్రవత్తిక

1919-వ సం. ఏప్రిల్ నెల 7-వ తేది

సోమవారము.

సత్యాగ్రహ దివసోత్సవము:
శుభ వర్తమానము.

కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులును, సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణసభ్యులలో నగ్రగణ్యులును, జీవితమునంతను మాతృదేశ సేవకై ధారపోసిన మహానీయులును, విశుద్ధవర్తనులును, ఆడంబర రహితులును, ప్రాచీన సాంప్రదాయ సంరక్షకులును, హిందూ విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిష్ఠాపనా నిర్మాణకులలో ముఖ్యులు నగు వండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు తమ శాసనసభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసగుట, రాలెట్టుబిల్లులయొక్క మాలిన్యపు నిజవర్ణమును గనుబటచుచున్నది. మాలవ్యగారు, రాజీనామానంపుచు, రాజకీయనిధిగారి కీటుల వ్రాసిరి:

“నేను కడు జాగ్రూకతతోను, వ్యాకులమాననముతోను, యీ విషయమై ఆలోచన సలిపితిని. రాలెట్టుబిల్లు సందర్భమున ప్రభుత్వమువారివలంబించిన దృక్పథముచేతను, తత్సంబంధముగ శాసనసభా కార్యక్రమము మూలమునను, ప్రస్తుత శాసననిర్మాణసభలో నేను సభ్యుడగు నుండగూడదని నిశ్చయింపవలసి వచ్చినందులకు వ గ చుచున్నాను. మిగుల వ్యసనముతోను, వినయపూర్వకముగను, నేను నా సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చెద నని, మనవి జేయుచున్నాను.”

వండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు, తాత్కాలికంగా ప్రేరితులగు యువకులు గారు, మితవాదియై, దూరదృష్టికిని, విచక్షణ జ్ఞానమునకును వీరు ప్రసిద్ధి జెంది యుండి, దేశమునం దన్ని పక్షముల వారిచే సమాన గౌరవము బడయుచుండిరి. శాసన నిర్మాణ సభానాయకు లని, ప్రభుత్వసభ్యులచేతనే పిలువబడుచుండిరి. అట్టి సభ్యుడు తన గౌరవ పదవిని రాలెట్టు బిల్లులకొరకై వదలుకొన నిశ్చయించినపుడు, యీ బిల్లుల నుపసంహరించుకొనుట కన్న, ముఖ్యకర్తవ్యము ప్రభుత్వమున కుండ నేరదు. ఈ తరుణమున నైనను, దేశకాలహాస్తితుల ననుసరించి, మాంటాగూగారు తమ యంగీకారము నొసగక, సాగ్యభౌమునికి నిరాకరణ నిమిత్త మంపుట, హిందూదేశాభ్యుదయ మునకును, సామ్రాజ్యక్షేమమునకును శ్రేయస్కరము.

రాలెట్టుబిల్లులపై ప్రజలలో ప్రబలిత భావ తీవ్రత గూర్చి యింకను సనుమాన మున్నచో, నిన్నటిదినమున జరిగిన సత్యాగ్రహోత్సవ విధవ మన్ని సందియముల బోదోల గలదు. మద్రాసు నగరమునం దిదివర కెన్నడును, ప్రజ లిట్టి యుత్సాహము జూపియుండలేదు. గాంధీ మహాశయుని యాదేశ మన్ని వర్ణముల వారిచే భక్తిపూర్వకముగ శిరసా వహింపబడినది. ప్రాతఃకాలమునందే ఎల్లరు సున్నాతులై భజనలతో నన్ని దిక్కుల నుండియు బయలు వెడలిరి. గాంధీ మహాత్ముని పటము భజనలతో గూడ నూరేగింపబడెను. అన్నిటికన్నను, బకింగుహము మిల్లు కూలీలు వేయి

మందికి పైగ మితిలేని యుత్సాహముతో భజన చేయుచు, నూరేగుచుండుట, కనులకుండుపుగ నుండెను. పురమండలటను గల, అంగడులన్నియు, జాతీయోపమానసూచనముగ మూసివేయబడెను. హిందూ మహాత్ముడియ భేదము లేక, వర్తకులెల్లరును ఇంచుకు బూనుకొనిరి. పదునొకండు గంట లగునప్పటికి, ప్రధాన దేవాలయములం దంతటను అర్చనలు జరిగెను. తిరువళ్ళికేణిలోని పార్థసారథి గుడియందును, మైలాపుర మందలి కపాలేశ్వరుని దేవళమునందును, భజనలు కాలక్షేపములు, ఉపన్యాసములును, వెల్లివిరిసెను. సత్యాగ్రహులలో ప్రాముఖ్యులగు కిస్తూరి రంగయ్యంగారి వంటి వారలు స్వగృహములందు కాలక్షేపముల జరిపిరి. సాయంసమయ మగుటకు మున్నే పట్టణమునం దన్ని భాగముల నుండియు, తిరువళ్ళికేణియొద్దనున్న సముద్రతీరమున ప్రజలు మూగ సాగిరి. అనేకులు తమ వాసముండిరనుట కెంతమాత్రమును సందియము లేదు. భజనపరు లత్యధిక సంఖ్యాకులు భగవద్దామస్మరణయు, గాంధీ మహాశయుని స్మరణ జేయుచు, సభల కేటెంచిరి. తిరువళ్ళికేణి ఇనుపవంతెన వద్దనుండి, బీచి చివర వరకును ప్రజల సంఖ్య లపారమై యుండెను. సుమారు లక్షమందికి పైగ ప్రజ లేతెంచిరిని యూహింపవచ్చును. దాదాపు చెన్నపురియంతయు నక్కడనే యుండెనాయని, ప్రేక్షకు లాశ్చర్యపడ జొచ్చిరి. 5 ప్రదేశములందు, సభలు జరిగినను, విచ్చేసిన ప్రజల కాసభ లేమూలకును జాలక బోయెను.

శ్రీలకొర కొక ప్రత్యేకసభ జరుపబడుట, గమనింపబడదగియున్నది. ఆ సభలలో బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరవిభేదము గాని, హిందూ మహాత్ముడియ విభేదముగాని, ఏ మూలను గాన్పింపలేదు. ఎల్లర దృష్టియు గాంధీమహాత్ముని మూర్తిపై కేంద్రీకరింపబడియున్నది. గాంధీ స్మరణయే, ఎల్లర మానసముల నావహించి యుండెను. ఈ భావ తీవ్రతయంతయు కృత్రిమమని, ఎవరు సాహసించి చెప్పగలరు? ఎవరి యాజ్ఞలకు లోబడి ప్రజ లిట్టి యసాధారణ సమయములం దేకడిక్షతో బ్రవర్తింపగలరు? జన్మస్వాతంత్ర్యముల బెరికి వైచుచున్న రాలెట్టుబిల్లుల విషయము ప్రజలకు బోధపడగనే, ఎల్లర హృదయములు పరితప్తములయ్యెను. గాంధీ మహాశయుని యాదేశము, వారిలో సంతృప్తితమగు ఆవమానభావము నొక్కమారు వెల్లివిరియ జేసెను. ఇంతటి యుత్పతసాగుటనమును ఫరిహసించి, దానినుండి గుంపాతము గ్రహింపలేని వారిపై సానుభూతి గనుపరుచక తప్పదు. ఇంతటి మహోత్సవము జరిగినను, పట్టణమునం దే భాగమునను అల్లరి కెడము గలుగలేదు. భగవ దా రాధనతత్పరులగు వారెల్లరులకు గడంగుట యసంభవము. ఢిల్లీ సందర్భమున నైనను, అస్సామీయేటడు ప్రెస్టువారు వంపిన వర్తమాన మసత్యమని స్వామీ శ్రద్ధానందులు దెలుపుటయే గాక, అస్సామీయేటడు ప్రెస్టు విలేఖరి గూడ తాను బంపిన వృత్తాంత మంతయు యూహాజనితమని బహిరంగముగ సంగీకరింప వలసి వచ్చెను. పోలీసువారు కఠులతోను, సబ్ ఇన్స్పెక్టరు లాయధములతోను అవాంతరముల నెదుర్కొనుటకు పురమం దంతటను సంసిద్ధులై యుండిరి. కాని, అట్టి యవసర మెంతమాత్రమును లేదని నిన్నటి వృత్తాంతము స్పష్టపరచినది. పోలీసువారి మిగుల జాగ్రూకతతో బ్రవర్తించి, శాంతి పాడినందులకు వారికిని, లేనిపోని కలవ జాపక పోలీసు ఏర్పాటులను చక్కగ గా

నందులకు, పోలీసు కమిషనరుగారికిని, మాయభి నందనముల దెలిపెదము.

నిన్నటిదిన మన్ని సభలందును మహాత్ము గాంధీ, డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు గార్ల సందేశము చదువబడగ, నవి యత్యంతోత్సాహము పురికొల్పెను. గాంధీమహాశయుని సందేశము దేశీయుల కర్తవ్యమును తేటతరచు చున్నది. సత్యాగ్రహవ్రతముచే సంస్కరణములకు నష్టము గలుగునని బెదరువారి సందియముల బోదోలు చున్నది. గాంధీ సందేశ మిట నుడవారిం చెదము.

“దక్షిణాఫ్రికాలో చెన్న రాజధాని వాసులతో గలసి పనిజేయు భాగ్యము నాకు లభించెను. వల్లియప్ప, నాగప్పకొ, నారాయణస్వామిగార్ల వంటి మహామహు లవతరించిన చెన్న రాజధాని, ప్రస్తుత మవసరమగు త్యాగములపట్ల నే మాత్రమనుకంపము జూపదని తలంచెదను. మన భవిష్యత్తుహకారులు, మనపై గౌరవము జూపిన గాని, సంస్కరణములెట్టి ప్రయోగము గలిగింపవని నేను విశ్వసించు చున్నాను. తమ యాదర్శ సాఫల్యము కొర కెవరు స్వార్థత్యాగము బూనెదరో, అట్టి వారినే వారలు గౌరవించెదరు. సంగ్రామసమయమున ప్రజలు తమ భనమును రక్తమును ఎటుల ధారబోసిరో గమనింపుడు. మన యుద్యమ మంత కన్నను గంభీర మయినది. మన మువయోగించెడి సాధనము లంతకన్నను ఘనమయినవి. ఏలనన, మన మితరులను హింసింపము. ఏదాధ లేతెంచి నను వాటిని మనమే ననుభవించెదము.”

డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు తమ సందేశమున, గ్రేటుబిటను దేశమును మేల్కొల్పుటకు సత్యాగ్రహమే మార్గమని దెలిపి, ప్రహ్లాద, విభీషణ, భీష్మాది మహామహుల నిదర్శనముల జూపి, సత్యాగ్రహులెల్లరును అహింస, సత్యగామిత్యము, అనధానత, అఖలప్రాణుల సమత్వము, సుఖదుఃఖ సత్వము మొదలగు సద్గుణముల గలిగి యుండవలె నని హెచ్చరించిరి. బొంబాయి, ఢిల్లీ, లాహోరు, అలహాబాదు, కలకత్తా, సిమ్లా, పూనా, జైపూర్, గుంటూరు, పెదపాలెము, మొదలగు గ్రామములనుండి సత్యాగ్రహ దివసోత్సవ వార్త లేతెంచుచున్నవి. ఢిల్లీ కలవరమున చనిపోయిన వారల జ్ఞాపక చిహ్నము కొరకు రఘునాథసేటు గారు లక్షరూప్యముల నొసగెదరట, శ్రద్ధానందులు సభలో దెలిపిరి. రాలెట్టు చట్టములు దేశమున గలిగించిన భావప్రాదేశమును గమనించి, ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారి చట్టముల కంగీకార మియ్యకుండుటకు, బార్లి సార్వభౌమునిగోర ఆంగ్లధర్మమును కాపాడుటయే గాక, సాయమున పాలక పాలితులకు ప్రేమ పరచి, బిటీషు సామ్రాజ్యము కార

ట్రాప్స్ సమస్య:—మొన్నటిదినము యీసమస్య గొంతుగా వచ్చింది. రంగారావుగారి ప్రయత్నముల వలన ఇంతముమందినది. ట్రాప్స్ కు లాభనష్టము గావించి ట్రాప్స్ అనిపించు మేనేజరులకు ట్రాప్స్ నాయకుల గారిని అధ్యక్షులుగా, నీలకంఠాధ్యక్షులను కార్యదర్శిగా మెన్నుకొనిరి. కంపెనీకిని కూలీలకును భేదభావములున్నవియ్యదులలో వీరు మధ్యవర్తుల నూచన నంగీకరించుటకు కంపెనీ వారు అంగీకరించిరి. మొన్నటిదినము జరిగిన సభలో రంగారావుగారు కంపెనీవారి అభిప్రాయమును తెలిపి, పనిలో కీరతలనెనియు, ఇతరవిషయములు మధ్యవర్తుల సంఘమువారి చే నిర్ణయింపబడుననియు తెలిపిరి. పిమ్మట, ట్రాప్స్ కూలీలు మొన్నటిదినము మధ్యాహ్నము 10-45 గంటలకు పని ప్రారంభించిరి.

రంగారావు పక్షము గార్లకు జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల నిమిత్తము బొందుపరచుచున్నాము.—
పక్షము గారికి

నేను మునుపటిలో మాటలాడితిని. వారు రేపటిదినమున పనిలోనికి దిక్తురు. మీరు మీ సంఘమును, ట్రాప్స్ మనుష్యుల గలిగియుండవచ్చునని వారితో చెప్పితిని. కుమారస్వామి శ్రీమత్తు గువారు ట్రాప్స్ కూలీలను తమ యిష్టమునకున్నవని సలహానిచ్చి నడువవచ్చునని తెలిపితిని. ఈ సైనికులను క్లిష్టమైన సంఘముతోడనే కంపెనీ వారు ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల జరపుదురు.

నేను, మొలనీ గారును మధ్యవర్తులుగ నిర్ణయించిన గా విషయముల నంగీకరింపుదని వారితో తెలిపితిని:—

- (ఎ) వర్క్-సాఫ్టులోను, బండ్లనిలచు స్థలములలోను విచ్చేయువారల జీతములవృద్ధి.
- (బి) వర్క్-సాఫ్టులోను, బండ్లనిలచు తావులలోను పెంపులకు వేడి సాఫ్టు మెంటులోను పనిచేయువారల పనితగ్గించుట.
- (సి) ట్రాఫిక్-కాళివారు 52 దినములను తమ యిచ్చినట్లు వినియోగించు కొనవచ్చును. వారు దీని కంగీకరించిరి.
- (డి) 5 సంవత్సరములు పనిచేసిన వారి కొసంగబడు గావిడెంటు ఫండు మున్నగు విషయములు అంగీకరణముందలి షికారులతో యోచించి, 6 మాసములలో పరిష్కరింపబడును.

ట్రాప్స్ నాయకులు నాయకులగారిని అధ్యక్షులుగాను, నీలకంఠ అధ్యక్షులగారిని కార్యదర్శిగాను ట్రాప్స్ సంఘమును యెన్నికొనిరి. కుమార స్వామి శ్రీమత్తు అధ్యక్షుడు శ్రీమత్తు నాయకులు (కార్యదర్శి) గార్లు తమ పనులకు రాజీమానిచ్చిరి. కుమార స్వామి శ్రీమత్తు గారు పోషకుడుగ యెన్నికబడెను. మునుపటి రేపు పనిని ప్రారంభించుట మీ గీకారమును తెలుపవలెను.

(సంత) టి. రంగారావు.
ఏప్రిల్, 4.

గార్యదర్శిగారికి,
మీలేఖ అందినది. మీ యుత్తరము సందర్భముగ నున్న నిన్నును మే మంగీకరించిన విషయములే అందు గానవచ్చుచున్నవి. వర్క్-సాఫ్టువాండ్లు నేటిదినము 1 గంటకే పనిలో జేరవలెననియు, మా పక్షములను చెల్లించుమని చెప్పెను. ట్రాఫిక్-కాళివారుగారి, వర్క్-సాఫ్టు కాళివారుగారి పనిచేయు వారిలో నొక డధ్యక్షులు అన్నయెడల బాగుండునని నా అభిప్రాయము. అయినను యీ విషయమును కూలీలే నిర్ణయింపవలసి యున్నది. మీ రిందులో నాకు సహాయ మొనర్చినందులకు మందనములు.

(సంత) ఎ. జె. పవెలు.
5, ఏప్రిల్, 1919.

జాతీయ విద్యావారము:—వీరి యాదరణకొంద జాతీయ గోవిందప్పనాయకను వీధిలో నమర్చు బడియుండు సర్దు సౌందర్యవల్ల మహాముఖ రేపు మంగళవారము సాయంత్రము (8-4-19) సరస్వతి వినియోగిని సభవారిచే 'పాదుకా పట్టాపిషేక నాటకము' తెలుగుభాషలో జరుగును.

ప్రస్తుతము జానాలో నిర్బంధింపబడియున్న జియోమిస్టరులను బ్రతిఘటించి యాకంపెనీ వారి కిచ్చినేతలవలయునని నూచింపబడెను. వాటి మొత్తము 30 మొదలు 40 వరకుండునని తెలుపబడెను. జర్మనీ కార్యదర్శిగారును గొంపోవుట కిది యుపయోగింపబడును. ఇండియానుండి ఇంగ్లండున కేగు ప్రయాణికులను గూడ కొంతమందిని తీసికొని పోవును. ఈ సందర్భమున బి. వి. కంపెనీ ప్రతినిధియుకడు కలకత్తానుండి జానాకేగెను.

బియ్యపు దిగుమతి.

ప్రకటనము.

మదరాసు, గూడలూరు, నాగపట్నం, తూర్పుకడ, కొచ్చిను, కల్కిగోట ప్రదేశములలోనికి బియ్యపు దిగుమతి చేయుటకు లైసెన్సులకై సింహ పట్నం డైరెక్టరుగారికి ఏప్రిల్ 3 తేదీనాడు దరఖాస్తులను బంపవలెను.

2. లైసెన్సు నియమములను అనుసరింపవలచుకొనిన వారు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపవలెను.

3. రంగూను, అకియాలు ప్రదేశముల నుండి ఒకటికి మించిన కంపెనీలనుండి బియ్యమును దిగుమతిచేయుచుకొనవలసిన యెడల, ఏయే కంపెనీనుండి యెంతసరకును తెప్పించెదలో ఆ విషయమును తెలియబరచవలెను.

ప్రతి రేపుపట్టణమునకును ప్రత్యేకముగ దరఖాస్తులను బంపవలెను.

ఇదివరకే బియ్యముండి దిగుమతి చేయుటకు లైసెన్సులను గలిగియున్నవారు తమ ఆదాయపు పన్ను వివరములను తెలుపవలయును.

4. లైసెన్సులో ఈ క్రిందిమాట్టలు చేయబడినవి:—

(1) 2 మణుగుల బస్తా 1 కి ఇదివరకు 8 అణాల లాభము ఇప్పుడు 4 అణాలవరకును తగ్గింపబడినది.

(2) ప్రతి లైసెన్సులను దిగుమతి చేయబడు సరకును ప్రభుత్వమువారి పక్షమున నుంచవలెను. ఈ సరకుల సివిలు సప్లయను డైరెక్టరు నియమించినవారలచే విక్రయింపబడును. సాధారణముగ లైసెన్సులు పొందిన దిగుమతిదారులు కలెక్టరు సంతకము గల ఇండెంటులు పొందినవారికి అమ్ముట కనుమతింపబడుదురు.

(3) లైసెన్సు తీయబడినతోడనే లైసెన్సు దారులు అట్లన్న 1-కి 50 రూపాయల వరకున (5000 రూపాయలవరకు) డిపోజిట్టు చేయవలెను. లైసెన్సువరకులు సరిగ్గా చెల్లించుటకై యీ ధరావతు సివిలు సప్లయ డైరెక్టరు గారివద్ద నుంచబడును. లైసెన్సుపద్ధతుల నుల్లంఘించువారి డిపోజిట్టు స్వాధీనముచేసి కొనబడుటయే గాక వారిపేరు లైసెన్సునీర్డునుండి తొలగించబడును.

(4) ఈ సరకు దిగుమతిచేయబడు రేపుపట్టణములలోని ఇల్లరవర్తకులును, ఇతర ప్రదేశములలో లైసెన్సు దిగుమతిదారుల వద్దనుండి కొనుగోలును 2 మణుగుల బస్తాలకు 8 అణాలకంటె నెక్కుడు లాభమునకు మాత్రమే విక్రయింపవలెను. వీరు లైసెన్సులోను కూడ కలుపుకొనవచ్చును.

సిద్ధార్థి సంవత్సర ప్రభుత్వము (1-4-1919) తేదీని నుబ్బారెడ్డి పాలెము గ్రామమునందు గల శ్రీ కారదానిలయ పాఠశాలాధినమునందు పి. సి. రామరావుగారి యధ్యక్షత క్రింద మా వెంకట్రావుగారు సత్యాగ్రహాచరమును గుఱించి యుపన్యసించుచు రౌలట్టుబిల్లులగుఱించియు ఆవిల్లుల సభరత జేతమున కాసింతుటకు కలుగు స్వాతంత్ర్యభంగమును, పౌర నాయకులును మానవోపాధియు రౌలట్టుబిల్లుల పరివేషవెట్టుకు దేని పార్శ్వంబున నిష్పలములగుటయు, అందులకై ప్రజలు అనుభవించు కష్టములను తొలగ జేసికొనుటకై సత్యాగ్రహ ప్రభుత్వము పౌరభారతీయు డనలంబింపవలె ననియు, సతీవృత్తు మధురముగను గంభీరస్వరముతోడను నుత్పన్నించిరి. పిమ్మట స్వాతంత్ర్యమును నా. వెం. నరసింహులుగారు సత్యాగ్రహ ప్రభుత్వము న్యాయసమ్మత మైనదనియు. మనదేశీయులు జేవుడు మనకు దయచేసి గుగుజరత్తుములలో ప్రధానమగు సర్వమున కే మనము ముఖ్యముగ భయమొందవలసిన దనియు ప్రజలకు చాలవచ్చుకము కలుగునటులు ప్రాచీనగ్రంథముల కథల నెత్తి చెప్పి శ్రోతల నానందింపజేసిరి. తర్వాత సభ్యులు సత్యాగ్రహ పౌరభారతీయులకు నెన్నియో కష్టములు కలుగవచ్చుననియు నట్టికష్టములను పరమకాలముతో ననుభవించవలె ననియు రాజమానముగాని, తన్ను బాధించువారల దూషించుటగాని, కూడదనియు ఈర్ష్య అనూయ మొదలగు దుష్టణములకు స్థాన మియ్యంజన దనియు రౌలట్టుచట్టములు పాలకు లుగననా రించుకొనువరకును, భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యము కలుగువరకును సత్యాగ్రహాచర మనలంబించి కార్యసిద్ధిబడయవలెననియు నుత్పన్నించి తమదైర్ఘ్యవైర్యములం జూపెను. ఈ సమాజేతమునకు నుమాడు శ్రీ పురుషులు 100 కన్న నెక్కువగు వచ్చి యుండిరి. డైరెక్టరసలతోడను సభ్యుల కంతాశధ్యులతోడను, సభ ముగిసెను.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ పరిషత్తులు
1919
బి. ఏ. ఆనన్దు
రెండవతరగతి
ఎస్. భవాన్ శంకరావు.
ఎస్. సత్యవాగీశ్వర అచ్యుత.
మూడవ తరగతి
ఎస్. పి. రాజారావు, ఇ. క. లక్ష్మణరావు, ఎమ్. ఆర్.
బాలకృష్ణవరయ్య, క. కళ్యాణసుందరం అచ్యుత.
బి. ఏ. డిగ్రికి
సిఫార్సు చేయబడిన వారు.
ఎస్. బాలకృష్ణకౌ, ఎస్. కృష్ణకౌ.

పురుగోట పరవాలయ గ్రంథాలయముల ద్వితీయ వార్షిక సభ ఏప్రిల్ 1-న తేదీని పురుగోటరాజుగారి పురమండీరమున జరిగెను. శ్రీరంగము జిల్లా మున్సిలు కె. వి. రామస్వామికృష్ణయ్య, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు సభాధిపత్యమును వహించి అమూల్యమగు ఉపన్యాసము నొసగిరి. సంస్థానవిద్యాభివృద్ధికి నిర్బంధసాగ్రంభోచిత విద్యను ప్రోత్సహింపగోరుచును, బోధాయించితి పుస్తకాలయముల ఏర్పాటులవంటి ఏర్పాటులు చేయబడవలయునని గోరుచును రెండు తీర్మానములు చేయబడెను.

సంధిమహాసభ విశేషములు.

(రైతు వజన్)

ఇంగ్లండు

విదేశీయుల బిల్లు.

లండను, ఏప్రిల్ 31.—1914 వ సంవత్సరపు అతియొక్క డిప్రీక్షను అప్రవేశపెట్టి దొరకవమువారి కీ ముందైన అధికారములను మరి రెండేళ్లపరమ పొడగించుటకు, సంధి జరిగిన వెంటనే నామమానుషుల వరకును యుద్ధ తై వీలను నిర్బంధ మందుంచుటకు గవర్న మెంటువారి కధికార మొసగుటకును ఆలియన్సు బిల్లు దేశింపబడింది. రాజద్రోహమును వ్యాపింప యత్నించు విదేశీయులకు బ్రిటిషు వాకంకె నెక్కువ శిక్ష నొసగుట కొరకును దధికార మొసగుటనున్నది. దాని ప్రకారము ప్రదేశ్ల ద్వీకాంతరవాసము విధించుట వీల కలదు. పారిశ్రామికపు అకాంటిని గలిగింప ప్రయత్నించు విదేశీయుల కది మూడుమాసముల కఠికము విధించుట కధికార మిచ్చుచున్నది. బిల్లు సామాన్య విదేశీయులను గూర్చియే చెప్పబడును. క్షేత్రవిదేశీయులను గూర్చి కాదు.

ఫ్రాన్సు

రైతు సాక్రమించుకొనుట.

పారిసు, ఏప్రిల్ 31.—రైతు ఎడమ తీరమున నుండు ప్రదేశము లొట్టికము చేయబడి పరాను బెల్జియం సైన్యముల చే, నష్టపరిహారములు చెల్లించబడువర కాక్రమించుకొనబడునని పరాను రాజకీయవేత్తలలో కొందఱు నమ్ముచున్నారు.

అమెరికా

వైమానిక యానము.

వాషింగ్టను, ఏప్రిల్ 31.—బ్రిటిషు యుద్ధనౌకలు 40 అమెరికాయుద్ధ నౌకలు 60 లో గలవి అట్లాంటిక్ మహా సముద్రమున నెలదినములలో అమెరికా సముద్ర విమానములు ప్రయాణ మొనరింపదగు మాన్యుల న నేపేషించుచున్నవి. సైనికులు నిరంతరము గోంపోవబడుచుండురు.

మాస్కో సమైక్యత.

మోస్కో, ఏప్రిల్ 4.—మాస్కో నగరమున నీరు, గ్యాసు, విద్యుచ్ఛక్తి మొదలగువాటి కష్టము అగిరియినది. ట్రాములు నిలిచిపోయినవి.

ఇటలీ

అడేలియా అల్లరులు.

రోము, ఏప్రిల్ 31.—ఇటలీయును బలములు అడేలి లో దిగినవి. అడేలి అల్లరులు కడవివేయుట కని కచ్చినది. అయల్లకలవలన క్రైస్తవులకు చాల నష్టము గలిగినదని తెలియుచున్నది.

జర్మనీ

జర్మను అల్లరులు.

స్ట్రుగార్డు నితి.

కోపెన్ హేగను, ఏప్రిల్ 2.—బెల్జియం సంక్షేమము.—స్ట్రుగార్డుగర్ల గవర్న మెంటు సైన్యములను డేమానస్ట్రేటు టరులును పోరాడినపుడు ముగ్గురు మరణించిరి. అనేకమందికి దెబ్బలు తగిలినవి. చివరకు గవర్న మెంటు సైన్యములు డేమాను స్ట్రేటులను తరిమి వైచిరి. నెరుద్ది నెలకొనెను. వర్తెంబర్గ వద్ద పనివారి వాయుకులు స మ్యే కట్టె ద మని తెలిపిరి. అచట మధ్యకరగతివా రందులకు ప్రతికారముగ సమ్యే కట్ట ని క్షే యిం చిరి. స్థితి శా నాటికి చాల విషమించు చున్నది. మెజారిటీ సోషలిస్టుల వైఖరి స్పష్టముగ తెలియలేదు. కొంతమంది సమ్యే కలదనుచున్నారు. కాని వెక్కుమంది రాజకీయ ప్రయత్నములకు లోనగుచున్నారు. ఇండిమెంటు సోషలిస్టులు, కమ్యూనిస్టులును జాయింటుగ పనిచేయుచున్నారు. బుడాపెష్టునుండి 30 గురు బోల్షెవిక్కులందోళనాకారము సాంగేయును ఎంబస్ అలిధులగ వియ న్నాకు వచ్చిరి.

స్ట్రుగార్డు కలహాఫలితములు

కోపెన్ హేగను, ఏప్రిల్ 4.—స్ట్రుగార్డు సంక్షేమము. స్పార్టాకిస్టులకును గవర్న మెంటు సైనికులకును 2 వ తేదీ: దారుణమగు పోరు జరిగెను. వెక్కుమంది మరణించిరి. చా: యుండికి దెబ్బలు తగిలినవి. వర్తెంబర్గంకటను సమ్యే విశేషముగ వ్యాపించుచున్నది.

బెల్జియం సంక్షేమము.—(బ్రెస్లా లో) వరు సైనికు లలో సమ్యేకట్టు లారంభమైనవి. వాటితో బాటుగ కలహ ములును దోపిడీలును విశేషముగ నుండెను.

స్పార్టాకిస్టు ఆందోళనములు

బెల్జియం, ఏప్రిల్ 1:—జర్మనీయందలి కార్మికులందఱును మొత్తముమీద సమ్యేకట్టుచున్నారు. ఇదంతయు స్పార్టాకిస్టుల ఆందోళనాఫలితము. స్థితిగతు లన్నిటోట్టను విషమముగ నున్నవి. బెల్జియను దింతలోనే వెన్సెటికుబాటు వచ్చునని తలంపబడుచున్నది. ఆవిష్టన మతినిర్ణయతో నణచి నేయుటకుని గవర్న మెంటువారు తెలుపుచున్నారు. మధ్య కరగతిప్రజలు స్పార్టాకిస్టులను విశేషముగ వాక్యించుచున్నటుల గాన్పించుచున్నదని కూడ వారు తెలిపిరి.

బెల్జియం లోహకార్మికులు

బెల్జియం, ఏప్రిల్ 2:—బెల్జియం లోహకార్మికులము లందలి పనివాసలలో 30,000 మంది సమ్యేకట్టిరి.

వెయిమారు స్థితి

బెల్జియం, ఏప్రిల్ 2:—వాసిస్టీ జయిటంగు క్షతికకు వెయి మారునుండి ఇట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.—మెజారిటీ కక్షలు దొరకవమువారిలో నొడవబడికలను గావించుకొనిరి. సోషి యల్టువద్దతినిగూడ జేర్చుకొనునట్లు నేషనులు ఎఫెంబ్రిలో కట్టి న్నూత్తునున కొక సవరణ ప్రజ్ఞాపెట్టుటకును.

బజేరియా జర్మనీలు.

బెల్జియం, ఏప్రిల్ 2:—బజేరియావారు సంధిసభాప్రాతి నిధ్యులును గోరగా సామూజ్యభిక్షుత్వమునా రా కొరికను నిరాకరించిరి.

జనవరి అల్లరులు.

జేర్, ఏప్రిల్ 31.—బెల్జియం సంక్షేమము స్పాక్లెర్ల సాంఘికవాది హెరుహ్యమిక్కుగాను జనవరి అల్లరులలో నాయకత్వము వహించె నని అనుమానముండెను. ఆ కేసును విచారించి ఆతని విడిచిపెట్టిరి.

ప్రాంకుఫర్టు యోమము

కోపెన్ హేగను, ఏప్రిల్ 31.—ప్రాంకుఫర్టు సంక్షేమము. ప్రస్తుతపు చాలీచాలని ఆచారపదార్థముల సరఫరా లెంతమాత్ర మును చాలకున్న వని ఆచారాధికారి టోను కౌన్సిలువారికి తెలియబరచిరి. అకాంటి కలుగునను భయమువలననే ఇంతవర కది తగ్గించబడలేదు.

సిబేరియా నితి.

కోల్చాకుగారి సైన్యము ముందునకు కేసులు.

లండను, ఏప్రిల్ 2:—కోల్చాకుగారి సైన్యము లెత్తుకు యూఫాకు వచ్చెను. 50 మైళ్ళదూర మేగిన వని రైటు గారికి తెలియవచ్చెను. ఇటీవలి యువస్కందనమున సిబేరియను సైన్యములు యూఫావద్ద 6000 మంది ఖైదీలును పట్టుకొనినవి. చాల యుద్ధసాధగ్రీము, వెద్దెద్ద స్త్రీమరులు 14 ను పట్టుకొన బడినవి. రెడ్ అర్మీ చాలకరకు చెడిపోయినదనియు, ఒక్క సమాచారాలోనే 18,000 కంటె నెక్కుమంది సైన్యమును విడిచిపెట్టిరినియు కైదీలు చెప్పుచున్నారు.

బోల్షెవిక్కులు వెనుక కరుగుట.

లండను, ఏప్రిల్ 31.—రైటుగారి కిట్లు తెలియవచ్చె ను.—కడవిక కొలదిదినములలో ఓరెంబర్గరంగమున చాలమంది బోల్షెవిక్కులు చాలత్వరగతిని వెనుక కరుగుచున్నారు. సైనికులు సైన్యమునువిడిచి పారిపోవుట ఇంకను జరుగుచున్నది. యూఫాకు దక్షిణమున బోల్షెవిక్కు ఆర్మీదళ మొకటి తిరు గబడి తమసంగడిగాండ్రతోనే యుద్ధముచేయ నారంభించిరి.

బుడెస్టాబలమును బలపరచుట.

రైటుగారి కిట్లు తెలియవచ్చెను. జనరలు కోల్చాకుగారి సైనికులలో 400 మంది సైబేరియానుండి మంతులో ప్రయా

సూటు నెంబరు 7749-1918 (1556)

పి. యన్. చిదంబరం మొదలి, యేజంట్లు

వారి:—ఓ. వి. గోపాలస్వామియందలి

ప్రతివాదులు:—1. సిల్లా- ఆంగ్లయ్య 2. కోపిదేవి-

చంద్రయ్య

వైచేష్టిక నావాలో ప్రతివాదులు వారి పేరిట 1915 సం॥ ఆగష్టు నెల 6 తేదీ ప్రాసియిచ్చిక ప్రానోటుకు గాను అసలు రూపాయలు 809-0-0 వడ్డీరూపాయలు 219-6-0 మొత్తం రూపాయలు 828-6-0 కు. వాది ప్రతివాదులు వైన దావాచేసియున్నారు. ఈ కేసు, మహాభవమతులయిన మద రాను స్కూలుకానుకోర్టు చీఫ్ జడ్జి ముందర, 1919 సం॥ యేప్రిల్ నెల 10 తేదీ వాయిదా చేయబడియున్నది.

ఎమ్. ఎన్. దొరపామి అయ్యంగారు.

వాది వక్త్రులు.

గంం ఏజంట్లు కావలెను.

యా దిగుర ప్రచురించిన కంపెనీలో పనులుచేయు టకు రూ॥ 30 మొదలు రూ॥ 50 వరకులో అన్ని జిల్లాలు లోను యేజంట్లు కావలయును. అక్కి విల్లెలోటి, 12-4-1919 లోపల దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును. (1558) కార్యదర్శి, S. P. B. Co. Ltd. రాజుపురం, మదరాసు.

International Labour.

Work of the Commission.

LONDON, April 3.

PARIS:—After thirty-five meetings, the Commission on International Labour Legislation has finished its work, but the report fails to give complete satisfaction as the constitution of certain States prevents them accepting all the obligations. The Report consists of two parts. First the convention of general principles which it is proposed will include the peace treaty. These declarations include the right of association of the employer and worker's equality of pay for the women-workers, institution of a forty-eight-hour week, and equality of pay for foreign workers. One of the most important articles in the Convention is clause nineteen, which to meet the peculiarities in the constitution of certain American Federal States, was altered to provide that each decision of the Labour Conference must be brought within a year before competent authorities of each State for enactment or other action. Machinery is provided to ensure compliance with the conventions of the Labour Conference by various States. Thus the Secretary General of the League of Nations may nominate a commission of enquiry consisting of one employer, one workman and one independent. Appeal may also be made to a permanent court of international justice of the League of Nations, and if the defaulting country refuse to carry out the findings of this court, other States shall be able to take economic measures against it. It is noteworthy that the British Dominions, India and any Colonies and possessions of any State which may hereafter be recognized as fully self-governing by the Executive Council of the League of Nations, shall have the same rights and obligations under the Convention as if they were separate high contracting parties. As regards the Colonies not fully self-governing, the Motherland undertakes to apply labour conventions to them unless local conditions render this impossible.

The Danzig Problem.

A Polish Mission.

LONDON, March 30.

PARIS:—News has reached the French Foreign Office that a mission of Polish officers sent to Danzig to ascertain the local resources and supplies have been kept under the closest observation by the German authorities.

Sports in England.

Inter-Theatre of War Championships.

LONDON, March 29.

An Indian contingent of competitors for Inter-Theatre of War championships, being held in April, has arrived in Great Britain. The teams, which consist of Imperial troops, will compete in Association Football, Boxing and cross-country running. Several Indian runners are included in the Egyptian cross country team.

Canadian Gold Export.

LONDON, April 2.

OTTAWA:—In the Dominion House of Commons, the Minister of Finance introduced a resolution exportation of gold from Canada for two years except by licence.

Allied Mission to Hungary.

General Smuts' Mission.

LONDON, April 4.

Correspondents in Paris state that General Smuts has gone to Hungary with a party of twelve, all British charged with investigating conditions in Hungary generally, in addition to the Rumanian-Hungarian conflict. It is considered that action will be more rapid and effective if only representatives of one nation are engaged in the investigation. General Smuts is apparently going East instead of General Maugin, who is still in France.

Egyptian Situation.

Improved Conditions.

LONDON, March 22.

CAIRO:—It is officially announced that order is being rapidly restored in consequence of the extension of the military occupation.

A Royal Commission Urged.

LONDON, March 27.

The Foreign Affairs group of the House of Commons is urging the Government to appoint a Royal Commission, not a Departmental Committee, to enquire into conditions in Egypt.

New Pensions Scheme.

Help to Restart Business.

LONDON, April 4.

The Press Bureau states that the Pensions Ministry announces that the Government has now recognized its obligation to assist from State funds demobilised or discharged officers and men who joined the forces after outbreak of war in order that they may be enabled to start business. The assistance will either be given in the form of payments to meet current obligations, like insurance premiums, school fees, and mortgage payments or in a lump sum for purchase of stock-in-trade, shop-fittings, etc.

Mentioned in Despatches.

LONDON, April 3.

A Press Bureau states that the Army Council, the Admiralty and the Air Council are issuing certificates to be "personnel" belonging to the Home, Indian, Dominion and Egyptian forces mentioned in despatches, and to the members of the British Red Cross, Y.M.C.A., Y.W.C.A., and other recognised organizations similarly mentioned.

Home Passages.

Provision of Accommodation.

LONDON, March 27.

In the House of Commons, replying to Colonel Yate, Mr. Fisher stated that Mr. Montagu and the Ministry of Shipping had been anxiously consulting for months regarding the provision of sufficient accommodation for a very large number of persons now in India, especially women, children and the sick, whose repatriation before the commencement of the monsoon was urgently necessary. It was believed that arrangements now made would provide for all urgent cases. The Ministry of Shipping had allotted additional steamers to the Bombay run, the largest of which (Ormonde) would leave Bombay in April, with about 1,000 passengers. Regular steamship lines were actively co-operating with smaller British India and P. and O. boats, and had arranged to carry about extra 250 passengers each. All available accommodation on ambulance transports running between India and Marseilles also being used for the conveyance of ordinary passengers.

Situation at Stuttgart.

Government Troops and Demonstrators.

LONDON, April 3.

COPENHAGEN:—A message from Berlin states that in the course of collision between Government troops and the demonstrators at Stuttgart, three were killed and many wounded. Government troops eventually dispersed the demonstrators and order was quickly restored. The leaders of the workmen have pronounced a general strike at Wurtemberg, where the Bourgeois have decided to counter strike. The situation is becoming more and more critical. The attitude of the Majority Socialists is not yet clear. Some oppose the strike, but others are increasingly falling under Radical influence. The Independent Socialists and communists are acting conjointly. It is reported that thirty Bolshevik agitators have arrived in Vienna from Budapest as the guests of the Hungarian Embassy.

Casualties at Stuttgart.

LONDON, April 4.

COPENHAGEN:—A message from Stuttgart states that several were killed and wounded in the fighting between the Spartacists and Government troops on the 2nd instant. The general strike is extending throughout Wurtemberg.

Fresh Outbreaks.

A message from Berlin states that strikes have broken out in Breslau and Lower Silesia, accompanied by fights and plundering.

Spartacist Agitations.

Big Outbreak at Berlin Expected.

LONDON, April 1.

BERLIN:—Almost the entire labour force in Germany are striking or are threatening to strike as a result of Spartacist agitations. Everywhere the situation is serious. Berlin is momentarily expecting a big outbreak. The Lokalanzeiger states that the Government has declared that it will be ruthlessly suppressed, adding that coquetting with Spartacists is now frequently observed in Bourgeois circles.

Berlin Metal Workers' Strike.

LONDON, April 2.

BERLIN:—Thirty thousand employees of the Metal Industry in Berlin have struck.

Position at Weimar.

Agreement Reached.

LONDON, April 2.

BERLIN:—The "Vorwärts Zeitung" learns from Weimar that the Majority parties have reached an agreement with the Government and that an amendment to the Constitution will be introduced in the National Assembly, providing for incorporation of the Soviet system.

Bavaria and Germany.

LONDON, April 2.

BERLIN:—The Imperial Government has refused Bavaria's demand to be represented in the Peace Conference.

The January Disturbances.

Herr Daeumic Acquitted.

LONDON, April 3.

BALE:—A message from Berlin states that Herr Daeumic, Independent Socialist, who was arrested on suspicion of being a ringleader in the January Disturbances, has been acquitted.

Scarcity at Frankfurt.

LONDON, April 3.

COPENHAGEN:—A message from Frankfurt states that the Food Controller has informed the Town Council that the present inadequate rations cannot be maintained. Only fear of disorders has hitherto prevented a reduction.

Germany's Responsibility.

LONDON, April 3.

PARIS:—The "Echo de Paris" asserts that the Council of Four has decided that Germany shall immediately pay six billion francs cash and also hand over various securities, raw materials and merchandise, which, it is optimistically estimated, will aggregate 30 million francs. The preliminary peace terms will not specify the total indemnity, but will include lists of creditors whom Germany must satisfy and will also provide an Allied Commission annually to fix the amount payable.

Dominions and Indian Delegates.

LONDON, April 3.

PARIS:—Most of the Dominion and Indian representatives breakfasted with Mr. Lloyd George on the 3rd April, including Mr. Hughes, Sir Robert Borden, Mr. Cook, Mr. Massey, the Maharajah of Bikanir and Lord Sinha. Subsequently a long conference was held which will be resumed this evening.

Strike at Moscow.

HELSINGFORS, April 4.

In Moscow, water, gas, and electric light supplies have stopped. The tramway service is at a standstill.

The Council of Four.

Questions Decided.

LONDON, April 3.

PARIS:—The Council of four appears to be agreed as to the necessity for conceding to France the exploitation of the Sarre coalfield as a compensation for damages. As regards reparation, the Council has not yet fixed any figure. It is devoting itself at present to determining the nature of the damage which Germany should repair rather than the total indemnities she ought to pay. The Drafting Committee of the League of Nations has completed the draft of the new text of the Covenant, while reserving the French amendments to Articles 8 and 9, suggesting organization for the control of armaments, creation of an international military force, to enforce decisions of the League and the American amendments relating to the Monroe Doctrine and the Japanese amendment claiming equal rights for Japanese with subjects of other Nations.

Scheme for Checking Bolshevism.

LONDON, March 30.

PARIS:—Havas Agency states that four Allied Generals and Commanders-in-Chief have been called before the Council of Four in connection with the new scheme for checking Bolshevik penetration of Western Europe. The scheme entails mobilization of all Allied and friendly peoples of the Baltic and the Black Sea, under Allied military direction with complete Allied aid.

The Indemnity Question.

The British and French have not quite made up their minds about the exact amount to be demanded from Germany. It is hinted that the eventual total will be much lower than the figures popularly quoted. The American Delegation is said to have taken up the position that it is better to ask what can be obtained than to fix a positive figure never to be realized. The French papers say that it is likely that an agreement will be reached more speedily on the question of new indemnities than on the question of new frontiers of Poland, notably the vexed point of the inclusion of three million Germans in the Danzig corridor.

Scientists Conference.

To Combat Diseases.

LONDON, April 2.

CANNES:—The International Congress of Scientists, convened by the Committee of Red Cross Societies with the object of drawing up a programme for international action to prevent and combat diseases, such as tuberculosis, malaria and venereal diseases, opened here to-day. Mr. H. P. Davison of the American Red Cross, presiding, explained that it was proposed to act by means of a Central Committee through Red Cross organizations in the world, which would disseminate advice collected from leading public health experts. The British delegates to the Congress include Sir Ronald Ross, and, and Dr. Turby King, of New Zealand. The resultant programme will be submitted to the Convention of Red Cross Societies a month after the peace.

Situation in Siberia.

Advance of Koltchak's Army.

LONDON, April 2.

Reuter learns that General Koltchak's troops have now advanced over fifty miles west of Ufa. In the course of the latest offensive, the Siberian army captured 6,000 prisoners and much war material, also fourteen large steamers were captured at Ufa. Prisoners declare that the Red Army is greatly disorganized and over 18,000 deserted at Samara alone.

Bolsheviks Retiring.

LONDON, April 3.

Reuter learns that during the last few days the Bolsheviks on the Orenburg front have been retiring very rapidly. Desertions continue. In one instance, South of Ufa a whole regiment of Bolsheviks cavalry deserted and immediately turned their weapons against their comrades.

Odessa Garrison Strengthened.

Reuter learns that about 400 of General Koltchak's troops recently travelled in snowshoes from Siberia and joined the Allied North Russia force. It is authoritatively stated that the garrison of Odessa is now greatly strengthened. The French Commander is confident of his ability to hold the town. The Bolsheviks have now reached the outer defences of Odessa, which are very strong.

Ethonia Free of Bolsheviks.

LONDON, April 4.

COPENHAGEN:—The Lettish Press Bureau announces that whole of Ethonia is now freed from Bolsheviks. The peasants in South Livonia have risen and driven out the Bolsheviks. The Estonian and Lettish, assisted by Finns, have partly cleared North Lettland.

Trans-Atlantic Flight.

LONDON, April 3.

WASHINGTON:—Over forty British destroyers are co-operating with about sixty American destroyers in patrolling the course of next month's trans-Atlantic flight by American seaplanes. There will also be a continuous stream of army transports.

Occupation of the Rhine.

PARIS, April 3.

It is believed in French diplomatic circles that the left bank of the Rhine will be neutralised and occupied by the French and Belgian troops until the payment of the indemnity.

Bolshevik Hungary.

Organisation of a Red Guard.

LONDON, April 3.

COPENHAGEN:—A message from Budapest announces the organisation of a Red Guard comprising at least 30,000.

The Aliens Bill.

Government's Powers

Extended.

LONDON, April 3.

The Aliens Bill issued extends the powers granted to the Government under the Aliens Restriction Act, 1914, for two years further and empowers the Government to make orders enabling war prisoners to be kept in custody until six months after the signing of the peace. The Bill contains a clause rendering Aliens attempting to cause sedition liable to more severe punishment than Britishers, namely, to ten years penal servitude. It imposes on Aliens attempting to promote industrial unrest a maximum penalty of three months imprisonment. The Bill refers merely to Aliens not enemy Aliens.

Spain and the League.

LONDON, April 3.

PARIS.—Spain has expressed a desire to join the League of Nations.

Poland and Germany.

The Danzig Question.

LONDON, April 3.

COPENHAGEN.—Herr Erzberger and six German delegates have arrived in Spa to negotiate with Marshal Foch regarding the landing of Poles at Danzig.

Conference at Spa.

LONDON, April 3.

PARIS.—A message from Spa states that Marshal Foch held his first Conference yesterday with Herr Erzberger and acquainted the latter with the "Eminent" decisions.

Disorders at Adalia.

Italian Intervention.

LONDON, April 3.

ROME.—The Italian forces have landed at Adalia owing to disorders, which have resulted in serious damage to the Christians.

Investigation of the Dispute.

LONDON, April 1.

PARIS.—It is officially announced that General Smuts has gone to Budapest on behalf of the Allied Governments to investigate the conflict which has arisen between the Rumanians and the Hungarians owing to a misunderstanding of the nature of a new line of demarcation fixed by the Conference.

The Army Act.

Case of Conscientious Objectors.

LONDON, April 1.

In the House of Commons, replying to Colonel William Thorne, Mr. Churchill stated that soldiers, including conscientious objectors, who had been imprisoned for offences under the Army Act, would be discharged from the Army for misconduct and released when they had completed two years imprisonment in England.

Frayatt incident.

Striking Admissions.

LONDON, April 3.

COPENHAGEN.—A message from Berlin states that the Commission appointed to investigate the case of Captain Frayatt has issued a report declaring that the shooting did not violate international law, but regretting the rapidity with which the sentence was carried out.

In Defence of Verdict.

Professor Schueking's Statement.

LONDON, April 4.

Professor Schueking, Chairman of the German Commission which has been investigating the murder of Captain Frayatt, in a lengthy statement defending the verdict, makes a number of striking admissions showing that if the Commission is representative of Germany of to-day, the Germans are utterly unrepentant of their foulest deeds during the war. Despite admissions that the American Embassy urged the appointment of a defending counsel, which was backed up by the German Foreign Office, that Captain Frayatt's log book was not consulted, and that military regulations permit of a speedy execution of the death sentence only in cases of open field warfare, whereas the trial occurred in Bruges, where there was no open field warfare, and after eighteen months had elapsed since the deed Professor Schueking declares that no exception to the proceedings can be taken.

Dictator of Hungary.

Arrived in Munich.

LONDON, April 4.

BERLIN.—The "Deutsche Tageszeitung" reports that Bela Kun, who is the virtual dictator of Hungary, has arrived in Munich accompanied by a large suite.

Increase of Communist Influence.

LONDON, April 4.

BERLIN.—The events in the strike in the Ruhr District show that Communist influence has greatly increased among the miners considerable over half of whom are now on strike. The "Vossische Zeitung" states that one of the main conditions governing resumption of work is adequate food supply.

Bavaria Negotiating with Russia.

LONDON, April 4.

BERLIN.—Munich newspapers declare that the Bavarian Government is negotiating with Russia with a view to the formation of an alliance. The reasons given are uncertainty regarding food-stuffs from the Allies and promises of Russian grain.

Pandit Malaviya Resigns.

His Imperial Council Seat.

ALLAHABAD, April 6.

The Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya has resigned his seat on the Viceroy's Council and has addressed the following letter to His Excellency:—Having given the matter my most anxious and careful consideration, I regret I have been driven to the conclusion that in view of the attitude which the Government considered it necessary to adopt in the matter of what is known as the Rowlatt Bill and the proceedings of Council in relation thereto. I ought not to continue to be an additional member of the Council as it is constituted at present. I therefore beg respectfully and with deep regret to resign my office as such member.

National Protest Day.

Demonstration in Bombay.

BOMBAY, April 5.

The Satyagraha Sabha, Bombay, has issued a notice that to-morrow (Sunday) is to be observed as a day of humiliation and prayer and also of mourning owing to the Delhi tragedy. Demonstrators have been enjoined that the behaviour of mourners should be worthy of the occasion. There should be no talking, no noise, and absolute silence should prevail when the demonstrators have their bath in the sea between 7 and 8 in the morning, and then form a procession to go to Madho Baug to attend the meeting. At the meeting, there should be no demonstration made by cheers, applause, etc. No pressure of any kind whatever should be put upon those who do not fast or suspend work, and those not participating in national mourning, should be left absolutely undisturbed. The notice further points out that it is the duty of the demonstrators to obey and carry out all police instructions, as it is as yet no part of the movement to offer civil disobedience against police orders that may be given in connection with the demonstrations and processions organised by the Satyagraha Association.

Farewell to Sir M. O'Dwyer.

Punjab Chiefs' Party

LAHORE, April 5.

A farewell garden party was given this afternoon by the members of the Punjab of Chiefs' Association to Sir Michael O'Dwyer at the grounds of Hon'ble Khan Zulfiqar Ali Khan's residence. There was a large and distinguished gathering of Europeans and Indians, among those present being Lady O'Dwyer, Sir Henry Rattigan, Chief Justice, the Hon'ble Sardar Sunder Singh Majithia and a large number of Sardars, officials and non-officials. Khan Zulfiqar Ali Khan read the farewell address. In reply, Sir Michael O'Dwyer said:—"Five-and-a-half years ago I told you that nothing would give me greater pleasure than to assist the landed aristocracy of the Punjab by all legitimate means to retain its traditional position and to regain it where lost. I have done what I could to redeem that promise, and I am glad that I am leaving to Punjab aristocracy even more loyal supporters of the Government than ever before, stronger in material resources and better equipped to fill the important role to which their traditions and services entitled them for development, constitutional, social and administrative, which the future has in store for the province." Refreshments were then served and the party dispersed after spending an enjoyable evening.

Passive Resistance.

Trouble in the Camp.

BOMBAY, April 5.

Some difference of opinion seems to have arisen in the "Satyagraha" (passive resistance) Sabha. Mr. Jamnadas Dwarakadas, Mr. Kanji Dwarakadas and Mr. P. K. Telang, three members, seem to favour the view lately expressed by Mrs. Besant with regard to "Satyagraha," and it is stated that they wrote to the Sabha expressing their desire to withdraw their signatures to the vow. On enquiry to-day it appears that Mr. Jamnadas Dwarakadas has not withdrawn his name from the list of signatories to the vow which he at one time wished to do.

Rangoon Rice Market.

RANGOON, April 5.

The rice market was again dull to-day, big and small mills doing no business. Speculative transactions were done at Rs. 329 April, and Rs. 334 May. The Secretary of the Export Association has received a telegram stating that no sales will be made as the Controller will cancel the license. Paddy is quoted at Rs. 125-126 rail and Rs. 130-132 boat, but these are controlled prices. It is said that Rs. 136 is paid under jungle, where the basket is 52 pounds, as against the 46 pound baskets standard in Rangoon.

Strike Extending.

LONDON, April 3.

BERLIN.—The strike in the Ruhr District has extended to Krupp, about 120,000 are now on strike. The miners in the Hamborn District are joining the strike movement bodily. The Ruhr mining delegates have ordered cessation of work, of keeping the pits in working order on the 10th instant. Consequently flooding is apprehended.

The Rowlatt Bills.

An Explanation.

SIMLA, April 5.

The following "Communique" has been issued:—There is reason to believe that misleading accounts of the effect of the Anarchical and Revolutionary Crimes Act (commonly known as the Rowlatt Bill) are being circulated among the more ignorant sections of the population. Thus, in Delhi, it is reported that large sections of the populace believed that the Act empowered any Police officer to arrest without a warrant any three Indians whom he may see engaged in conversation, and to enter any house without a warrant any house. These beliefs, sedulously propagated by evilly-disposed persons and allowed to pass uncontradicted by others, doubtless, account largely for the high state of excitement prevalent among the crowds that came into conflict with the Police and Military at Delhi on the 30th March with fatal results. It is hardly necessary to state that the Act contains no provisions of the nature indicated; it confers no powers of arbitrary arrest or search on the Police, and the only reference it contains to arrest or search is in Section 34 (1), which authorises the arrest on the written order of the Local Government of a person where there are reasonable grounds for believing that he has been or is concerned in certain serious offences in any area to which Part 3 of the Act has been extended. The same Section permits the search under similar authority of any place in such area believed to have been used by such person for any purpose connected with an anarchical or revolutionary movement. No part of the Act is, as yet, in force, nor can any part be brought into force within any Province or area unless and until the Governor-General-in-Council is satisfied that anarchical or revolutionary movements are being promoted in such Province or areas.

Precautions at Lahore.

LAHORE, April 5.

In view of the possibilities of disturbance in Lahore, to-morrow, the "C. and M. Gazette" understands that the authorities have taken all necessary precautions. The meeting of Municipal Commissioners and Honorary Magistrates, on Friday morning, was addressed by the Deputy Commissioner, Mr. Fyson, and Senior Superintendent of Police, Mr. Broadway, who impressed on these gentlemen their responsibilities as leaders of the people and exhorted them to keep order in their "laquois." Mr. Fyson also saw the Headmasters of Schools and Principals of the Colleges on Friday afternoon and instructed them to warn their students of the consequences of any disorders. The promoters of the Bradlaugh Hall meeting were also seen by Mr. Fyson on Friday and they agreed to abide by the instructions laid down. These are that no forcible opening of shops or interference with traffic is to be permitted on Sunday and that no processions are to be held.

Three Indians Interned.

Under Defence Act.

LAHORE, April 5.

The "Civil and Military Gazette" has published the following in its afternoon edition.—Orders under defence of India act has been issued on Dr. Sifud-kitchlew, Bar-at-Law, Swamy Anubhavanand and Pandit Kotumal of Amritsar confining them to the limits of Amritsar city. They are further prohibited from attending or speaking at any meeting and from communicating to press any matter.

Recommendations of Public Services Commission.

Government of India Despatch.

ALLAHABAD, April 5.

The "Pioneer" understands that the Government of India despatch on general recommendations of the Public Services Commission will be sent home shortly and the Government's views on the detailed recommendations affecting each separate service will follow. The report as a whole obviously relates to the condition of affairs which no longer exists. Improvements in the pay of the police and Indian Medical Service have already been announced, but the outstanding consideration is that the whole situation has been revolutionised by the publication of the reforms scheme.

Raga Bhimm Shadja.

A Paper Read.

POONA, April 5.

Mr. K.B. Deval, Secretary, Philhamonte Society western India, read a paper in the new Poona College on the Raga Bhimm Shadja on the evening of the 3rd instant. The Hon'ble Mr. Covernton, the Director of Public Instruction Bombay, Mr. Percival I. C. S. District Judge Poona, Sirdar Mahandale, Sardar Muzumdar professors Kelkar, Phadre, Athavale and other gentlemen of the town were present. In the discussion which followed Mr. G. J. Agashe pointed out that the old Bhimm Shadja Raga of Bharate and the Raga suggested in the phrase Bhinnaki Kritya Shadja Raga were identical and that the formations of the latter merely marked a new practice of introducing the Panchana which was totally excluded by the Bharata in his Jati and so the antiquity of the Raga was proved. The discussion closed with a few three remarks by the Director of Public Instruction on the valuable research work carried on by the society.

The Jail Commission.

Reform of Prison Administration.

ALLAHABAD, April 5.

The "Pioneer" believes Sir James Duboulay will be a member of the jail commission which is to enquire into prison administration with a view to bringing the Indian system up to modern standards. Among other members of the commission will be in addition to the Chairman, two Inspectors General of Prisons, a prison expert from England and two non-official Indians.

The Commissioner's will assemble in England and on completing their investigations they will proceed to the United States, coming later to India to draw up their report.

The Satyagraha Day.

Throughout the Country.

UNPRECEDENTED SCENES

DAY PASSED QUIETLY

Bombay.

BOMBAY, April 6.

Since the day break to-day the national protest day has been observed throughout the Bombay city. Nearly all shops and all transports except railways, tramways and some bullock carts stopped working. The day is dry and sultry and despite this and other inconveniences a huge crowd assembled from the early hours totalling about a lakh who had their bath in Chaupaty and joined a mass meeting on the sands convened to protest against the Rowlatt Act. It was attended by all leaders of the movement including Mr. Gandhi, Mr. Horniman, Mrs. Sarojini Naidu and many others. Mr. Jampad as Dwarakadas was the first to address the meeting and speaking on behalf of Mr. Gandhi pointed out that it was Mr. Gandhi's injunction that Swadeshi and this Satyagraha movement against Rowlatt Act should not be mixed up. He also pointed out the difference between boycott and Swadeshi. The former was a punishment born of resentment whereas the latter (Swadeshi) was the child of Satyagraha creed. Those wishing to take Swadeshi vow might come there on the 9th (Sri-ramanavami Day) and take the vow. Then a message from Mr. Gandhi was read out in which he referring to the Delhi incident said:—We have two authoritative versions of the episode. One was Swami Shradhanandaji attaining the people's version, the other was Government justifying the action of the local authorities. The two did not tally, they differed as to some main particulars. An impartial observer will regard both as partial statements. I beg of the popular party to assume for purposes of criticism the truth of official narrative but there are remarkable gaps in it amounting to the evasions of charges made against local authorities by Sanyasi Shradhanandaji. His statement was first in field and he was on the scene immediately after the shooting incident near the railway station. If the Government have sought co-operation of the natural leaders to regulate the crowd there would not have been any need to display or use of military force. Even if the official version was correct there was no justification to fire on the innocent people. The people were entirely unarmed and at the worst what would they have done? In any other place but India the police would have been deemed sufficient to meet an emergency of the Delhi type armed with nothing more than batons. He related how in 1897 at Durban a mob of 6,000 Europeans bent upon lynching an innocent victim threatened destruction of property worth £20,000 including lives of nearly twenty men, women and children and how a dozen police, though they would have been justified in calling military aid contended with the crowd themselves and succeeded in peacefully dispersing it. The Delhi crowd had not such intention of hurting anybody. It threatened to do nothing except as alleged it refused to disperse. The authorities could have peacefully regulated the crowd instead they have followed the customary practice of calling the military on slightest pretext. He did not want to labour on the point. It was enough the crowd hurt nobody and were neither overawed nor infuriated. It was a remarkable incident that people were sufficiently firm and self possessed to hold a mass meeting of 40,000 after shooting incidents and it covered Delhi people with glory. He has always emphasised that people who took part in the struggle against the Rowlatt Act will be self possessed and peaceful but he has never said that people will not have to suffer. Mr. Gandhi further said that to the Satyagrahis such suffering must be welcome. The sterner they were the better. They have undertaken to suffer unto death. Sanyasi Shradhanandaji has wired saying that 4 Mahomedans and 5 Hindus have so far died and that about 20 people were missing and 13 persons were in hospital being badly wounded. For Satyagrahis it was not a bad beginning. No country had ever risen no nation has ever been made without sacrifice and we were trying an experiment of building up ourselves by self-sacrifice without resorting to violence in any shape or form. That was Satyagraha stand-point the people came in Delhi was week in that the crowd refused to disperse when asked to do so and demanded the release of the two arrested men. Both acts were wrong. It was arrest and imprisonment they sought for by resorting to civil disobedience. In this movement it was open to Satyagrahis to disobey only those laws which are selected by the Committee contemplated in the pledge. Before being able to offer effective civil disobedience we must acquire habits of discipline self control and qualities of leadership and obedience. Till these qualities were developed and till the spirit of Satyagrahis has permeated large bodies of men and women, Mr. Gandhi said he had advised that only such laws as can be individually disobeyed should be selected for disobedience while disobeying certain selected laws it was incumbent on the people to show their law abiding character by respecting all other laws. Then two resolutions were passed one expressing sympathy with the people of Delhi and the other praying the Secretary of State to advise His Majesty to exercise the right of veto regarding the Rowlatt Act 2 and to withdraw the Rowlatt Bill. While the meeting was proceeding a number of Mahomedans came in procession and joined. After Mr. Gandhi's message was delivered a procession was formed in which all communities participated and proceeded to Maddhavbag to offer prayers after which the crowd dispersed. For the first time to-day, no distinction was made to allow Mahomedans and Parsis along with Hindus entrance within the precincts of Maddhavbag which is exclusively meant for Hindus. The processionists maintained the characteristics of nation protest and mourning. The crowd behaved in a very orderly manner thus imposing no extra burden on the police beside regulation of traffic. The Hindus and Mahomedans fraternised.

A ladies meeting was held in the afternoon which was addressed among others by Mr. Gandhi and Mrs. Sarojini Naidu, a large number of people observed fast.

Another Account.

To-day's demonstrations organised against the Rowlatt Bills by the Home Rulers with the help of Mr. Gandhi have to this evening, passed off with practically no trouble and have bulked less largely than most people seem to have expected them to do. The big event of the morning was the sea bath on the Chaupati sea face and it was said that three lakhs of people participated in it. The best estimates show that the number present was between five and ten thousand. The crowds not of course approach in size those that come out on Coconut day and were not big enough to prevent the usual morning strings of ayces coming out to bathe their horses. Trams ran as usual in the city. There were fewer back victories on the stands than usual. Some of the shops were closed but apparently great many more than are always closed on Sunday's. The majority were certainly open and this was specially noticeable in the great mill districts. This was a part of the town where anything might happen. The mills ordinarily close on Sunday, but were all to be working to-day because next Tuesday is a Hindu Holiday and they will have to close on that account. There was the danger that the workers of one or two mills might be persuaded to come out and might then try to make others do the same. The Government provided against this by importing troops to strengthen the police and to give a sense of security to those who had no desire to strike. The people know from their experience during the strikes two months ago that the troops come for no purpose except to prevent disorder. Consequently the mills opened normally. In one case the employees came out and marched to another mill and began to intimidate its work people. The police arrested eight of the mischief makers in this case and that restored quietude. Scudry other little episodes of the same kind probably occurred. A large Mahomedan meeting was to have been held in the Anjuman Islam Hall to protest against the Rowlatt Bills, but did not take place. Nobody passing through the town could suspect that anything out of the ordinary was happening.

Calcutta.

CALCUTTA, April 6.

The Satyagraha Day passed off quietly to-day. Almost all shops and bazars in northern part of the town were closed. In the afternoon a large crowd consisting of Hindus and Mahomedans numbering several thousands assembled on the maidan where several open air meetings were held. At the central meeting Mr. B. Chakrabarty presided. In the course of his speech Mr. Chakrabarty said that the King Emperor had the right to disallow any act passed by the Governor-General-in-Council. The Rowlatt Act was a fit case for the people to invoke His Majesty's Royal prerogative vested in him. Mr. Chakrabarty advised his countrymen to bear any insult any violence any suffering even unto death, without hatred, without resentment as brave men as martyrs determined to maintain truth at any cost. They were resisting the spirit of terrorism by soul force and by the Grace of God victory would be theirs. A resolution was unanimously adopted beseeching His Majesty the King Emperor to be graciously pleased to signify through the Secretary of State for India his disallowance of the said Act.

Simla.

SIMLA, April 6.

The Satyagraha Day was celebrated quietly in Simla to-day. There was no excitement. All the Indian shops including meat, vegetable and grain markets were closed. A crowded meeting was held in the evening in Edwards ganj (grain market) Rai Sahib Lal Poonan Mal, a leading banker, presided. Several speeches were made explaining the scope of the Rowlatt Act and the general effect of its operations. The following resolutions were adopted: (1) resolved that the Indian residents of Simla assembled in this public meeting, (a) enter their strong protest against the passing of the Rowlatt Act No. 1 of 1919 and condemn the utter flouting of Indian public opinion by the officials and regard this severely retrograde measure not only inopportune but wrong in principle and insulting to the whole Indian community (b) wholeheartedly admire the dignified opposition of the whole non-official Indian element in the Imperial Legislative Council to this lawless law. (2) Resolved that a copy of the above be cabled to the Right Hon'ble the Secretary of State for India and communicated to the press.

Prayers were offered the audience standing, that His Majesty the King Emperor and the Secretary of State might not give assent to the law.

Allahabad.

ALLAHABAD, April 6.

The Satyagraha day was celebrated quietly in Allahabad up to the time of wiring. In anticipation of the closing of shops the civil station residents had provided themselves against to-day. This morning, naught of tinea gharries in churches was very noticeable. Shops were closed from early morning and Satyagrahis were going about the city barefoot with crepe wound their arms. Prayers will be offered at noon to-day for those killed at Delhi.

A mass meeting will be held this evening with Pandit Madan Mohan Malaviya in the chair.

Poona.

POONA, April 6.

A meeting was held this evening in the Sarvajnik Sabha Hall in connection with Satyagraha day at which several resolutions were passed. The shops in native town remained closed during the day in observance of the day day of mourning. At the meeting which was presided over by Professor S. M. Paranjpya Messrs. Karandikar Bhat Kadeshastri Patwardham Patdar and others spoke on the Rowlatt Bills and incidents at Delhi. Three resolutions were voted. The first condemned the passing of the Rowlatt Bill No 2 into law in the teeth of non-official opposition and called on the Hon'ble the Secretary of State to advise His Majesty to veto the measure. The second resolution protested against the firing on innocent people at Delhi and urged the Government to hold an open inquiry and bring the offenders to justice. The third resolution expressed sympathy with the families of those killed in the firing than took place at Delhi.

Bangalore.

BANGALORE, April 6.

With the exception of a few playcards here and there urging the people to observe Satyagraha day, there is no activity or observance in that connection either in the C. and M. Station or in the Bangalore City to-day.

Lahore.

LAHORE, April 6.

The national protest day was observed in Lahore to-day (6th April). A representative found all business was suspended, and all shops were closed without a single exception. No gharry or tonga were playing except some private conveyances belonging to raias. Some motor cars were seen running. At the request of a group of people they were vacated. At about 8 o'clock people began to be seen walking in groups with mourning badges on their left hands. People then began to collect in large numbers and by 9 o'clock there was a crowd of about two or three hundred people with Swami Servaram, a physician in a local charitable dispensary at their head. This crowd began to proceed towards the city from the mall with shouts of Mahatma Gandhiki Hai "Mr. Mahomed Ali Mr. Shaikat Ali Ki Jai" "Lala Lajpat Rai Ki Jai", "Mahatma Shradhanand Ki Jai", "Mr. Tilak Ki Jai". As the crowd proceeded towards the city it began to grow in numbers and when it reached the Dabbi Bazar the principal market in the city the crowd swelled to thousands. Other groups of people who were waiting here now joined the main crowd and the whole body then marched towards Mochi Gate with shouts of "Hindu Musalman Ki Jai" "Mahomed Ali Ki Jai". People who were waiting on roofs of houses and windows joined in the city. All people now took off their caps, and pagris from their head and began to express their mourning by beating their breast with cries of "Hai Hai" the customary mourning cry of people in the Punjab. There was a tremendous noise of beating of breasts with shouts of Rowlatt Bill "Hai Hai" and some people were seen actually in tears. Men, women and children came out of their houses to witness the scene. The crowd had now increased to several thousands and proceeded with cries of "Hai Hai" beating their breasts towards Anarkhali Bazar. On the way several people read poems condemning the passing of the Rowlatt Act and in one place a printed copy containing the provisions of the Rowlatt Bill was burnt before the crowd with tremendous cheering. Up to this time the crowd was passing peacefully but when it came near the King Edward Medical College in order to proceed towards the Mall the Senior Superintendent of Police on horse back accompanied by several mounted Indian Sub Inspectors prevented it from proceeding towards the Mall. Some of the men who were in the front line of the crowd assured the Senior Superintendent of Police that they would not create any disturbance and had requested him to allow them to proceed. The Senior Superintendent of Police said that he would not allow the crowd to proceed towards the Mall. A few minutes elapsed during which time the crowd had come in front of Mool Chands Shop, near the Forman Christian College, and Cavalry and mounted Inspectors of Police with their officers had arrived. The Cavalry guarded the road towards Mall and practically closed it from all sides. The crowd were shouting wild cries of "Proceed" but they were asked to return and not to proceed. It seemed that the crowd was not prepared to obey the orders of the Police officers when Lala Duni Chand, Barrister-at-Law and Dr. Gokal Chand Narang, Barrister-at-Law, arrived on the scene and co-operated with the police and appealed to crowd to return towards the city. Discussion went on for some minutes, and Dr. Gokal Chand Narang once more appealed to the crowd to go back to the city and throw away his cap at the feet of the crowd and said with a loud voice "Gentlemen if you love your country you should go back towards the city." The appeal had effect, and Dr. Gokal Chand Narang mounting on a horse led the crowd towards the city. The crowd followed him and began to disperse gradually. While these things were going on two armoured cars had arrived with machine guns who slowly pressed the crowd and took them towards the city. It is said that during this disorder four people were arrested by the police, but they were subsequently released. By 1-30 p.m. the crowd had dispersed to different direction and calm was restored. The Cavalry and armoured cars are waiting in Gol. Bagh. Thousands of people are proceeding towards the Bradlaugh Hall to attend the protest meeting to be held in the evening. So far as is known no one was wounded and no serious consequences had followed.

Another Account.

After the crowd was dispersed with the help of Military, the armed police and the armoured motorcars, a very large number of people who were all observing fast went to Bradlaugh Hall and began to occupy seats from 2 P. M. The protest meeting which was to take place at 5 P. M. began earlier as by 4 o'clock The Bradlaugh Hall was packed to its uttermost capacity, every inch of available space. So fully was the Bradlaugh Hall that three different overflow meetings took place at the adjoining grounds outside the Hall. The crowd outside was as large as inside the hall. One could see nothing but a mass of humanity on all sides. There were present educated, uneducated, old and young Hindus, Musalmans, Christians, Parsis, Villagers, Tongawallas coolies, Chakodars and all classes of people. It was an unprecedented and unusual sight. According to popular estimate the gathering inside and outside the Hall was between sixty to seventy thousands. Pandit Rambhuj Dutt Chowdhury, B.A., LL.B., pleader, High Court presided inside the Hall and outside three gatherings were addressed by different batches of speakers. Pandit Rambhuj Dutt in opening the meeting made a long speech in Hindi explaining to the people the real meaning of passive resistance, he asked them to be prepared to bear all sorts of sufferings and troubles which passive resistors would have to face in the struggle. He repeatedly reminded them never to use physical force or resist any provocation actively or resort to violence, but to develop their spiritual and soul force in order to face all sorts of struggles. He then moved the following resolution. This mass meeting of citizens of Lahore, assembled after observing a day of fasting and prayer and universal stoppage of all kinds of business solemnly declares that Rowlatt Bill which was passed into law as the last session of Indian Legislative Council in the teeth of solid non official opposition both in council and outside it violates the

elementary constitutional rights of the people by substituting executive for judiciary and subversive of fundamental principles of liberty and justice and right of every person accused of an offence to have a fair and impartial trial in an open court of law, and that the citizens of Lahore therefore most humbly entreat His Majesty the King Emperor to disallow the measure as it constitutes an unmerited insult to millions of His Majesty's law-abiding and loyal subjects in India. The resolution was passed with acclamation vast crowd raising their hands signifying consent. Three more resolutions viewing with alarm and disapproval repressive orders of the Provincial Government against Dr. Saifuddin Kitchlew, Barrister-at-Law, Dr. Satyapal, Pandit Kotu Mal, Swami Ambhavan and Pandit Dinabhat, Editor of "Wagat" newspaper of Amritsar, considering these orders were unjust injurious to the interests of peace, order and good Government of the province, viewing with strong disapproval the act of authorities at Delhi in firing upon innocent persons without any justification, expressing deep sympathy with the family of deceased on the sad bereavement and also with unfortunately wounded in affray and requesting president of the meeting to forward resolution passed by it to the Secretary of State for India, Lord Sinha, the Viceroy and Lieutenant Governor of the Punjab, were passed with acclamation. After the meeting was over vast crowd again formed a procession and marched towards the city with cries of "Mahatma Gandhi Ki Jai", "Lala Lajpat Rai Ki Jai", "Hindu Muslim Ki Jai" and beating their breasts with mourning cries of "Hai Hai". The crowd made a round throughout the city beating their breasts continuously for three or four hours bewailing with cries of "Hai Hai" making speeches at intervals condemning the Rowlatt Act.

Delhi.

DELHI, April 6.

In spite of the manifesto issued by the Satyagraha Sabha urging the citizens not to strike all shops to-day remained closed in the city. In order that the people may not get out of control the leaders organised various meetings throughout the day and thus kept the people busy. Two meetings were principally noticeable one in the Fatehpur Mosque in the morning attended by both communities and another in the evening in Dr. Ambedkar compound. The latter meeting reaffirmed the resolution about the Rowlatt Act passed last Sunday and it was announced by Swami Sarchand that Mr. Seth Raghunath had promised one lakh of rupees towards the fund for the memorial of those fallen in the riot. The attendance at the latter meeting was estimated by the Swami at one lakh while a more cautious estimate put it down between 20 and 25 thousand. There was no untoward incident throughout the day which passed off peacefully and usual precautions however were taken by the authorities who are daily discovering large amount of manuscript hand bills couched in violent language inciting to murder.

In Andhradesa

(From various correspondents.)
By Wire.

Peddapalem.

MANGALAGIRI, April 7.

Under the auspicious of the Home Rule League the people of Peddapalem, Tenali Taluk observed the Satyagraha day. Mahatma Gandhi portrait was taken round the village some people observed fast and resolved to send a telegram to the Prime Minister requesting His Majesty to exercise this Veto on the Bill and explained the peoples indignation.

Guntur.

GUNTUR, April 7.

The Satyagraha day was observed here hundreds of people fasted. All the shops were closed. A grand procession started from Home Rule League passed through the principal streets and prayers were offered in temples for the repeal of the Rowlatt Act. In the evening a huge meeting presided over by Mr. K. Venkatappa passed a resolution praying the King Emperor to withhold assent to the Act.

Bezwada

BEZWADA, April 7.

The Satyagraha day was observed yesterday at Bezwada with utmost enthusiasm. Hindus, Mohammedans and Parsis merchants, coolies and all classes co-operated most cheerfully with perfect unanimity. All factories stopped work; all shops including coffee hotels, soda bottles, shops, were closed whole day. Two grand processions with bhajana went through streets. In the morning, crowds joined with utmost devotion thousands bathed in Krishna. Prayers for repeal of oppressive laws and regeneration of India offered in temples, mosques. Mohamadan Merchants meeting at 12 noon. Hundreds of families fasted till night. The whole town suspended all work in the evening. A monster meeting was held in maidan opposite the mission school under the presidency of Mr. Sundararama Sastry. Five thousand people attended. It was the largest meeting ever seen here. Pandits, merchants, lawyers addressed. The meeting lasted for three hours. It was resolved to cable to the Prime Minister, praying the King Emperor to veto Rowlatt Act and also to send a monster petition. Utmost peace prevailed throughout the day.

Ellore.

ELLORE, April 7.

Seven young men convened a public meeting in the Town Hall, Pleader Mulukutla Surya Prakasarao presided. They observed Satyagraha Mourning Day. The president said that the Rowlatt Act convicts without trial and cross examination, authorises the executive to initiate proceedings in camera trial and denies defence Counsel. The public Court of justice thereby suffers. The meeting expressed and communicated disapproval condemning the Rowlatt Act. The last resolution condemning the Rowlatt Act was proposed by Mr. Madhavarow Vakil and seconded by Mr. Sarma Editor The "Hithakarni."

Rangoon.

RANGOON, April 6.

Rangoon took no notice of the Satyagraha protest day. An effort had been made to enlist sympathy but met with so little success that the attempt was abandoned. Business was done in the bazar and elsewhere as usual. The Commissioner of Police, District Magistrate and other officials made short tour of the Indian districts in the morning but it was quite formal and at no time was there any sign of protest or mourning.

Associated Press Explanation.

BOMBAY, April 6.

Mr. K. C. Roy of the Associated Press of India wires: I have seen Mr. Desai's telegram to certain newspapers relating to some Associated Press telegrams regarding the Delhi riots. Somehow or other some misstatements have crept into it. The riot took place on Sunday and the first message was sent out from Delhi on Monday morning. The telephone line was busily engaged, the whole day with Government business, and there was no chance for the Associated Press Office at Simla to communicate with any of their representatives at Delhi till after two. Thus it will be noticed that there could be no dictation or instruction from Simla. Speaking for myself and other responsible officials of the Associated Press our efforts have ever been to place before the public the different versions of public events and there shall be no departure from this wholesome principle. As regards local correspondents at Delhi they were allowed full liberty of action as they were on the spot and were on a best position to judge the trend of events. Whether any of them relied on the version of the local Anglo Indian paper is entirely a matter for the correspondent. Mr. Gandhi in his latest speech in Bombay made special reference to two versions of the regrettable affray at Delhi namely the Government of India's version and the Swami Shradhanandji's version. And I am happy to say that both these were circulated by the Associated Press. The only instruction I have ever given was an injunction on our correspondent to see the Swami and obtain his version. I am glad this was done though by an error of judgment some papers seem to have been omitted from the list of addresses. I saw Mr. Desai at the Railway Station at Delhi who called to say good-bye to me, and discussed the situation with him. I know him too well as a fellow worker in the Congress and other matters to think that he would misrepresent our attitude but in Delhi everything seems to be in a state of confusion and Mr. Desai must have misapprehended certain statements which have been placed before him.

Famine Conditions.

Relief During the Week.

SIMLA, April 5.

Latest reports state that famine conditions are declared in three areas in Bombay, two in Central Provinces, one in Madras, and three in Central India and Rajputana. Total number of persons receiving relief during the week ending the 29th March, was 113,511 or less by 16,465 compared with the previous week.

H. E. H. the Nizam's Birthday.

SECUNDERABAD, April 5.

His Exalted Highness the Nizam's birthday on the 3rd was celebrated in the usual way by holding a parade of the Nizam's troops on Futeh Maidan in Hyderabad. His Exalted Highness reviewed the troop and took the salute.

Situation in Egypt.

Real Improvement Perceptible.

LONDON, April 3.

Telegrams from General Allenby dated April 1st, show real improvement in the situation in Egypt. General Allenby reports that Cairo is quiet and the Delta is practically quiet. The Fayum is cleared of raiding. Bedu Upper Egypt is still more or less disturbed, but improvement occurred between 28th March and 1st April. Twelve mobile columns are operating in upper and lower Egypt and troops from Sudan have reached Luxor.

The mail steamer, "Norman" with the outward mails of the 13th to 20th ultimo, is expected to arrive in Bombay at noon on Wednesday next. The S. S. "Loyalty" sailed yesterday with a large number of passengers for England.

శ్రీమద్భగవద్గీత

అంధ్రమున తొమ్మిదివ్యాఖ్యానములు గలవు

మహాకయలారా! భగవద్గీతల గంభీరసాధ్యమును లోకమునకు కంకర రామానుజాద్వైతార్థమును మహాభాష్యములములమున వెల్లడిచేసిరి. సంస్కృతమునకు గల భాష్యములు దురదగినాంబులుగ నున్నవి. ప్రజలు గీతామృతమును మలభక్షక గ్రోలుట కాంధ్రీకరణ మననరం బగుచున్నది. శ్రీమద్భగవద్గీతలను కంకరరామానుజ మాధ్వభాష్యములకును మతీయు నిలికములైన యాము వ్యాఖ్యానములకును దేవగు తనమతో ముద్రించుటకు ప్రారంభించితిని. ఇప్పటికి 12-వ అధ్యాయములకుఁ బూర్తియైయున్నది. అందు ప్రజలకుఁగలవు. ఇక అంధ్రాధ్యాయములమూలము ముద్రించుటచేయున్నది. ఆన గా ఏడుభాగములలో అయిదుభాగములు పూర్తియైనవి. ఇక రెండుభాగములు మూలము కావలసియున్నది. ఇప్పుడు కాగిత ములవిలువ పెక్కిలి పొచ్చియుండుటవలనను అట్లే ముద్రా సాధనములకు సర్వవస్తువుల వెలలు పొచ్చియుండుటవలనను

శేషించిన 6 అధ్యాయములను ముద్రించుటకు నాకు శక్తి లేక యున్నది. ఈ యంధ్రాధ్యాయములను బూర్తి యగుటకు ను మారు రెండువేలరూపాయలు పట్టిన. ధార్మిక లగు భన వంతుల సహాయమువలననే ఈ మహాకావ్యము నెఱవేఱు వలయును. కావున, మహాభన లండను నిది సంపూర్ణి నొందు నట్లు తగుసహాయము గావించి భగవద్గీతలకిఁ బాత్రులు కావలయు నని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఈ కావ్యకీర్తికి ఏలదిరూపాయలకుఁ దక్కువ లేక సహాయము చేయువాడు పోషకులుగా గణింపఁబడుదురు. వారలకు ఈ గ్రంథము సమగ్రమయిన ప్రతి యొకటి లభించుటయే గాక ఈ భగవద్గీతంధము సంపూర్ణి నొందునకుకృతము కీర్తి లభింపఁగలదు. కావున ధార్మిక ప్రభువు లందఱు ఏతద్విషయము యథాశక్తి తోడుపడవలయు నని యాహు, నామీద్యమును సఫలము చేయవలయు ననియును శ్రీ కృష్ణమహాత్ముని వేడుచున్నాను.

ఇట్లు భగవద్గీతమునకు,

19-3-1919. చదలువాడ సుందరరామశాస్త్రిలు
చచ్చురు. చాళిశేట వద్రాను

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున వెలకుదొరకు వు స్తకముల జాబితా.

1. ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచికలు.

అనేక చిత్రవిచిత్రములతో నిండియుండును.

మొదటి సంచిక	వెల ప్రతి 1-3	1-0-0
రెండవ	"	1-0-0
మూడవ	"	1-0-0
నాల్గవ	(ప్రతులు లేవు)	
ఐదవ	"	1-0-0
ఆరవ	"	1-0-0
ఇందు ఐరోపా మహాసంగ్రామ చరిత్రయు విశేషములు.		
ఏడవ సంచిక	వెల ప్రతి 1-3	1-0-0
ఎనిమిదవ	"	1-0-0
తొమ్మిదవ	"	1-0-0

6, 7, 8, 9 సంచికలలో ఆయా సంవత్సరములలో జరిగిన సంగ్రామ విషయములు సంతే పముగ చిత్రీకరణములతో నుడిగిరై యున్నది.

2. ఆంధ్రోద్యమము.

ఇందు ఆంధ్రమహా సభాధ్యక్షుల యావత్ స్వాసములు, ఆహ్వాన సభాధ్యక్షుల యావత్ స్వాసములు వీర్ల చిత్రీకరణములు, చిత్తు తీర్మానములు సలక్షణముగా చక్కని వైలిలో వెల్లడియగుటలతో ముద్రింపబడి యున్నది. వెల ప్రతి 1-3 1-0-0

3. ఆంధ్రసర్వకళాశాల: విద్యాప్రపత్తి.

ఇది శ్రీ ముత కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డి గారి విరచితము వెల 0-4-0

4. ఆత్మజ్ఞాన.

దయ్యముల నద్వారమును గురించిన కాశ్రి యచర్య, పా. బగవాన్ భగవానుని ఎ. గారి విరచితము వెల 0-8-0

5. శారదాంబ.

సంఘదరాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు చూపబడినది. ఇది శ్రీ భర్తృభోధిని యను నాటకము వెల 0-4-0

6. శ్రీరామవిజయము.

ఇది ఏడవకముల చక్కనినాటకము. శోక తై శోకటరమణ రావు బి. ఏ. గారిచే వ్రాయబడినది వెల 0-8-0

(ప్రొద్దుకర్పణ చేయు.)

చిరునామము:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212 మద్రాసు

మద్రాసు శాసనసభ

చతుర్థసమావేశము.

ఆర్థిక వట్టి చట్టించుట.

ఈ దినమున మద్రాసు శాసనసభ యదవము 11 గంటలకు సమావేశమయ్యెను.

మా॥ పితాపురము రాజాగారు.

నేను ఈ ఆర్థిక వట్టికను విమర్శించునప్పుడు, విద్యా విషయములోను ఇతర విషయములోను ప్రభుత్వము చూపిన ఉదారభావమునకు నేను సంతోషించుచున్నాను. మా జేశము నందు విశిష్టతలములు విశేషముగా కావలసియున్నది. ప్రతి గ్రామములో ఒక్కొక్క విద్యాలయము ఉండవలయును. కాకినాడలో నున్న ఆరువట్టి వట్టికను గోరుచున్నాను.

విద్య.

గత సంవత్సరములకుంటే ఈ సంవత్సరము విద్యాభివృద్ధి హెచ్చుగా నున్నది. ప్రాథమికవిద్య ఉచితముగా గరవవలయును. అప్పుడే జేశములో విజ్ఞానము నిర్మింతు. జేశమునందు వేలకొలది పాఠశాలలును, విద్యాభివృద్ధియును గలుగునట్లు చేయగోరవారు. శ్రీలక్ష్మీపాఠశాలలు జేశమునందు చాల తక్కువగా నున్నవి. కాకినాడ పట్టణమున నొక బాలికాపాఠశాల కలదు. ఆ పాఠశాలను ఉన్నత పాఠశాలగా మార్చుటకు వీలగును ఇట్టి ఉన్నత పాఠశాలలు బహుశం ఖర్చులు కావలసియున్నవి. కొన్ని పాఠశాలలో బాలురు, బాలికలు కలసి విద్యను పఠించుట జరుగుచున్నది. కాకినాడ పట్టణమున బాలికా ఉన్నత పాఠశాలను నిర్మింప గోరుచున్నాను. శ్రీలే విద్య గరవవలయును. దీనికి శ్రమకాలములందు తగిన జేయుచుండవలయును. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వముల సభ కభ్యర్థులు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యుండవలయును. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని అభ్యర్థి పాఠశాలలను అభ్యర్థునిగా నియమించిన జేశభావము అంత మొందును.

పరిశ్రమలు

జేశమున మై ప్రభుత్వమునారు చాల భాగము సహాయము చేయుచున్నార. కొన్ని పనులందు ప్రతిశ్రమలకు తగిన సౌకర్యములు చేయబడుచున్నవి. పారిశ్రామికాభివృద్ధి జేయునప్పుడు బాలర కార్మికత్వమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారు ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసికొనవలసియున్నది.

మద్యపానము.

మద్యపానము మద్యపానముల దుకాణములు చాల నజుట చాల భాగము తగినవి. ఇందుములమున ఆదాయమును తగ్గియుండును. ఈ త్రాగుబోతు దురభ్యాసమును అంత మొందునట్లు ప్రభుత్వమువారు చేయ గోరుచున్నాను.

పురపాలక శాసనము.

(ఎ) ఇంటిపన్ను.

పురపాలక విషయమై ప్రభుత్వమువారు తిరుగ నొక సారి అందలి నిబంధనల ఆలోచించెద రని నేను తలచుచున్నాను. ఇంటిపన్నుల సమస్య చాల విషయముగా నున్నది. ప్రభుత్వము వారు దయార్థివృద్ధులకును మాడ గోరుచున్నాను.

(బి) శ్రీల వోట్లు.

శ్రీలను వోట్ల నియమలకు పురపాలక చట్టమున ఆమోదింపబడెను. ఈ విషయముపై ప్రభుత్వమువారు యందుజాగ్రతను తీసికొనవలసియున్నది.

అనాధశిశువలయము.

ఈ జేశమున అనాధశిశువలయములకు, బీదవాండ్రు కనలిగ్న సహాయము నిర్మింపవలసియున్నది. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు కాక ప్రయుజేటు ధనవంతులనుగూడ, ఈ విషయమును నెరవేర్చుదురు. తప్పుక ఈ విషయములను ప్రభుత్వము వారు దయార్థివృద్ధులకును మాతురని నేను తలచుచున్నాను.

నిమ్ము జాతులు.

నిమ్ము జాతుల విషయము ఈ జేశములో చాల విచారకరముగా యున్నది వారికి విద్యాగంధములేదు. పట్టణ పాఠశాలలో నారు విద్యను నేర్పుకొనుటకు వీలులేదు. వారి విద్యాభివృద్ధికి ఉచితపాఠశాలలు నిర్మించి వారి అభివృద్ధికి ప్రభుత్వమువారు సహాయపడ గోరుచున్నాను.

జమీందారి లాండు ఆక్యుయెక్టు సవరణనుకోరుట.

ఈ చట్టమునకు జమీందారులకు చాలనష్టము కలిగినది. జమీందారులకు సౌకర్యములు కలుగుటకు ఈ ఆక్టును సవరణ చేయ గోరుచున్నాను.

(5-వ పేజీ తరువాయి)

దిగా నుండవలసివది. దైవ ప్రాతినిధ్యముచేత ఈ రౌటుచట్టములను విచారకరముగా యిచ్చుట మనము సమావేశమగుట తలపించెను. నేను యూరపుత్తు ఖండమునకు వెళ్లితిని. ఆంగ్ల జేశమునకు వెళ్లితిని. మన చక్క వర్తిచక్క పర్తిను లతో మూలాడితిని. వారు భారతీయుల యెడలను, భారతీయు సమకాలికులను సానుభూతి చూపిరి. చక్రవర్తిగారి ఏజంటు కొందరు ఈ శాసనమును చేసిరి. మనము వారికి మనభావలను తెల్పుట మనకర్తవ్యము అని హెచ్చరించుచు ప్రజల కంత్యంత ఆనందమును కలిగించునట్లు చువవలసింది.

టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలియారు గారు ఆభ్యర్థులకు మదనము లప్పించిరి.

గాంధీమహోదయని పుక్కులు దేవదాసు గాంధీగారు నాతియగితము పాడిరి.

ఆంధ్రుల యువన్యాస వేదిక

జేమనరపు రామరావు పంతులుగారి ఆధ్యక్షత్వంపై అచటనే సభ జరిగెను. వేలకొలది ప్రజలు వచ్చిరి. గాడిచర్ల వారిసర్వోత్తమరావు గారు యున్నగువారల సత్కార్యచరిత్ర వీక్షి, గాంధీమహోదయ సంజేశము, దాక్టరు నుబ్బుల శ్యా అయ్యరు సంజేశమును పోలకు విభులముగా తెల్పిరి. ప్రజలతృప్తిసామును తెల్పిరి.

మూడవ వేదిక

టి.వి. వెంకటరామఅయ్యరు గారు ఆధ్యక్షత వహించిరి.

నాలుగవ విభావేదిక

విదంబరము పిల్లగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి.

ఐదవ వేదిక

ఇచ్చట శ్రీలు సమావేశ మైరి. గద్దె రంగయ్యనాథుగారు యున్నగు వారలు ఉపన్యసించిరి.

ఈ సత్కార్యచరిత్ర సభా చర్యలపై 1-30 నిమిషములకు ప్రార్థన జరిగెను.

దేవదాసు పాదుల సత్కార్యచరిత్ర

నిమ్మటిదినము దేవదాసు పాదుల సత్కార్యచరిత్ర సత్కార్యచరిత్రము గావించిరి. హిందువులు, మహమ్మదీయులు; క్రిష్టియను, కర్తవ్యము చూచిలు తదితరకరగతులను చాల సంతోషముతో విశిష్టాభివృద్ధి పరిపూర్ణ యక పుత్రముతో పంపిరి. స్వాతంత్ర్యంపై యు మూయుబడినది. కాఫీ హో టెస్టు, సోదాకొట్టు, తలలపాడు దుకాణములు అన్నియు దినమెల్ల ఆగిపోయినవి. ఉదయము ఊరేగింపు ఉత్సవములు రెండు భజనలతో వీధులన్నియు తిరుగ పాగినవి. జను లత్యంతోత్సరముతో గుంపులుగుంపులుగా ఉత్సాహమున జేరిరి. వేలకొలది జనులు కృష్ణానదిలో స్నానముజేసి శాసనములను రద్దుచేయవలసిన దనియు, హిందూజేశము మరల విశేషాభివృద్ధి జెందవలయు ననియు సత్యంతభక్తిపురస్కరముగా జేవాలయులందును, మనీషులందును దైవప్రార్థన జేసిరి. మహమ్మదీయుల కర్తవ్యము మధ్యాహ్నము 12 గంటలపుడు వెడ్డసభ జేసిరి. వేలకొలది భటులబయలు దినమెల్ల ఉపవాసముచేసిరి. నగరమందలి అన్ని విధములకు వ్యాపారమును ఆపివేయబడెను. సాయంపుడుమునమిమన స్కూలుల కెదురగ నుండుమైదానమును వెడ్డ సభ జరుపబడెను. మహాన 500 మంది జనులు సభకు విచ్చేసిరి. నుండరరావు కాశ్రి గారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. దేవదాసులో నింత వెడ్డసభ ఇదివరకెన్నడును జరిగి యుండలేదు. పండితులు వర్తకులు, రయితులు శ్యానువారులు ఉపన్యాసముల నొసంగిరి. సభ మూడుగంటల నేపు జుగెను. కాతెల్లు శాసనముల రద్దు పరచవలసి నదని జార్జి సార్వభౌముని ప్రార్థన ప గోరుచు

గ్రామోద్యోగులు

జమీందారులకు గ్రామోద్యోగులమీద ఏమియు అని కారము లేదు వారిపట్ల పరులు సరిగా జుగుటలేదు. వారు విశేషశ్రద్ధతో జమీందారుల పనులమీదజూడరు. ఈ విషయమును షిగ్యురజేయుటకు ప్రతిపాదియను జిల్లాకలక్టరు దగ్గరకు బోవలసి వచ్చుచున్నది. ఇట్టి బోధకులను జమీందారులు పొలుగానంద, గ్రామోద్యోగులమీద ఎక్కువ ఆధికారమును గోరుచున్నాను.

రాజకుమారుల కళాశాల.

ఈ రాజధానిలో రాజకుమారులకు ఉన్నతవిద్య సభ్యసింతుటగాను రాజకుమార కళాశాలను నిర్మించుటకు కృతి జ్ఞతను తెల్పుచున్నాను. ఈ కళాశాలలో అసమానమగు విద్య అభ్యాసముగరవబడును. రాజకుమారులకు విశేషలాభకరము.

ప్రధానమంత్రి గారికి తండ్రివార్త సంపుటకు సభవారు తీర్మానించిరి. మహాజను నొకదాని సంపుటకు గూడ వారు తీర్మానించిరి. దినమెల్ల నెచ్చట నెట్టి యెల్ల రేవంద నెమ్మదిగ గడచెను.

గుంటూరు ఉత్సవము

గుంటూరు, ఏప్రిలు 7:—ఇచ్చట నిమ్మటిదినము సత్కార్యచరిత్ర మచరింపబడెను. వందలకొలది జను లుపవాసముండిరి. దుకాణములన్నియు మూసివేయబడినవి. హోము రూలు లీగు నుండి వెడ్డ ఊరేగింపు ఉత్సవము బయలుదేరి యుభయములకు వీధులవెంబడి పోయెను. కాతెల్లు శాసనముల నుపసంహరింప గోరుచు సనేక జేవాలములు లందు ప్రార్థనలు చేయబడెను. సాయంకాలము వెడ్డపహారంగ సభ జరుపబడెను. కొండ వేంకటప్పయ్యకుంతులుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. శాసనమును రద్దుచేయగోరుచు చక్రవర్తిగారికి తండ్రివార్త పంపబడెను.

వెడ్డ పాలెము

మంగళగిరి, ఏప్రిలు 7:—హోమురూలు లీగువారిప్రాపున తెనాలితాలూకా వెడ్డపాలెము గ్రామమున సత్కార్యచరిత్ర మచరింపబడెను. ప్రజలు మహాత్మాగాంధీ పటమును వీధులవెంబడి యుత్సాహముతో దిద్దుసాగిరి. కొంతమంది ఉపవాసముజేసిరి. ప్రజలు కోపావేషులగుచున్నార గాన శాసనము రద్దుచేయవలసినదని చక్రవర్తిని గోరవలసినదని ప్రధానమంత్రి గారి తండ్రివార్తనీయు తీర్మానింపబడెను.

అలహాబాదు

అలహాబాదు, ఏప్రిలు 8:—సత్కార్యచరిత్ర చరిత్రదినము నెమ్మదిగ గడచెను. దుకాణము లన్నియు మూసివేయబడునని యందుగనే తెలిసికొని సివిలు స్టేషను నివాసులు కలయు వస్తుసామగ్రిని కొనుక్కొనిరి. నేటియుదయము నుండియు దుకాణములు మూసివేయబడినవి. సత్కార్యచరిత్ర పాదముల కేమియు లోచుగకుండ ఊరేగింపు ఉత్సవములకొనెంచిరి. ఢిల్లీలో చంపబడిన వారి యాత్మకాంతిశివక ఒంటిగంట సమయమున ప్రార్థనలు చేయుబడెను.

సాయంకాల మొకబహారంగసభ జరుపబడును. మదన మోహన మహోదయ గారు సభాధిపత్యమును వహించెదరు.

సత్కార్యచరిత్ర చరణము

జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు తిలాంగుగారల నింతచర్య

బొంబాయి, ఏప్రిలు 8:—సత్కార్యచరిత్రలో అభిప్రాయ భేదము లుదయించినట్లున్నది జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు, కాంబీద్వారకదాసు, పి. కె. తిలాంగుగారలను మరముగ్గురు ఇటీరల దెసంటుగారు సత్కార్యచరిత్రను గూర్చి చెప్పిన అభిప్రాయముల నంగీకరించి తాము ప్రతిజ్ఞ నుండి తమ సంతకముల నుపసంహరింప గోరుచు సభవారికి ప్రాసినట్లు తెలియుచున్నది. నేను నిజమెంతరకని పరిశోధించిమాడగా జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు గారు తమ సంతకము నుపసంహరించు కొనలేదని తెలియుచున్నది. వారెట్లుచేయుటకదివరలో కలది యుండిరి

అనామదాబాదు యంత్రకాలము :—వారుయోజుల నుండి చాలయంత్రకాలలలో పని నిలచిపోయినది. నేతపని వాండు మరల 100 కి 12½ కంటున హెచ్చు చేతములను కోరిరి. నూలు వడవ వారుగూడ హెచ్చుచేతములను కోరి సమ్మెకట్టిరి. ఈ నెల 16 లేదని 18 యంత్రకాలలవారు సమ్మెకట్టిరి. ఇట్టి తొందరలు కలుగవచ్చునది వారి అభ్యర్థులు అంబాలాను సరభాయిగారు యంత్రకాలాల స్వాముల సంఘము వారికి చాలకాలము క్రితమే తెలిపిరి.

వెనుగొండ డి॥ ము॥ కోర్టులో

S.C. 756/1918

వాది:—టి. కదంబరెరావు సా॥ కల్యాణదాస్.

ప్రతివాది:—కంటి రంగప్పకొమారుడు కె. రంగప్ప సా॥ దెంగునూరు.

వాది ప్రతివాదివై పోసోటు బాబుకు మొత్తం రూ 60-0-0 య. రాబట్టుకోను దావాదేసి పుంటున్నాను. సదరు నెంబరు వాయిదా 15-4-1918 లేది ఉన్నది. ఆదాసు ప్రతివాది కోర్టుయెదుట హాజరుకానియెడల ప్రతివాదివై యెక్స్ పార్ట్ గా తీర్పు కాబడును.

H. VENKOBARAO, Pleader for Plaintiff.

ప్రజాభిప్రాయములు

I హిందూమత సభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకుడు:

అయ్యో, ఈ నెల 2-వ తేదీని కొవ్వూరు క్లబ్బులో హిందూమతసభ సమావేశమయి, 25 గురు సభ్యులతో ఏర్పరచబడింది. అయిలావయ్యల వేంకటాశ్రామిగారు 2 యేలూరుపాటి రామభద్రచయ్యలుగారు 8 శ్రవణ్ణిపల్లి వేంకటలక్ష్మీవరసినా శాస్త్రిగారు 4 కాల్ల సాంబయ్యగారు కార్యదర్శిగా నేర్పరచబడిరి. సభ ఈ నెల 19 యర తేదీని అనగా కృష్ణానదిపై రాజకీయసభ జరుగుటకు వెనుకటికోసన జరుపబడుటకును బ్రహ్మశ్రీ పండిత వావిలాల వేంకట శివానందాచారి నభ్యర్థనగా నందగోరుటకును తీర్మానింపబడి కీరీవాని కొరుట యైనది.

యేలూరు పాటి రామభద్రచయ్యలు.

కొవ్వూరు. 2-4-1919

కార్యదర్శి.

II

శాసనసభ

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకుడు:

అయ్యో, రాబోవు మదిరాజుకాసనసభయొన్ని కలనూర్చి గోదావరి, కృష్ణా గుంటూరు మండలవాస్తవ్యులు ముఖావముగ నుండుటెంతయు ఆకర్షణకరము. దక్షిణ ఇండియా గోఖలే అని పొగడ మొందిన ఆనరవిజు, దివాన బహదూర్ మోచెర్ల రామచంద్రారావు పంతులుగారు నుమాట ఎనిమిది సంవత్సరములు గోదావరి, కృష్ణా గుంటూరు మండలముల ప్రతినిధిగ నుండు భాగ్యము ఆ జిల్లాల వాస్తవ్యులకు లభించియున్నది నోటాల్లెంతయు జ్ఞాపకములు. హిందూజాతీ ప్రస్తుతము విషమదశయందున్నది. కావున అనుభవనీయులైన, పరుగులైన, కార్యసాధనాపరులైన అగువారుండుటెంతయు ఆకర్షణకరము. పంతులుగారు తిరిగి సభ్యత్వమునకు ప్రయత్నింపర నేడి వడంతి వ్యాపించినది. మన ఆంధ్రీవాసుకులు వారి నే సభ్యత్వమునకు నిలుచుటలు (ప్రొత్సహించి యేక గ్రీముగ నెన్నుకొందు రని కలంబుచున్నాను.

సి. వి. నరసింహారావు

III

శ్రీ దేవాంగమహాజనుల కొక విన్నపము

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకుడు:

అయ్యో, ప్రస్తుతము భారతవర్ష మందు ప్రతిజాతివారు వారి వారి జాత్యున్నతిన గోరి, సర్వకీర్తి వికమత్స్యభావనార్థమై, సభలు సంఘములు ఘటనచేయుచు, వారి ప్రకోపానికి తోగిన తీర్పరచుకొనుచున్నారు. వారికినే వికమత్స్యభావనార్థమై, మనలో అన్ని జిల్లాలలో నున్న దృవ్యపంతులు, వ్యవహారపంతులు, పనుభులు, వారికి వీలైన కేంద్రీకరమందు, మొట్టమొదట సమావేశమై, పరస్పర స్నేహబాంధవ్యములను, కృద్ధిచేయుటకు దేశకాలపాత్రీయుల ననుసరించి, "వీరిలో ఏసంస్కారములను తొలగింపవలయునో, ఏ ఉపకారయోగ్యమైన కులము కృద్ధిచేయవలయునో వాటిని సవరణ చేసికొని, జాతీయతన ఘటనచే మనజాతిన ఆలింగనము చేసియున్న, దరిద్రదేశీయుల తొలగింపరాదాయనో మాట వచ్చు వేధింపుచున్నది. కనుక యేది యెట్లున్నను అనేకవోట్ల నున్న జాత్యుపకారబుద్ధి గల మన దేవాంగులందరు, ఒకరితో నొకరికి పరిచయముగలిగి, స్నేహపాత్రపట్టై జాత్యున్నతినగోరి ఆలోచించి, భవిష్యత్తునందు నెలలెని నుభయము గలుగునని నాయభిప్రాయము. వైవిధ్యములను మరవారందరు చక్కగా గమనించి, యిందువిషయమై యేమిచేయు టుచితనో, సత్వీకారములను ప్రయోగించి దేవాంగుల కృతజ్ఞతాభి వందనములకు భాతులగుదురుగాక యని నా ప్రార్థన.

ఆకాశపు సోమశేఖరం

దివానబహదూ, కటకం (జిరిసాన్)

IV

దేశభావలు - లేఖలు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకుడు:

అయ్యో, పరిపాలనావ్యవహార మంతయు దేశభావలతో జరుపుట మత్స్యకవర మను సత్వము భారతదేశమున నూతనవికాసములలో (బకటింపబడుచున్నది. దేశభావలపై

నిరసనభావము జూపు దినములు గడచినవి. తేలియ మహాజన సభవారు ప్రభుత్వమున దేశభావల నాదరింపక వోయినప్పటికి కడకు తా మున్నె యపచారమునకు వచ్చి, దేశభావల వృద్ధిచేయుటకు గడచిన సంవత్సరము నుండి కడంగిరి. ఆంధ్రదేశము, బొంబాయి రాజధాని, తంజావూరు, సంయుక్తరాష్ట్రములు మున్నగు వోట్ల నిధివరకే దేశభావలలో సామాన్యత్వమున మరముల జరుపుచున్నారు. వ్యాయాస్థానము లందు కూడ దేశభావలనే యుపయోగించుచున్నారు. కాని యిదివరకు ఈ యంద్యములు కాసన సభలలోనికి ఆంత భాగం ప్రాక లేకు. గో. బి. వి. నరసింహారావు గారు చెన్నపట్టణ కాసన నిర్వాహకభాగంలో పురపాలక సంఘ చట్టముపై చర్చ జరుగునప్పుడు తమ యుపవ్యాసమును తమిళ భాషలో ప్రారంభించి వారాపత్రికల వలన దెలియుచున్నది. అయ్యో గారు యావన గాథనుకు దేశభావభిమానము, విమర్శభావాలియును గూర్చి భిన్నాభిప్రాయము లుండుటకు వీలులేదు. దేశభావలలో కరిపాలనావ్యవహారము జరుపుట ముఖ్యమని యెట్లు దలంబుచున్నామో యట్లే కేటలందు కూడ హైందవులు దేశభావల నుపయోగించుట నయంజనము. ఆత్మవసరమని వేరుగ నుడువ నక్కర లేదు. హైందవులలో నిదివరకే చాలమంది మార్కభావభిమానము గల్గి లేఖల దేశభావలలోనే వ్రాసికొనుచున్నారు. తంజావూరు గుజరాతము, మహారాష్ట్రము, మున్నగు ప్రదేశముల నిధివరకే యావిషయమున దేశభావలకు గౌరవము జూపుచున్నాం. కాని ఆంధ్రదేశమునం దీ ఆభ్యుదయ తేజోవంతు విషయకరము. భారతవర్షమున భావోద్వేగపరిత్యము (ప్రారంభించిన యాంధ్రు లీ దుర్గతినుండి తప్పించుకొన యత్నముల సల్పటండుట శోచనీయము. ఈ విషయమున ప్రవాసమునందున్న (కలకత్తాలో నున్న) ఆంధ్రవిద్యార్థులు గార్యమునకు గడంగిరిని క్రితకలవలన దెలియుచున్నది. ఇది చాల సంతోషకరమగు వార్త. ఈ పరిత్ర మగు ఉద్యమము ఆంధ్రదేశమందున్న నాంధ్రుల కూడ ఆదరించి మార్కభావమునకు గౌరవము దిచ్చుగాక!

గుంటూరు.

గో. వేం. కృష్ణారావు.

V

శాసనసభ యెన్నికలు.

(గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలు.)

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకుడు:

అయ్యో, ఇదివరలో మన గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలలోని డి. బోర్డులు, తా. బోర్డులు, మ్యూనిసిపాలిటీలు విజితమున కాసనసభలో ప్రతినిధిగా నుండిన మోచర్ల రామచంద్రారావు పంతులుగారు ఎల్లప్పుడును ప్రజాకీర్తియులనే గుర్తించుచు బహు సమర్థతతో వారి నిధికృత్యమును నెలవేర్చి దేశీయులయొక్క కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి ఈ సందర్భసమయమున వారే యింకను కొంతకాలము కాసన సభలో సభ్యులుగా నుండిన బాగుండెడిది. కాని వారందుల కిచ్చయించలేదని తెలియుచున్నది. వారిస్థానే ఇవ్వకు ప్రత్యర్థులుగానందే ఉద్యమ్యులైనవారిలో గుంటూరు పురపాలకులగు కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి కుడు. అన్ని విధములచే తమ రామచంద్రారావుగారి స్థానము నాక్రమింప వీరే యుద్ధులనుట కెంతమాత్రీయును సందేహింపవలసిన పని కన్పించదు. సంస్కరణముల విషయమున నేమి, మరి యితర విషయములలో నేమి, మొనటినుండియు వీరు ప్రజాకీర్తియుల ననుసరించి యేదే వర్తించుచుండిరను సంకతి నిర్వివాదాంగము. రౌటు చట్టముల విషయములో వీరు తమయొక్క అసమ్మతిని ఇదివరకే తెల్పిదీసి యుండిరి గాన, ఈ విషయములో వీరవ్యసము ప్రజలకే యనుకూలుగా నుండునని మనము నిస్సంశయముగా నమ్ముచున్నాము. విద్యావిషయములో వీరు పరిపూర్ణులు. ఆంగ్లవిద్యలో బి. ఏ. బి. ఎస్. పరీక్షలయందు స్త్రీయులైరి. ఆంధ్రభాషావికారమును, ఆంధ్రభాషాభిమానులును, ఆంధ్రభాషాభివృద్ధులును. ఇక, దేశసేవకై సాటిలేనటువంటి వ్యాధ్యపరిత్యాగమును గావించిన మహానీయులు. వకట పదవియం దేయుండి వ్యవహరించుకొనినవో, అందరికలెనే యెంతయో ద్రవ్యమును సంపాదించుకొన సమర్థులయ్యును, ఆపదవిని చాలించుకొని, దేశసేవకై వీరి జీవితము కర్పించిరి. కావున మన మూడు జిల్లాలలోని డి. బోర్డులు, తా. బోర్డులు, మ్యూనిసిపాలిటీలలోని (ప్రజాప్రతినిధుల లందరును వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి నే కాసనసభకు ప్రతినిధిగా నెన్నుకొని తమ విధ్యుక్త కర్మమును క్రియముగా నెలవేర్చవారుగదా గాక!

ఇక ప్రత్యర్థులలో రెండవవారగు ఈర్వా వేంకట రెడ్డి నాయుడుగారి విషయమై వేరేచెప్ప నవసరమేమియును లేదు. మొనటినుండియు సంస్కరణముల విషయములో తెల్లదొరలతోపాటు కలసి వీరు వ్యతిరేకముగానే పనిచేసిరన్న సంకతి అంద రెగిన విషయమే. మరియు రౌటుచట్టములను గూర్చి యంతవరకు వీరు తమయొక్క అసమ్మతిని తెలియచ్చి నట్లు కానిపించదు.

వీరాపురం. మల్లాళ వేంకటగోపాలరావు.

VI

తృతీయాంధ్రవిద్యార్థిసమహాసభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసంపాదకుడు:

అయ్యో, ఆంధ్రవిద్యార్థులు నిక్కుచ్చిగా విద్యార్థిసభను జనవరి 25న తలచినయెడల మార్గములు వేరేకన్నవి. ప్రతి పట్టణమునను విద్యార్థి సంఘములు నెలకొల్పి ఆసంఘములను విద్యార్థి సభవారు ప్రోత్సహించుటయే. అంతేకాని కళాశాలలను పాఠశాలలను నమ్మనయెడల ఎంతమాత్రమును లాభము లేదు. ప్రతివిద్యార్థి సంఘమును ఒకసంవత్సరమో అగ్రసంవత్సరమో తెరిగినయెడల సందర్శనమునకు ఒకయాపాయనో ఇంకను మోచ్చునో విద్యార్థిసభకు దునుముగ నిచ్చినయెడల విద్యార్థిసభలో ఆసంఘము ప్రతినిధులను పాలుగొననట్లు చేయవలెను. ఆ విద్యార్థి సంఘములలో అన్నితరగతుల విద్యార్థులు సభ్యులుగా నుండవచ్చును. ఆసభ యొకమత్స్యతో మెలగి విద్యార్థుల యుద్దేశ్యములను సన్నివేశించుచున్నదని తెలియజేసి, చూడను. ఆసభకు సభ్యుల నియామకమునకనులేదు. కొన్ని కల్లెగ్రామములలో ఇద్దరు యుగ్రులే విద్యార్థులుండెదరు. వారు మువ్వరు కలసి ఒక విద్యార్థి సంఘమును స్థాపించి వ్యవహారములను జరపుకొనవచ్చును. ఆవిద్యార్థి సంఘములలోని సభ్యులకు ఆయాస్థలకాలవిషయముల బట్టి చందాలు నిర్ణయింపబడవలెను. ఏమియు చందా లేక కల్లెగ్రామముల విద్యార్థి సంఘముకు వేరేతో సంఘముల స్థాపనశీయమవును. బస్తీలలో ఒక ఆనా రెండవవారి శుభముగ చాకగా ఏర్పరుచవలెను. సంవత్సరమున కొకసారియే వసూలు చేసినయెడల వేరే ఆరురా ఉండదు. వీధివారిని బలవంతము చేయరాదను. వేరే భాండాగారములందుగా: విద్యార్థి సంఘములకు వేరే భాండాగారములు దబ్బు మిగిలినవచ్చి ఆవసరము. పెద్దలవద్దనుండి తరీఖలు తెచ్చుకొని నిమిషయెడల మంజిరి. లేనియెడల భనమును బట్టి వెంచవచ్చును. ముఖ్యమంత్రి నేమన న్నేచాబుండుములను తెలియజేయునట్లుగా విద్యార్థి సంఘములు చేరుకొనవలెను నెలకొల్పబడినయెడల చూడను. ఈ సంఘములను ఏజిల్లావారు ఏ పట్టణమువారు ఏ ఊరివారు ఆయావోట్లను నెలకొల్పినయెడల మలకన కాగలదు. వేరే సంవారకార్యదర్శి అవసరము. వలయునెడల ఒక స్థాయి సంఘము నేర్పరచి చెన్నపురిలో ఈ వ్యవహారము కొనసాగువరకును నెలకు 80 మోక్షము లిచ్చి ఒక కార్యదర్శి నేర్పరచి ప్రతి పట్టణము తరపున బాధ్యత క హించువారితో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల జరపుట మంచిది. ఈ విధముగా సంఘములు నెలకొల్పినరా, ఏ ఊరివారు ఆ ఊరి ప్రతిష్ఠకై బాగుపడెదరు. ఏజిల్లావారు ఆజిల్లా సభ చేసికొనెదరు.

అన్నాను విద్యార్థిసభ చాలాజనుప్రేరముగా జరుగుచున్నది. భనముకూడ చాల గలదు. ఒకసంవత్సరము చీఫ్ కమిషనరు గారే ఆధ్యక్షత వహించివారు. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు 800 మోషాయలను సంస్కృతభాషా పాండిత్యమునకై బంగారు పతకమును కడి విరాళమిచ్చివారు ఆంధ్రులకుకూడ కార్యకూలలయ్యవరని శోచుచు ఇంకటితో విరమించుచున్నాను.

పండ్రంగి. కేశవరావు బి.ఎన్.సి.

మహాశయులారా! వినుడి

ఈ క్రింది పుస్తకముల పొరలు గ్రహించినవో కాగములు రాసేరవు

1. గోగబీజములు (ఇంగ్లీషు) 0-4-0
2. మతేరియా జ్వరములు వాటివ్యాపకము (ఇంగ్లీషు-తెలుగు) 0-4-0
3. జలావార విహారములు (ఇంగ్లీషు-తెలుగు) 0-4-0
4. హిందూగృహవైద్యములు (తెలుగు-సంకీర్ణము) 0-8-0

గ్రంథకర్త విలాసము: భిషగచార్య. పం. హెచ్. సుబ్బరాయశాస్త్రి (1755) కవిరత్న గోల్ల మెదలిపల్లి 4165, మాసాభావబహు, కేంద్రాబాదు.

బందరు వార్తలు.

కాలమానము.

(మా స్వకీయవిలేజు యొద్దనుండి)

బందరు, ఏప్రిల్ 2: — ఇచ్చట వేసవి ప్రారంభమై నది. గాడ్గులు మెండుగా వీచుచున్నవి. కొత్తగా నీగోడు పెట్టిన నీటిబళ్ళాయిలలో నుండి పానమోగ్యమైన నీరు ఇంక ను వచ్చుట లేదు. మంచినీళ్ళయిబ్బండి పట్టణములో నచ్చట చ్చట నారంభమగుచున్నది. కుళాయి నీరు డెంతవరకు పయోగకరముగానుండునో చూడవలసియున్నది. కిరసనాయల్ ఘోష యింకను దగ్గతేను. మంచి పొలిబియ్యము ధర చిన్న బస్తా ౧-కి ౫ ౧-కి ౫ వరకు నున్నది. నేయి ధర ౫ ౧-కి ౫. ౨-౧౧-౦. ఆనరములు గూడ ప్రియముగానే యున్నవి. కూర గాయలు మాత్రము కొంచెము చౌకగా నున్నవని చెప్పవచ్చును. కిరసనాయల్ డ్రాసుమునకు దోడుగా ఆయనము ధర వీసె ౧-కి ౫ ౧-౮-౦ అగుటచే సామాన్యజనుల యవధి చెప్ప నలవి గాకున్నది.

లిఫిట్ చంద్రికాపాలుగారు

కడచిన సోమవారమునాటి యుదయము బండిలో క్రియంత బాబు వివేకచంద్రపాలుగారు సమీపవారముగా మా పట్టణమునకు విచ్చేసిరి. వీరికి రైలువేషమునంద ఆంధ్రప్రదేశ్ కళాకాలలోని బాలభటుబృందము సగౌరవముగా స్వాగత మొసంగి బసలోనికి దీసికొనివచ్చిరి. నాటి సాయంత్రము ౬ గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కళాకాల లోటలో వేయూరి వేంకట నువ్వారావు పంతులుగారి యాజమాన్యము క్రింద పాలు గారు ఉత్తమపురుషపద్ధతిని గూర్చి గంటన్నరసేపు ఉపన్యసింపిరి. వీరియపన్యాసమునకు నుండు జాతీయకీర్తన పాడిన తరువాత కోపల్లె హనుమంతరావు పంతులు గారు కళా కాల తరఫున పాలుగారి కొక చిన్న సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. అందు పండ్లొండునంతవరకుల క్రిందట పాలుగా రించటికి వచ్చినపుడు జాతీయవిద్యను గూర్చి చేసిన యుపదేశ మే యీ కళాకాలారూపమున మూర్తిత్వము వహించిన దని యు తేజహితైకతత్వములగు నట్టి మహనీయుల యాకీర్వాన మునే యీ ప్రతిష్ఠాపన గోయచ్చుననియు వారి సహజ మధురవైలిలో జిత్రించి వదిలిరి. ఆగ్రాసనాధిపతిగారి యు పోవాత మైతరవాత పాలుగారు లేచి తన సన్మానపత్రము నకు బ్రత్యుత్తర మిచ్చుచు తమ బంగాళరాష్ట్రములో పెట్టిన జాతీయవిద్యల యములు భగ్నము అగుటకును ఈ కళాకాల మెంపొందుటకును గల కారణములను తెప్పించు తమ యుపన్యాసములోనికి దిగి సాక్షాత్తుల ఉత్తమ పురుషపద్ధతికి నాదర్శము విహిత మనియు మనదేశపు ఉత్తమ పురుషుడర్థము ఆముష్మిక మనియు మిక్కిలి మనోహర ముగా నుపన్యసించిరి. సుమారు 600 లేక 700 మంది శ్రోతలు సభ నలంకరించిరి. సుమారు సుంవస్సరాది పండుగ నాటి యుదయమున ౫౦ 7-30 అక్షు కళాకాలలోనే “హిందూదేశ పునరభ్యుదయము”ను గూర్చి మ. రా. రా. వారణాసి సుబ్రహ్మణ్యముపంతులుగారి యధ్యక్షతక్రింద సుమారు రెండు గంటల అప.స్వసించిరి. కడచిన యెబది సంవత్సరములనుండియు హిందూదేశములో జరుగుచు వచ్చిన సర్వప్రయత్నములను సారంభములో వివేచిగా బహువిధీకరము తుదకు స్వరాజ్యము రాజకీయోద్యమములో లీనమై పోయిన దనియు అదియే యీ దేశముయొక్క అభ్యుదయమునకు మూలకంద మనియు దిద్దిచిత్రిముగా చిలనటు పలకలుగా తమ సహజగంభీర వాక్కులతో చభిమల నానందపరమల గావించిరి. సుమారు వేయిమంది సభికులు సభనలంకరించిరి. పండుగనాటి సాయంత్రము ౫౦ 5-30 లకు పురమందిరముయొక్క యానరణలో మ.రా.రా. శ్రీ, వల్లూరి సూర్యవారాయణరావు పంతులుగారి యాజమాన్యముక్రింద “ప్రపంచస్థితి”నిగూర్చి రెండుగంటలసేపు మధురముగా నుపన్యసించిరి. సుమారు మూడువేలమంది ఆయా కరణంతయు క్రిక్కిరిసి యుండిరి. ఆ యుపన్యాసము గడచిన పదిసంవత్సరములలోను తలచని తలంపుగా ప్రపంచ చరిత్రలో నెన్నియో మూలిన పరిస్థితులు సంభవించిన మియు అందుచే నికముందు లోకములోని ప్రతిజాతికిని, తనవ్యక్తిత్వమును కాపాడుకొనుటకు ఆత్మసంరక్షణ, స్వయంసహాయములు ప్రభుత్వ రక్షణము లయ్యె ననియు ఈ సందర్భములో పున హిందూదేశమునకు పరిపూర్ణమైన రాజకీయస్వాతంత్ర్యము లభించనిచో మనకును సామ్రాజ్యమునకును మహా విపత్తు కలుగిండు ననియు స్పష్టముగా వాక్యించిరి. సభాంతిమున శ్రీ ఈరంకి వేంకటశాస్త్రిగారు పాలుగారినిద కొన్ని పద్యములను వ్రాసి చదివి, రాత్రి 8 గంటలకు జనుజయు ధ్యానముతో సభ ముగిసెను. నేటి యుదయపు బండిలో పాలు గారు తిరిగి వెజవాడకు వెళ్లిపోయి.

కౌల్యుబిల్లు

మా యూరిలో పెద్ద లీ విషయమై యింకను ఏమియు చలనము చూడలేదు. సత్యాగ్రహత్రయము గూర్చియు దాని వ్యాప్తిఫలితములను గూర్చియు ఇదివరకు నెంతకీ సేమియు స్పష్టముగా తెలియలేదుగాని నిన్నటి దినమున వచ్చిన కత్తి కలలో మహాత్మాగాంధీగారి చిత్తులమైన సంశ్లేషణలన చాల మంది వదరుబోతు కేశాభిమానుల కాళ్లు చల్లుబడినవి. గాంధీ మహాత్ము నీ యూరు దీసికొనివచ్చుటకు ప్రత్యేకముగా వెజవాడ చిల్లరిగె క్రినివాసరావు పంతులు గారును మరికొందరును వెళ్లి ప్రయత్నించిరి గాని తొందరకారములచే ఆయన రా నిలువదలేదనియు రా బోవు మే జూను నెలలలో మరల నీ ప్రాంతములకు వత్తునని ఆయన నెలవిచ్చినట్లును తెలియ వచ్చినది.

మదరాసు అండునదరక మరాటా రైలుల్వే కో ఆపరేటివ్ సొసైటీ లిమిటెడ్.

నో టీ సు (1549)

మదరాసు అండు నదరక మరాటారైల్వే కో ఆపరేటివు సొసైటీ లిమిటెడుకు వచ్చిబియ్యము, ఉప్పిడిబియ్యము, రాగులు, ఉలవలు, మతీయు అన్నిరకముల స్వదేశీపు వస్తువులు మిరప కాయలు, ధనియాలు, మొవలైనవి సప్లయ చేయుటకు గాను, మాదిరిలతో, 50 రూ. డిపాజిట్టు తోనున్న 1919 వ సం. ఏప్రిలు నెల 9 వ తేది మధ్యాహ్నము 12 మంటల బోపల రాయపురం రైల్వే సొసైటీ ఆఫీసునందు టెండర్లు దాఖలు చేయవలయును. అచ్చుఫారములు రాయపురం సొసైటీ ఆఫీసులో గాని, లేక దాని బ్రాంచీలు, అర్కోణము బిట్రగుంట గుంటకల్ జోలారేట పెరంబూరు స్టేషనులలో గాని దొరకును. అచ్చట యింకా ఫస్ట్ చేయవలసిన సామానుల వివరమును తెలియ గలదు.

నా క లు.

బ్రహ్మండి 700 మంది పైనికులతో బంకురానాక ఆదివారమునాడు కరాచికి వచ్చును. “సిటీ మార్సెయిన్” నాక 29-8-19-5 తేదీని లిఖయ్యుట చేరెను.

పాళ్ళపు వేంకటాచలవర్ణితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావధములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరసము:—లక్ష్మీవలకుల స్థేగు కోగులు ఈ లక్ష్మీవిలాస రసమునకు నికోగులై యున్నార. ఒక యొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల నీసా తమయొద్ద నుండే నని స్థేగుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధావధము వేంకటాచల వేదని లాను సంతోషముగ బల్కుగలరు. దినజ్వరము, మూడెర నాల్గవ జ్వరములు, సన్నిపాతము మొదలగునవి తప్పక గుణమగును. నీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం. (594)
 2. క్షీనివాస లైలం:—స్థేగు గడ్డకును, సందుల నొప్పి పోవుటకును మంచిమందు. నీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇళాం.
 3. వైక్వాన రాసకం:—క్షీనిని నేనించినప్పటినుండియే మూత్రమును కట్టక (కలరా) వాంతిభేది, కీకభేది, అతీర్ణ భేదులు గుణము కాగలదు. నీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం.
 4. బాలసుఖోదయము:—చిడ్డలకు చలకారి; తియ్యరి మందు. మందము, మలబద్ధము, అతీర్ణ భేది, కృత్త్యము, కడు పుష్టియుండుట, ఆకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణములు చిడ్డలు పుష్టిగలవారగుదురు. నీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇళాం.
 5. లో కామయవార కస్తూరిమాత్రము:—చిడ్డలకు వయస్సు యుడిసినవానికి, చాలించుటకు ఉత్తమ గుణ కారి. మందము, పడికేడు, దగ్గు, అతీర్ణము, కీక వాతం, పార్శ్వవామయపు, మలబద్ధం, జ్వరం, కలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యొక సకల కోగములకు గుణముచేయును. (801)
- | | |
|---------------------|--------------|
| 260 మాత్రము గల నీసా | 0-4-0 |
| రహస్య కయ్యతో 6-కి | 1-8-0 |
| " " | 12-కి 2-14-0 |
| " " | 25-కి 5-5-0 |
- ప్రతి వైద్యములో కూడ ఆనసానము లేకునుక వంశబడును శ్రీ సీతా గాఢువ వైద్యశాల, మైసూరు.



బర్మాటూబాకో కంపెనీవారి సిగరెట్లు ఫిరంగి, అడక త్రి మాక్కుల సిగరెట్లు అందివేరిన ప్రఖ్యాతిచెంద బడుచున్నవి. అందరికి సుఖమనట్లు వెలుగు నిజమించుచున్నది. వేలు పదార్థములు మిక్రముచేసే చెటుపదలేదని భూచిగా చెప్పుగలము. ప్యాకెట్లు 1-కి 10 సిగరెట్లు చొప్పున 50 ప్యాకెట్లు ఫిరంగిమార్కు మాదిరి పెట్టె 1-కి రు. 4-12-0 అడక త్రి మాక్కు గలది రు. 3-14-0. ప్యాకెట్ 0-1-0 ప్రత్యేకము. వ్యాపారపు ధరలు మతీ ఇతరవిషయములు తెలియ గోనవారు యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలయును. పోస్టుబాక్సు నెం 87 సాల్ ఏజంట్లు: సెంట్లైజు లీచ్, మదరాసు. స్వామి అండుకో,

యుద్ధము !

ఆయుర్వేదమునకును, అంటుదురోగములకును,

కాని, నీవు

వైద్యగత్తు పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి (1046)

కలరా, స్థేగు, ఇన్ఫ్లుమెంజా కోగములకు మిదుచ్చ బోవధములు, నిలువజేసినచో నీ కట్టి భయమును లేక మరక్షితముగా నుండగలవు. శ్రేష్ఠమైన, చాత్రవరి, కొన్ని కొన్ని ప్రతేజములు 100-కి 100 రూపి రక్షింపబడిరి.

కలరామందులు పెట్టు 1-కి రు 0-12-0

స్థేగు " (వెద్ది) " 1-12-0

" " (చిన్నది) " 1-2-0

ఇన్ఫ్లుమెంజా మందులు పెట్టు " 1-8-0

మా ధన్వంతరీ లేహ్యము

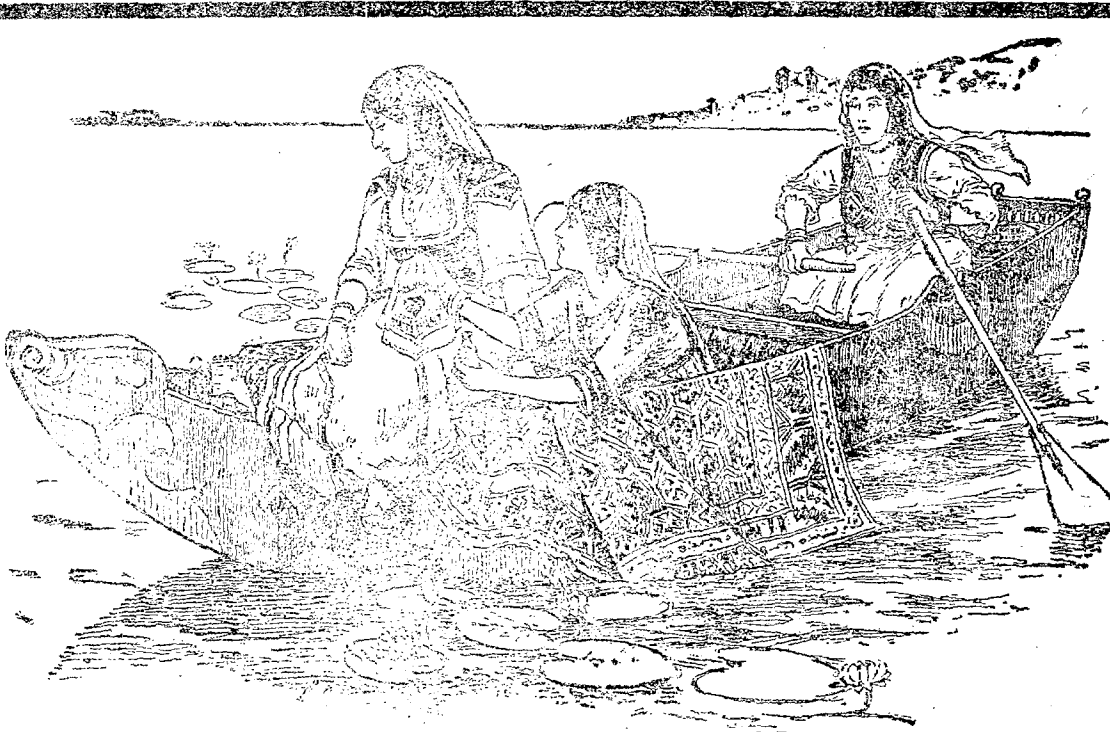
ఇన్ఫ్లుమెంజా కోగము మదిస విదవ గుణము

తే ములుకై పుచ్చుకొనగలవి. డిప్సీ 1-కి వెల రు2-8-0

ఇంకను ప్రపంచప్రఖ్యాతివడసిన బోవధముల కేకములు గలవు.

ప్యాకింగుప్యాకెట్లయ్యు ప్రత్యేకము. ధరభాస్త్ర చేసినవారిలకు మితియగు వ్యాపారకు ముందుగా.

ఆయుర్వేదాశ్రమం, ౫౫, ఆవారవ్వనవిధి, చిట్టి పా



వేసవి మిడిఎండ

తీవ్రముగ నుండి నగరమున వీధులలో ధూళిచేసుచు జనవర్షవర్షముగ నుండి చల్లగాలి కాఫారము లేని తపనమున వాయుచలనమే లేని కాలమున కనలుముని కొంతకాలముండి

దిల్ కుష్

సుగంధమును చూడగోరుదు. ఆ సువాసన మీద నవనవోద్భూత సువాసనందమును సృజించు తెచ్చి ఆపూర్వ స్వర్ణములను కలిగించును. కావుననే యెల్ల వాడును

దిల్ కుష్

నీసాలను తమ ఆలంకార పేటికలం దనుకొందురు.

దిల్ కుష్

ఆపూర్వమును సౌఖ్యమును అనుబాసంకరమును సుగంధమును కలిగించును. సర్వాలంకారమును నిడి నాయక మణి. వెలుగును, సోలుచుజన్మిమరత్తులను తెలియగోరువా రెల్లు ప్రాయశఃతమ.

కె. ఎస్. వి. అయ్యరు అందు కంపెనీ, 12/286, అప్పాబిల్లింగు, వైసాబజార్ రోడ్, మద్రాసు.

H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

శ్రీశ్రీహరియన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్రవర్తి

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.

వి. పి. ఖయ్యులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కావ్యాలయము.

పోస్టు బాక్సు 212 మద్రాసు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జీ, మంచుమందు

దశ్చ 1-కి ఆ. 6. 12-కి రు. 8-8. 10-కి రు. 25.

తామర 2-కి విధమైన పురుగుల నలక చక్కమునూడి గాని, పెండుకలలో గాని, లోచర్లములో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టబడును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను కుంకుమలోను భేదములు గలవు.

పత్తిబొంబము ఏప్రిల్ 6, తంబు చెట్టికిని, మద్రాసు.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలర్లు కామోజిషన్"ను యుపయోగించవలయును. దాని నితరయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్పుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోతుండుటయే గాక పెల్లెట్టిల్లుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఇవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్పు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామోజిషన్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండు ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు ఫలకమును గురించియు అసలు యేజింగ్లీ కే వ్రాసినవలయును.

గోపాలనులుగల రమ్మ 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్స్ ఫౌండే ఆంధ్ర ఇంజనీరింగు వర్క్స్,

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

338

మద్రాసు

(ప్రై కామోజిషన్ గోరువును ఈ కృత్రిక పేరుకూడ నుపయోగించ గోరుచున్నాము)

Just What I Want!



the PERFUME that CHEERS WHICH IS SOLD BY

F. Hussionallg & Co.

Orto parasian

51, China Bazaar, MADRAS.

HEALTH FOR A POSTCARD

If you suffer from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described "as an aid to Nature"—the actual cure being effected by an "excessive accumulation of the blood in the diseased part," the Erectruss being the means by which the desired accumulation is obtained. This method is essential "Natural"—that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by (next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Batala India.)

DR. BIER'S ERECTRUSS JUDGE BY RESULTS.

Read the remarkable testimonials from both medical men and the general public and see what Erectruss has done for those suffering from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency even after other remedies had failed. Erectruss is the outcome of years of study and research and Dr. Bier's Principle of "Obstructive Hyperaemia," on which it is based, is one of the wonders of medical science.

The Erectruss is a "specialist" itself in all but cost: always handy, sure and natural cure for these diseases, yet the total cost of an Erectruss is only Rs. 15, (plus postage, etc.), a low price indeed for such a miracle-worker. Before you forget, just sit down and write for the Free Descriptive Booklet—it may mean New Life to you. Address to ERECTRUSS (A. P.) Sole Agency BATALA (India.)

DR. BIER'S ERECTRUSS.

OLD BOYS' ASSOCIATION.

"An old Boys' Association" of the R. Ch. High School, Pithapuram, was formed on 8-12-1918. Its first School-day will be held on Saturday, the 4th May 1919. The minimum annual subscription for membership is Re. 1/-. All the old boys of the School are earnestly requested to co-operate heartily and send in their subscriptions to the undersigned with their full addresses at an early date.

R. Ch. High School,

Old boys' Association,

Pithapuram.

(1551)

24th March 1919.

Panuganty-Rajah Rao.

G. Ch. Venkateswarulu.

Joint Secretaries.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుటకు పొందవలసిన స్వాభావికమైన కొన్ని నిధులను ఆచరణముచేయవలసిన కళను గుమస్తాది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమున కలగలేని కఠినసౌఖ్యమును దృఢపరచుచు, ఆ యారోగ్యవృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నీయబడును. రోడ్డుచూచి యె మే ధరించి పంపెదము. పండుకే వ్రాయుకోవలెను. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణిశింకర్ గోవిందజీ,

ఆలంకృత బొంబాయి, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మోసానీతైలము:—స్త్రీలుపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమునని మెరుకువలె చలువజేయును. వెండ్రుకలకు చాలబుండును.

యొకరకు నునుపుడయిన. నువ్వనగలిగి యుండును. 9-12-0

పత్తిబొంబము ఏప్రిల్ 6, తంబు చెట్టికిని, మద్రాసు.